

MOTTÓ:

**MŰVÉSZETEK NÉLKÜL LEHET ÉLNI,
DE NEM ÉRDEMES**

A MÓRICHIDAI NAPKÖZSOTTHONOS ÓVODA PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

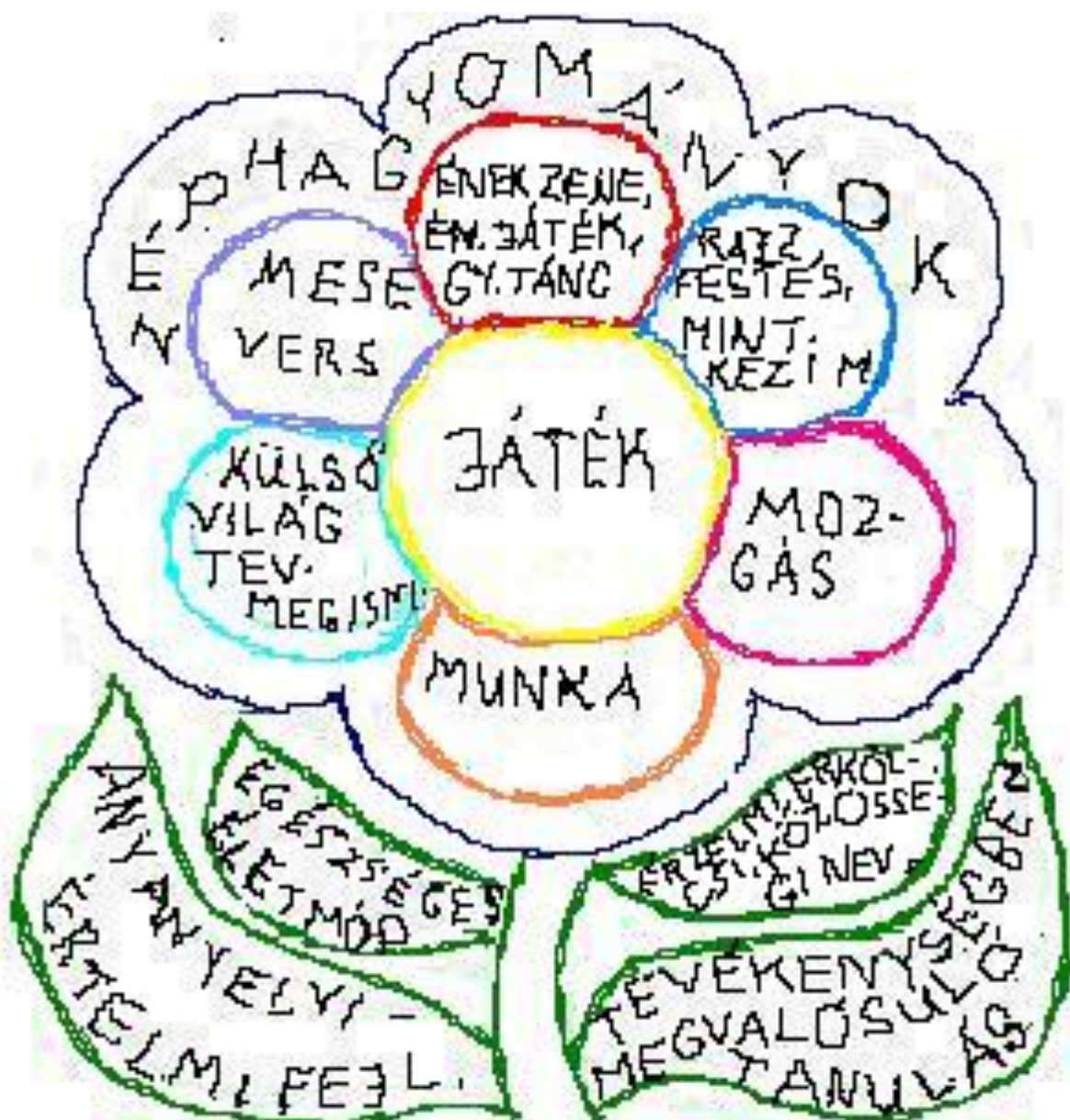
**Nagy Jenőné: Nevelés a művészetek eszközeivel
című program adaptációja**

2013. szeptember 1.

Módosítva: 2016. február 1.

Módosítva: 2018. szeptember 1.

ÓVODAI NEVELÉS A MŰVÉSZETEK ESZKÖZEIVEL

TARTALOMJEGYZÉK

1. Bevezető	4. old.
1.1. Helyzetkép - a mi óvodánk.....	4. old.
1.2. Küldetésnyilatkozatunk	5. old.
1.3. Óvodánk jövőképe	5. old.
2. Gyermekkép	6. old.
3. Óvodakép	7. old.
3.1. Nevelési programunk alapelvei	7. old.
3.2. Az óvodai nevelés célja	8. old.
3.3. óvónőink attitűdje, stílusa	8. old.
3.4. Programunk rendszerábrája	9. old.
4. Az óvodai nevelés feladatai.....	9. old.
4.1. Általános feladatok.....	9. old.
4.2. Egészséges életmód alakítása.....	10. old.
4.3. Az érzelmi, erkölcsi és közösségi nevelés.....	14. old.
4.4. Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása	17. old.
5. Óvodai életünk megszervezésének elvei	18. old.
5.1. Személyi feltételek	18. old.
5.2. Tárgyi feltételek	19. old.
5.3. Óvodánk kapcsolatai	21. old.
5.4. Az óvodai életünk megszervezése.....	22. old.
5.4.1. Napirend.....	22. old.
5.4.2. Hetirend	23. old.
5.4.3. Befogadás	23. old.
6. Néphagyomány ápolás, népszokások, művészeti nevelés.....	26. old.
7. Az óvodai élet tevékenységformái, az óvodapedagógus feladatai	29. old.
7.1. Szabad játék.....	29. old.
7.2. Verselés, mesélés	33. old.
7.3. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc	35. old.
7.4. Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka	38. old.
7.5. Mozgás, mozgásos játékok.....	41. old.
7.6. A külső világ tevékeny megismertetése	43. old.
7.7. Munka jellegű tevékenységek	48. old.
7.8. A tevékenységekben megvalósuló tanulás	50. old.
8. A nevelőmunka tervezése, ellenőrzése, értékelése.....	53. old.
9. Irányelvek óvodánk integrációs nevelésére vonatkozóan – SNI, BTM, tehetség.....	54. old.
10. Esélyegyenlőség és gyermekvédelem érvényesülése óvodánkban	59. old.
11. Programunk ellenőrzése, elemzése és értékelése	61. old.
12. Eszközjegyzék	62. old.
13. Értelmező kéziszótár	66. old.
14. Érvényességi rendelkezések	67. old.
15. Felhasznált irodalom	68. old.
16. Legitimációs záradék.....	69. old.
1. sz. melléklet: Mérés-értékelés.....	70. old.
2. sz. melléklet: Egészségfejlesztési program	86. old.
Jegyzőkönyvek (mellékletként)	

1. BEVEZETŐ

1.1. HELYZETKÉP – A MI ÓVODÁNK

A Mórachidai Napközi Otthonos Óvoda 1976-ban épült a település központjában.

Kezdetben az egyik szomszédos község; Rábaszentmiklós kisgyermekének óvodai nevelését is ellátta. 2000. szeptember 1-től pedig egy másik kisközség, Árpás gyermekei részére is biztosítja a szolgáltatásokat. Így a három település önkormányzata intézményfenntartói társulás keretében működteti az óvodát.

Két vegyes korosztályú csoportot alakítottunk ki. A felvehető maximális gyermeklétszám (Közköztartási trv. és Alapító Okirat szerint) 50 fő.

Óvodánkhoz játszóudvar is tartozik, mely zárt egységet alkot, nagy zöld területtel. Játékra, mozgásra a hely biztosított.

1999. szeptember 1 óta adaptált nevelési programmal dolgozunk, melynek címe: Nagy Jenőné: Nevelés a művészetek eszközeivel. A programot saját arculatunkra, helyi adottságainkra kivetítve alkalmazzuk.

Fontosnak tartjuk, hogy mind az óvoda dolgozói, mind a gyermekek kivegyék a részüket a helyi közéleti tevékenységből. Megismerjék a helyi szokásokat, ezáltal is jobban kötődnek majd közvetlen környezetükhöz, saját régiójukhoz.

Saját főzőkonyhával rendelkezünk, mely nem csak az óvoda, de a helyi általános iskola gyermekeinek és alkalmazottainak étkeztetését is szolgálja, továbbá a három község szociálisan rászoruló lakosságát is ellátja.

 Óvodahasználók köre:

Óvodás gyermekek: 2,5 éves kortól (lehetőségként), illetve 3 éves kortól (kötelezően) iskolába lépésig

Szülők

Óvodai dolgozók

 Óvodahasználók szükségletei, igényei:

- „ *A legkedvezőbb környezetet kell teremtenünk, hogy a gyermek úgy nevelje általunk önmagát, ahogy belső sorsát követve nevelődni kell.*” (Rudolf Steiner)

- A gyermeket szeretetteljes gondoskodás és különleges védelem illeti meg, biztonságos és barátságos környezetben.

- Szülői részről igény az óvodának a családi nevelést kiegészítő, esetenként hátránycsökkentő szerepének érvényesülése; továbbá szükséges kellő információhoz való hozzájutás gyermeke óvodai életéről.
- Az óvodai dolgozóknak jogos igényük a minőségi nevelőmunka végzéséhez szükséges feltételek biztosítása.

 A Pedagógiai program a jogszabályi és tartalmi elvárásokkal összhangban fogalmazza meg az intézmény sajátos nevelési, oktatási feladatait, céljait. Nyomon követésük folyamatos.

1.2. KÜLDETÉSNYILATKOZATUNK

Küldetésnyilatkozatunkat az intézményünkben végzett elemzések összegzése és programunk alapján öt érték szerint határozzuk meg:

 GYERMEKKÖZPONTÚSÁG

 ÓVODA – CSALÁD KAPCSOLAT

 TESTI – LELKI EGÉSZSÉG

 MULTIKULTURÁLIS NEVELÉS

 TOLERANCIA

Hisszük, hogy a családdal karöltve, a gyermekek igényét szem előtt tartva, jó munkahelyi légkörben, egészséges, kiegyensúlyozott gyermekeket tudunk nevelni.

Minden cselekedetünk: a gyermekekről
a gyermekekért
a gyermekeknek szól.

1.3. ÓVODÁNK JÖVŐKÉPE

Óvodánkban a gyermeket megillető jogok tiszteletben tartásának megerősítésére irányuló, kompetencia alapú szemléletet tükröző nevelést képzelünk el, melyben előtérbe kerülnek az innovatív pedagógiai törekvések.

Kisgyermekünk megismerik saját közvetlen környezetük népszokásait, melyek beépítése mindennapjainkba hozzájárul lelki egészségük megőrzéséhez; ugyanakkor kölcsönösen tájékozódnak esetleges más vidékről érkezett csoportok kultúrájáról, szokásairól.

A mi óvodánk nevelési céljaival, feladataival hozzájárul a felnövekvő generációkban a környezettudatos magatartással élés igényének kialakításához.

A jövőképben megfogalmazott elvek áthatják óvodánk teljes nevelési rendszerének kialakítását.

JÖVŐNK A GYERMEK – VIGYÁZZUNK RÁ, ÓVJUK, NEVELGESSÜK, HOGY A JÖVŐBEN IGAZI TÁMASZUNK LEGYEN!

2. GYERMEKKÉP

*„A gyermek az egyetlen lény,
aki képes annyira átölelni,
mint amennyire szeret,
azaz: teljes erejéből.”*

B. Baruch

Olyan gyermekeket szeretnénk nevelni, akik

- + Óvodánkban testileg – lelkiileg – értelmileg egészségesen fejlődnek; ki-ki a saját ütemének megfelelően*
- + Boldogan tevékenykedő gyermekek; játékkal, játék közben ismerhetik meg önmagukat, lehetőségeiket, korlátaikat, környezetüket*
- + Nyitottak, szabadon kérdezhetnek, választhatnak, dönthetnek, korrigálhatnak – így alakul ki egészséges ÉNKÉPÜK*
- + A mai kiégett világban megtanulják szeretni a másikat*
- + Együttérzéssel fordulnak egymás felé; elfogadják és tolerálják kiemelt figyelmet igénylő társaikat*
- + Rá tudnak csodálkozni a tiszta, igazi művészi alkotásokra; élvezettel vesznek részt a régi – elsősorban helyi – néphagyományok felelevenítésében*
- + Észreveszik környezetükben a szépet, az értéket; nevelésünk eredményeként kezd kibontakozni személyiségükben a környezettudatos magatartásra törekvés csírája*
- + Az óvodáskor végére készen állnak arra, hogy iskolába lépjenek*

3. ÓVODAKÉP

A Gyermekképpen megjelölt óvodást GYERMEKKÖZPONTÚ, OTTHONOS és ÉRZELMI BIZTONSÁGOT ADÓ óvodában szeretnénk nevelni!

Az óvoda a közoktatási rendszer szakmailag önálló nevelési intézménye, a családi nevelés kiegészítője, *amely biztosítja az óvodáskorú gyermek fejlődésének és nevelésének optimális feltételeit. Funkcióinak teljesítése mellett a gyermekben megteremtődnek a következő életszakaszba (kisiskolás korba) lépés belső pszichikus feltételei; pedagógiai tevékenységrendszere és tárgyi környezete segíti a gyermek környezettudatos magatartásának kialakulását.*

Ebben a nehéz világban legyen a mi óvodánk a falu közepén egy igazi meseország;

- ✚ Ahova mindig besüt a Nap
- ✚ Ahol mindig nyílnak virágok
- ✚ Ahova mindegyik kisgyermek be akar jönni
- ✚ Ahol úgy érzi, jó itt lenni
- ✚ És ha majd továbbmegy, úgy gondol vissza az itt eltöltött évekre, hogy másoknak is elmondja, hogy itt nagyon szerették, itt jó volt *óvodásnak* lenni

3.1. NEVELÉSI PROGRAMUNK ALAPELVEI

- ✚ Szeretetteljes, biztonságérzetet adó, érzelemben gazdag óvodai élet megteremtése, ahol a gyermekközpontúság úgy jelenik meg, hogy tartást, önállóságot, boldogságot ad a gyermekeknek.
- ✚ Gyermkeink személyiségét tisztelet, elfogadás, szeretet, megbecsülés és *bizalom* övezi.
- ✚ A pedagógiai hatások a gyermek személyiségéhez igazodnak.
- ✚ Magas színvonalú szervezeti kultúra kiépítése a hatékony nevelőmunka érdekében, melynek alapja az egymástól való tanulás
- ✚ Nevelőmunkánkat tudatosan tervezzük és végezzük a *szabad* játékra építve; a módszereket a nevelési célokhoz és feladatokhoz igazítva.

- ✚ E tevékenységeken keresztül gondoskodunk az életkornak megfelelő és a gyermek egyéni képességeihez igazodó műveltség tartalom közvetítéséről.
- ✚ Minden dolgozónak biztosítani kell a lehetőséget ahhoz, hogy a migráns családok és a tősgyökeresen itt élő családok gyermekei megismerhessék egymás kultúráját; ugyanakkor megőrizhessék önazonosságukat.
- ✚ Szükség esetén biztosítani kell a nemzeti, etnikai kisebbséghez tartozó gyermekek részére a multikulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét.

3.2. AZ ÓVODAI NEVELÉS CÉLJA

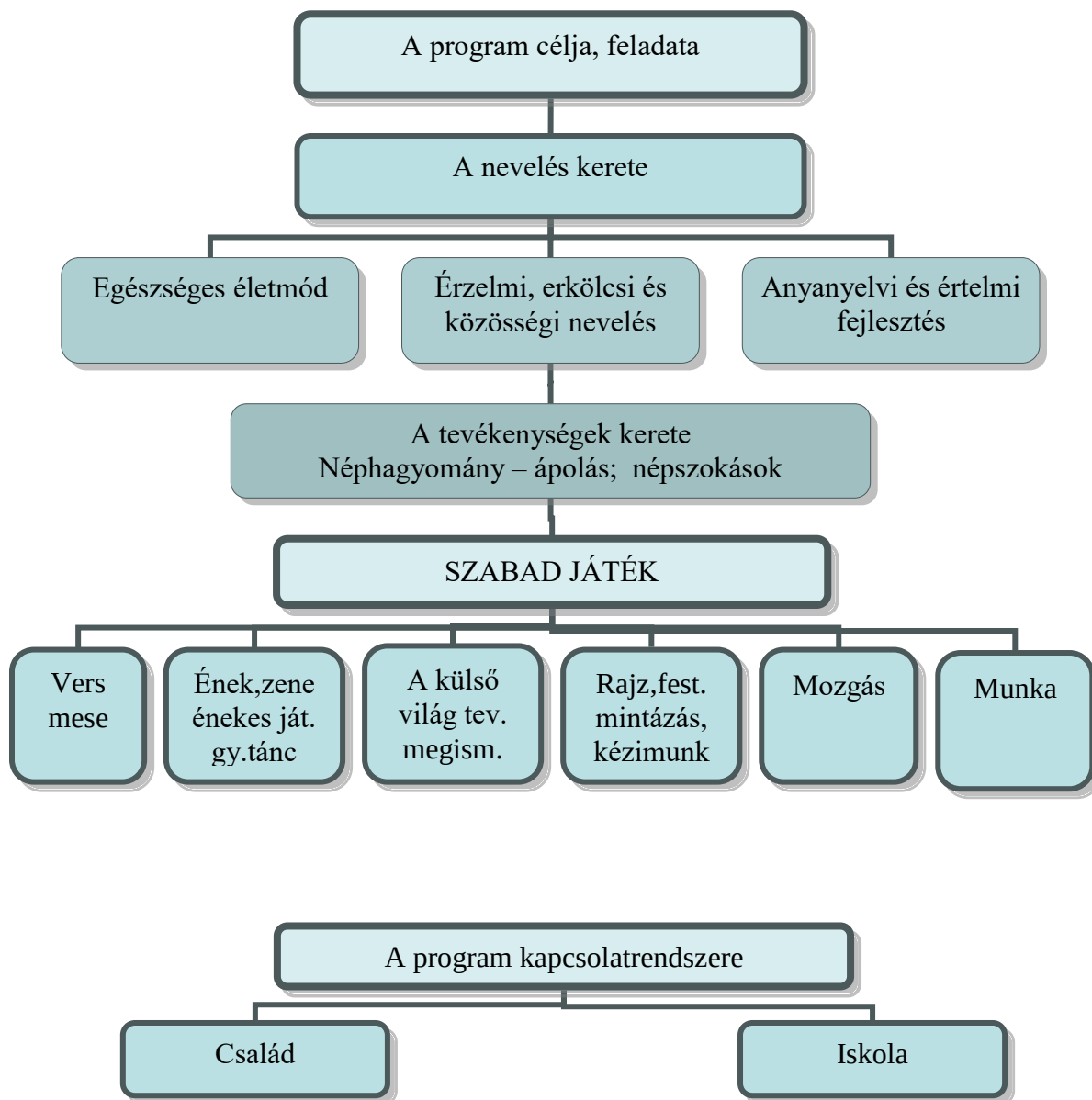
- ✚ Legfőbb cél a gyermekközpontúság megteremtése – *nem akar semmit ráerőltetni a gyermekre, azzal közvetít ismereteket a világról, hogy válaszol a gyermek kérdéseire* – , ennek az óvoda minden dolgozójában tudatosodni kell.
- ✚ Szeretetteljes, érdeklődő, derűs és kiegyensúlyozott légkör megteremtése, ahol számtalan pozitív élményhatás éri a gyermekeket.
- ✚ Érezhetően érvényesüljön a családiasság érzése, közelebb hozva egymáshoz az intézményt és a kisgyermekeket nevelő családokat; igyekezvén kialakítani a közös együttműködést a kisgyermek nevelése, az életre való felkészítése érdekében.
- ✚ Az óvodai nevelőmunka segítse elő a gyermekek sokoldalú, harmonikus fejlődését, a hátrányok csökkentését, különösen figyelembe véve az egyéni és életkori sajátosságokat, a gyermeki szabadságot – *beleértve a kiemelt figyelmet, különleges bánásmódot igénylő gyermekek ellátását is*.
- ✚ Óvodáskor végére rendelkezzenek jó kapcsolatteremtő képességekkel – miáltal képesek közösséggé formálódni – igazodjanak el saját környezetükben, ezáltal váljanak alkalmassá az iskolai életre.
- ✚ A gyermekek és a művészetek, néphagyományok közötti érzelmi kötődés kialakítása.
- ✚ Az esélyegyenlőség biztosítása a különböző családi közegből jött gyermekek részére.

3.3. ÓVÓNŐINK ATTITÚDJE, STÍLUSA (8. számú kompetencia terület)

- ✚ Természetes viselkedésünkkel védelmet, biztonságot jelentünk gyermekeink számára; elkötelezettek vagyunk az óvónői pálya iránt
- ✚ Magatartásunkban az elfogadás és a tolerancia domináns, az egyéni egyedi értelmek pozitív irányú megközelítése érvényesül.

- ✚ Erősítjük azt az óvónői stílust, mely a segítőkészséget és nem a folytonos számonkérést helyezi előtérbe.
- ✚ Programunk megvalósításának színvonalát, minőségét és eredményességét óvónőink személyisége, módszertani sokszínűsége, a nevelőtestület légköre, egymás segítése, összehangolt tevékenysége és a vezető óvónő összetartó ráfigyelése biztosítja.
- ✚ Elvárás a nyitottság, kreativitás és a tolerancia – *mindenek előtt a kiemelt figyelmet, egyéni bánásmódot igénylő gyermekekkel kapcsolatban.*(jelzés a vezető felé, aki gondoskodik a speciális ellátásukról)
- ✚ Az óvónő gazdag, sokszínű, árnyalt érzelmi élete, az érzelmi megnyilvánulások hitelessége fokozott hangsúlyt, figyelmet kap.
- ✚ *Tudatosan és folyamatosan fejlesztjük szakmai tudásunkat.*
- ✚ Benne értendő a gyermekszerető dajka, aki lágyan, puhán, az óvónővel összhangban teszi a dolgát.
- ✚ **Óvónőink tudatosan használják a modern információfeldolgozási, digitális technológiai eszközöket, ezáltal aktív résztvevői az online megvalósuló szakmai együttműködéseknek.**
- ✚ **Óvónőink képesek új módszerek alkalmazására.**
- ✚ **Rátermettségüket bizonyítandó részt vesznek intézményi innovációban, pályázatokban, szakmai kutatásokban.**
- ✚ **A legjobb gyakorlatok követésére és alkalmazására nyitottak vagyunk; azt az óvodavezető is támogatja**

3.4. PROGRAMUNK RENDSZERÁBRÁJA

4. AZ ÓVODAI NEVELÉS FELADATAI

4.1. ÁLTALÁNOS FELADATOK

Elsődleges feladat a gyermekek testi és lelki szükségleteinek kielégítése; ezen belül : - az egészséges életmód alakítása

- az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés
- az anyanyelvi-, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

Általános feladataink a mi óvodánkra vonatkoztatva:

- + Vegyes életkorú gyermekek esetében a tevékenységek megszervezésénél figyelni kell arra is, hogy minden korosztály a maga életkori sajátosságainak megfelelő szinten vehessen részt abban.
- + Fontos az egyéni ráfigyelés és szükség esetén sajátos, egyénre szóló fejlesztési módszer kidolgozása különösen az egyéni bánásmódot igénylők részére
- + A gyermekek tevékenységét pozitív ráhatással, sok-sok dicsérettel kell serkenteni és kialakítani bennük a sikerélmény örömteli érzését.
- + A tevékenységek önkéntesek, de a rendszeres távolmaradás nem megengedhető; az állandóan visszahúzódó kisgyermeknél meg kell találni a módját annak, hogy kedvet érezzen a foglalatossághoz – a fokozatosság elvét be kell tartani, a legkisebb mozgást is értékelni kell; az óvónő örömét a kisgyermek is érezze.
- + Sajátos nevelést igénylő gyermeknek a többi gyermekkel együtt történő különleges gondozása (Alapító Okirat szerint)
- + Hátrányos helyzetű és *halmozottan hátrányos helyzetű* gyermekek segítése.
- + Az óvoda minden dolgozójára nézve kötelező a Köznevelési Törvényben megfogalmazott hátrányos megkülönböztetés tilalma.

4.2. AZ EGÉSZSÉGES ÉLETMÓD ALAKÍTÁSA

Célunk:

A gyermekek egészséges életvitel igényének alakítása, testi fejlődésük elősegítése.

Feladataink:

- + A gyermekek gondozása, testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése

A gondozás legfontosabb feltétele: az óvónő és a gyermekek közötti megértő, bizalmas viszony megléte. Ez a feltétele annak, hogy megismerhessük a gyermekek igényeit, családból hozott szokásait – *e téren óvónőink már az óvodába lépést megelőző családlátogatáson, illetve a beszoktatás ideje alatt is gyűjtenek tapasztalatokat. Ezen a területen különösen fontos szerepük van a dajkáknak.*

A gyerekek alvásigényének egy részét az óvoda elégíti ki. A nyugodt pihenéshez csendre, friss levegőre van szükség, melyet szellőztetéssel biztosítunk. A mi óvodánkban nem maradhat el a mese, a dúdolás.

A mindennapi szabad mozgás nélkülözhetetlen eleme az óvodai életnek. Gyermekeink mozgásigényének kielégítésére kint is és bent is rendelkezésre állnak a megfelelő eszközök; a lehetőség megadásáról óvónőink gondoskodnak.

A harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése

A nagymozgásokat, mozgáselemeket egyénileg gyakoroltatjuk a sokféle mozgásfejlesztő eszközön, amellyel óvodánk rendelkezik. Mozgáskoordinációjuk fejlesztésére néhány percig tartó szervezett mozgásos tevékenységeket (*mindennapos testnevelés*) végeztetünk a szabadban, vagy a teremben nyitott ablaknál.

A gyermeki testi képességek fejlődésének elősegítése

Minden kisgyermek különböző testi képességekkel rendelkezik; ennek tudatában differenciált gyakorlatokkal segítik óvónőink a gyermekek fejlődését saját adottságaikhoz mérten.

A gyermek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése

Az óvodában megbetegedett gyermeket társaitól elkülönítve fokozott gondoskodással gondozza felnőtt, amíg a szülei meg nem érkeznek. A szülőt értesítjük, ha a gyermek lázas; kiütése van; hasmenés, hányás esetén; bőrpír megjelenésekor; erős köhögéskor. Megbetegedett gyermek a közösségbe csak orvosi igazolással térhet vissza. (ezt az óvoda Házirendjében szabályozzuk, amit beiratkozáskor adunk át a szülőknek)

Az egészségmegőrzés alapja az edzettség. Mivel kisgyermekeink a nap jó részét az óvodában töltik, ezért erről nekünk is gondoskodni kell; elsősorban azzal, hogy minél több időt töltsenek a szabadban – amennyiben ezt az időjárás lehetővé teszi. Késő tavasztól kora őszig akár egész délelőttöt is a szabadban töltjük, télen pedig legalább napi ½ órát udvari levegőzés vagy séta keretében; kivétel viharos szél, eső, köd és -5 fok alatti hőmérséklet.

Nálunk a délutáni pihenő előtt a gyermekek levetik játszóruhájukat és átöltöznek „alvóruhába”, amely lehet pizsama, vagy egyszerű vékony nadrág és póló.

- Az egészséges életmód, a testápolás, *az étkezés, az öltözködés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása, az egészséges életmód, a testápolás, a tisztálkodás, az étkezés, különösen a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telítetlenzsír-tartalmú ételek fogyasztásának csökkentése, a zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzése, a fogmosás, az öltözködés, a pihenés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása.*

A testápolás gyermekeink tisztaság igényének kialakítását szolgálja. Kezdetben segítséget adunk gyermekeink kívánsága alapján. Igyekszünk összehangolni a családi és az óvodai szokásokat. A bőrápoláshoz, fogmosáshoz, fésülködéshez, az orr tisztán tartásához, a WC használatához olyan feltételeket teremtünk, hogy gyermekeink fokozatosan önállóan tudják végezni ezeket a teendőket.

A fejlődés egyik feltétele a táplálkozás – amely az elhasznált energiát pótolja és a további testépítést biztosítja. Gyermekeink az óvodában napi háromszor étkeznek; tehát tápanyagszükségletük $\frac{3}{4}$ részét itt kapják. Képesített ételmezésvezetőnk gondoskodik arról, hogy étrendjük változatos és megfelelő tápanyag összetételű legyen. Az egészségmegőrzés szempontjából is fontos a rendszeres folyadék bevitel. Erre már az udvaron is megfelelő, higiénikus körülmények között van lehetőség – esztétikus ivókút felszerelésével.

Nekünk, óvónőknek kell hatni a szülőkre, hogy a gyermekeket többretekűen, az időjárásnak megfelelően, kényelmes (*felszabadult játékra alkalmas*) ruhába öltöztessék.

A betegségmegelőzés és egészségmegőrzés szempontjából nálunk nagy gondot fordítunk a gyakori szellőztetésre és arra különösen, hogy mindenki a saját, jellel ellátott tisztasági eszközeit használja.

- A gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet kialakítása

A gyermekek fejlődéséhez szükséges az egészséges környezet biztosítása – ez jó alapot ad a nevelőmunkához. Abban a szerencsés helyzetben vagyunk, hogy csoportszobáink megfelelő méretűek, az udvarunk tágas. Van benne árnyékos és napos rész; fák, cserjék. Mozgásra, szabad játékra, szervezett tevékenységre egyaránt

alkalmas. A fedett teraszon lehetőség van alkotó tevékenységre, szerepjátékok játszására, sőt nyáron étkezésre is.

A gyermekek lelki egészségének fejlődéséhez fontos az egész környezetünk barátságossá, esztétikussá, gondozottá tétele. Igazodunk az évszakokhoz, a néphagyományokhoz.

A csoportszobákban a gyermekek igényeinek megfelelően alakítunk ki kuckókat (pl. mesesarok, babakonyha stb.) Bútoraink mérete – a gyermekek által használt helyiségekben – megfelel a 3-6 éves gyermekek testméreteinek; vásárláskor mind a kényelmi, mind az egészséges és helyes testtartás szempontjait figyelembe vettük.

Ruháikat, cipőjüket az öltözőben jellel ellátott szekrénybe, fogasokra helyezhetik. Minden gyermeknek van elkülönített fogmosó felszerelése, törülközője, fésűje.

 A környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása, a környezettudatos magatartás megalapozása

Bár Nevelési Programunk fő profilja a néphagyományörzés, mégis legalább ilyen hangsúlyt fektetünk a környezetvédelem, természetvédelem területére is. Óvónőink, dajkáink rendszeresen odafigyelnek a napi tevékenységek során arra, hogy gyermekeinkben tudatosuljon és berögződött szokássá váljon a környezet védelme, Földünk energia kincseinek óvása. (pl. nem folytatjuk feleslegesen a vizet a mosdóban; lekapcsoljuk a villanyt, amikor már besüt a Nap; nem dobjuk el a szemetet sem kint, sem bent, stb)

Május utolsó hete óvodánkban a Zöld Hét - Egészség hét. E hét napjaira minden évben más-más óvónő szervez olyan programot (akár külső előadók bevonásával is), amely a környezetvédelemmel, testi, lelki egészség megóvásával kapcsolatos. Így kisgyermkeink játékosan, játszva merülhetnek el ebben a témában és szerezhetnek tapasztalatokat.

Ugyanígy jelenítjük meg játékos tevékenységeinkben a környezetvédelem jeles napjait – úgymint takarítási világnap; állatok világnapja; víz napja; Föld napja; madarak és fák napja.

Már működik községünkben is szelektív szemétszállítás. Ezt is beépítjük az óvoda életébe, ezáltal egy kicsit a szülők szemléletét is befolyásoljuk ezen a téren.

 Megfelelő szakemberek bevonásával – a szülővel, az óvodapedagógussal együttműködve – speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátása

Az arra rászoruló – iskolaorvos által javasolt – kisgyermek részére gyógytornász szakember tart heti egy alkalommal foglalkozásokat; ugyanakkor óvónőink is beépítik a testnevelés foglalkozásokba a speciális tartásjavító és lúdtalp gyakorlatokat.

A beszédfejlődésben elmaradt, illetve korrekcióra szoruló gyermekekkel logopédus foglalkozik.

A Nevelési Tanácsadóban bármikor rendelkezésünkre áll pszichológus, aki a lelki problémákkal küszködő kisgyermek részére nyújt segítséget.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- A gyermekek elsajátítják a helyes testápolási szokásokat, azok igényükké válnak; önállóan végzik a tisztálkodási, étkezési, öltözködési teendőket, ezek eszközeit rendeltetésszerűen és biztosan használják.
- Igényükké válik a higiénia, az esztétikum környezetükkel és saját magukkal szemben.
- A számtalan mozgástevékenység, a szabadban, friss levegőn való tartózkodás által a gyermekek kiegyensúlyozottabbá, testileg – lelkileg teherbíróbbakká, fejlettebbé válnak.
- *Gyermekeinkben tudatosodik és szokásukká válik a természet védelme, meglévő kincseink óvása; kialakul környezettudatos magatartásuk.*
- *Megfelelő szakemberek segítségével, illetve a szülők és óvodapedagógusok együttműködésével megszűnnek, de legalább jelentősen csökkennek a speciális gondozást igénylő testi, lelki problémák.*
- A testileg egészségesen fejlődő gyermek teste 6 éves kora körül arányosan fejlett, teherbíró; megváltoznak testarányai, megkezdődik a fogváltás.

4.3. AZ ÉRZELMI, AZ ERKÖLCSI ÉS A KÖZÖSSÉGI NEVELÉS

„A szocializációkutatás megváltozott szemlélete szerint a gyermek nem tárgya az ő érdekében zajló nevelési folyamatnak, hanem sokkal inkább aktív alanya és szereplője saját szocializációjának”

(Pivókné Gajdár Klára)

Célunk:

A gyermekek egyéni érdekeinek, tulajdonságainak, képességeinek

kibontakoztatása; éntudatának kialakítása és továbbfejlesztése;
az iskolai közösségbe való beilleszkedéshez szükséges gyermeki
személyiségvonások kialakítása.

Feladataink:

- ✚ Elsődleges feladat a gyermekek szociális, érzelmi és erkölcsi helyzetének, állapotának feltérképezése (az első családlátogatás fontossága); ez az alapja mindennek.
- ✚ Érzelmi biztonságot nyújtó, szeretetteljes, családias légkört teremtünk az óvodába lépéstől az óvodáskor végéig.

Amikor a kisgyermek óvodába kerül, viselkedését érzelmei határozzák meg; ezért elengedhetetlen, hogy őt az óvodában érzelmi biztonság, szeretetteljes, derűs légkör vegye körül. Ha van érzelmi biztonság, mindene fejlődik a gyermeknek; közérzete olyan legyen, hogy befogadóvá váljék a világra.

- ✚ Nemzeti identitástudat, a keresztény kulturális értékek, illetve a családhoz való kötődés:

Az óvoda a gyermek nyitottságára épít, és ahhoz segíti a gyermekeket, hogy megismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a nemzeti identitástudat, a keresztény kulturális értékek, a hazaszeretet, a szülőföldhöz és családhoz való kötődés alapja, hogy rá tudjon csodálkozni a természetben, az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, mindazok megbecsülésére.

- ✚ A gyermeket az óvodában körülvevő felnőttek példaadásával érjük el, hogy az óvodapedagógus – gyermek; *gyermek – dajka*; gyermek – gyermek kapcsolatot *pozitív attitűd*, érzelmi töltés jellemezze.

Nagyon fontos tényező a bizalom, ami a felnőtt – gyermek kapcsolatot kell, hogy jellemezze. A „hiszek benned” érzése különleges tartalommal bír – a dajkák is átérzik ennek fontosságát

- ✚ Tudatos ráfigyeléssel egyszerre kell segítenünk a gyermekek erkölcsi, szociális érzékenységének fejlődését, éntudatának alakulását és önkifejező, önérvényesítő törekvéseit.
- ✚ Az érzelmekre építve segítjük a *természetes* társas kapcsolatok alakulását, benne a kiemelt figyelmet, különleges bánásmódot igénylő fejlesztését differenciálással és az egyéni sajátosságok figyelembe vételével
- ✚ A gyermekeket *a felnőttek és egymás tiszteletére, a kiemelt figyelmet igénylő társaik elfogadására és tiszteletben tartására neveljük*

- ✚ A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében különösen fontos az együttműködés a speciális felkészültséggel rendelkező szakemberekkel.
- ✚ Óvodai életünket úgy szervezzük, hogy az segítse a gyermekek erkölcsi tulajdonságainak (együttérzés, segítőkészség, önzetlenség, figyelmesség) és akaratának (önállóság, önfegyelem, feladattudat, szabálytudat, kitartás) fejlődését; *a szokás – és normarendszer megalapozását.*
- ✚ Gyermekeink azon képességét fejlesztjük, ami által rá tudnak csodálkozni az őket körülvevő környezetre, észrevéve abban a szépet és jót. *Ismerjék meg szűkebb és tágabb környezetüket, amely a szülőföldre való kötődés alapja.*
- ✚ *Óvodapedagógusaink és óvodánk más dolgozóinak egymás közötti kommunikációja és bánásmódja* mintául szolgál gyermekeink részére. Ezt mindenkinek szem előtt kell tartania és viselkedésével bizonyítani.
- ✚ Kis falvak előnye, hogy az emberek ismerik egymást. Így már a beiratkozáskor felméri az óvodavezető a *halmozottan hátrányos helyzetű* kisgyermeket és óvodába kerülésükkor már a csoportvezető óvónők sajátos törődéssel tudják megkezdeni nevelésüket. Ugyancsak az ő feladatuk figyelni, illetve felfigyelni a nehezen szocializálható, lassabban fejlődő, alacsonyabb fejlettségi szinten álló, hátrányos helyzetű, elhanyagolt, valamint a kiemelkedő képességű gyermekekre és fejlesztésüket mielőbb megkezdeni. Az érzékszervi, értelmi vagy mozgássérült kisgyermek esetében szakember segítségét vesszük igénybe; nevelésünkkel az ő útmutatásuk alapján segítjük fejlődésüket.

Óvónőink szocializációs tevékenysége (5. számú kompetencia terület)

- ✚ Igyekszik megérteni a gyermeket – elsősorban érzelmileg
- ✚ **Elméleti ismereteit igyekszik e téren is kamatoztatni**
- ✚ Mellőzi a parancsolást, helyette a kérést alkalmazza
- ✚ A gyermekek mágikus képzeletét bevonja a pozitív szociális kapcsolatok, szokások kialakításába (a bábok ehhez kiváló lehetőséget biztosítanak)
- ✚ Magyarázatában a dolgok pozitív oldala jelenik meg
- ✚ A gyermekek tevékenységéhez nagy szabadságot biztosít a határok pontos megjelölésével; többszöri „határátlépésnél” a gyermekek életkorának és fejlettségi szintjének megfelelő következményeket vezet be
- ✚ Segíti a gyermekeket abban, hogy el tudják fogadni eltérő képességű és kiemelt figyelmet, különleges bánásmódot igénylő társaikat

- ✚ **Elemzi és értékeli saját gyakorlatában az egyéni bánásmód megvalósulását**
- ✚ Kialakítja a közösségi élet szabályait, képes nevelési technikát változtatni; arra törekszik, hogy a gyermekek örömmel és érdeklődéssel kapcsolódjanak be közös együttlétekbe
- ✚ Segíti a gyermekbarátságok kialakulását
- ✚ A konfliktusok megoldása során a gyermekek sérelmeit kellő odafigyeléssel hallgatja meg, majd véleményét úgy nyilvánítja ki, hogy a gyermekek saját felelőssége erősödjön
- ✚ Az agresszív gyermek ne kapjon figyelmet az agresszivitásán keresztül; ezt a viselkedési módot szándékosan kerülni kell
- ✚ Személyes példaadással fejleszti a gyermekek viselkedéskultúráját
- ✚ A felnőtt – gyermek kommunikációban világos, egyértelmű, konstruktív megfogalmazás jelenjen meg a kívánság megnevezésével, az ok kiemelésével; a kapcsolatok erősítését szolgálja a beszédpartner megbecsülése, megértése, a kompromisszumkeresés; mellőzendő a megbántás, hibáztatás, parancsolás, prédikálás
- ✚ Tilalom helyett választási lehetőségeket biztosít a gyermekeknek, hogy önálló döntéseket hozhassanak és változásra képessé váljanak
- ✚ A legapróbb pozitív változásra is reagál, nem fukarkodik a dicsérettel
- ✚ A humora mindig „kéznél van”, miáltal könnyebben megoldja a nehézségeket
- ✚ Közösségfejlesztő munkáját áthatja az odafigyelés, meghallgatás, saját érzések elmondása, mások érzéseinek meghallgatása, elfogadása mind az óvodai, mind az óvodán kívüli tevékenységekben
- ✚ *Erősíti a gyermekekben a hazájuk iránti szeretetet, tiszteletet; megismerteti őket jelképeinkkel*
- ✚ *A csoport pedagógiai programjában megjeleníti szűkebb, közvetlen környezetünk értékeit, szépségét; ezáltal kifejleszti és erősíti a gyermekekben lakóhelyükhöz való ragaszkodást, annak megbecsülését.*
- ✚ szükség esetén nyitott a különböző társadalmi-kulturális sokféleségre

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- ✚ A gyermekek igényévé válik a helyes viselkedés és cselekvés szabályainak betartása; egymást is figyelmeztetik erre.
- ✚ Nyitottak lesznek a jó és szép befogadására.

- + Ragaszkodnak óvodájukhoz, társaikhoz, a felnőttekhez.
- + *Megismerik szűkebb környezetük értékeit, szokásait, hagyományait; elraktározódik bennük a szülőföldhöz való kötődés alapja.*
- + *Összetartó közösséggé formálódnak, mire elhagyják az óvodát.*
- + Együttéreznek társaikkal, érdeklődnek egymás iránt; elfogadják kiemelt figyelmet igénylő társaikat.
- + Felismerik, ha valaki segítségre szorul, keresik a segítségnyújtás megfelelő formáit.
- + A közösségért szívesen dolgoznak, örülnek a közösen elért eredményeknek.
- + Ismerik saját értékeit, önértékelésük életkoruknak megfelelően fejlődik ki; *kialakulnak önértékesítő, önkifejező képességeik.*
- + Kialakulóban van feladattudatuk, a megkezdett tevékenységet befejezik.
- + Értékelik saját tetteiket és az eléjük tárt magatartási példákat igyekeznek követni.
- + Tisztelettel és barátságosan viselkednek a felnőttekkel és társaikkal egyaránt.
- + Nyitott érdeklődéssel készen állnak, szociálisak éretté válnak az iskolába lépésre.

4.4. AZ ANYANYELVI, AZ ÉRTELMI FEJLESZTÉS ÉS NEVELÉS MEGVALÓSÍTÁSA

Célunk:

- + *Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés közben fenntartsuk és ösztönözzük a gyermekek természetes beszéd és kommunikációs kedvét.*
- + A természeti és társadalmi környezetből vett tapasztalatok segítségével fejlődjenek a gyermekek értelmi képességei (érzékelés; észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás - alkotóképesség); iskolába indulásra rendelkezzenek kellő kreativitással – *mindenki az egyéni képességének megfelelően.*

Feladataink:

- + *Valamennyi tevékenységi formába, nevelőtevékenységbe beillesztjük az anyanyelvi nevelést, mint megvalósítandó feladatot.*
- + *Az anyanyelv fejlesztésére és a kommunikáció különböző formáinak alakítására felhasználjuk a beszélő környezetet.*

- ✚ Óvodapedagógusaink helyes mintaadással és szabályközvetítéssel (a javítgatás elkerülésével) ösztönzik a gyermekeket arra, hogy beszédük, kommunikációjuk kulturált legyen.
- ✚ Türelemmel hallgatják meg a gyermekeket, engedik őket „kibeszélni”, ugyanakkor beszédfigyelemre is nevelnek.
- ✚ A gyermekek spontán érdeklődésére, kíváncsiságára alapozva bővítjük tapasztalataikat, ismereteiket; majd a már *meglévő tapasztalatokra, ismeretekre építve* biztosítunk számukra változatos tevékenységeket.
- ✚ A gyermekek spontán szerzett tapasztalatait, ismereteit óvodapedagógusaink *különböző tevékenységekben és élethelyzetekben gyakoroltatják.*
- ✚ Figyelmüket mintegy észrevétlenül kell ráirányítani környezetükre, mely valamennyi értelmi képesség fejlődését elősegítő legyen.
- ✚ Folyamatos ráfigyeléssel szűrjük ki azokat a kisgyermeket, akik valamilyen területen kiemelkedő képességekkel rendelkeznek (plusz foglalkozásokkal, lehetőségek felkutatásával és kiaknázásával fejlesztik tehetségüket); illetve azokat, akik felzárkóztatásra szorulnak.
- ✚ **A rendelkezésre álló tanulási, képességfejlesztési segéd- és digitális anyagokat, eszközöket, ismeri és céljainak megfelelően használja.**

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- ✚ Szívesen beszélnek, kommunikálnak egymással és a felnőttekkel; kérdéseik céltudatosak, világosan megfogalmazottak; válaszaik lényegre törők.
- ✚ Képesek összefüggően – egész mondatokban – mesélni egy képről; legalább 5 – 6 mondatot; lényeglátásra törekedve
- ✚ Képesek gondolataik, érzelmeik szóbeli kifejezésére; érthetően, folyamatosan kommunikálnak; mások közléseit megértik.
- ✚ Képesek életkoruknak és *egyéni képességeiknek megfelelő* feladatok megoldására; alkalmazzák az egyszerű gondolkodási műveleteket.
- ✚ Összerendezetten használják kialakult észlelési képességeiket (szem – kéz és mozgáskoordináció)
- ✚ Tapasztalati úton szerzett ismereteiket emlékezetben tartják; kifejlődik rövid és hosszú távú emlékezetük.
- ✚ Elemi ismeretekkel rendelkeznek önmagukról és környezetükről.
- ✚ Képesek spontán, koncentrált, illetve megosztott figyelemre.

 Saját tehetségükhöz mértén kifejlett kreativitással rendelkeznek.

5. ÓVODAI ÉLETÜNK MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI

Az óvodavezető feladata a hatékony munkavégzéshez szükséges személyi és tárgyi feltételek megteremtése, a hiányosságok jelzése a fenntartó felé

5.1. SZEMÉLYI FELTÉTELEK

AZ ÓVODÁBAN A NEVELŐMUNKA KÖZÉPPONTJÁBAN A GYERMEK ÁLL

*Az óvodában a nevelőmunka kulcsszereplője az **ÓVODAPEDAGÓGUS** – nélkülözhetetlen segítőnk pedig a **DAJKA**.*

Óvodánk férőhelyeinek a száma: 50 fő

Óvodai csoportjaink száma: 2

Óvodapedagógusok száma: 3 fő (felsőfokú végzettséggel)

ebből: 1 fő óvodavezető (felsőfokú végzettség + közokt.vez.szakvizsga)

Óvodai dajkák száma: 2 fő (középfokú végzettséggel)

Szakácsnő: 2 fő

Konyhai kisegítő: 1 fő

Élelmezésvezető: 1 fő

A nevelőmunkát az óvoda teljes nyitva tartásában óvónők végzik, akik értékeket közvetítenek és azokat tudatosan képviselik. Vállalják az ízlésformálást az óvoda tágabb környezetében is.

A program megvalósítására elkötelezettek; a gyermekek pozitív énképének és önbizalmának kialakítására törekednek.

Felelősek a közösen kitűzött célok és feladatok megvalósításáért.

Óvónőink között fontos az összhang, pedagógiai elveinket, nevelési gyakorlatunkat igyekszünk összeegyeztetni.

Dajkáink segítőtársként közreműködnek a nevelőmunkában, az óvónők utasításai szerint. A közösségi élet és az egészséges életmód szokásainak kialakításában különösen fontos szerepük van. Nálunk szokássá vált, hogy dajkáink reggelente egyeztetnek az óvónőkkel a napi teendőkkel kapcsolatosan és annak alapján segítik az óvónők munkáját.

A vezető óvónő koordinálja, irányítja az alkalmazotti kör tevékenységét. Ellátja a pedagógiai, tanügyigazgatási, munkáltatói, menedzselési feladatokat. Felelős az intézmény hatékony és eredményes működéséért, a takarékos gazdálkodásért, a nevelőmunka minőségéért, a feladatok elosztásáért.

Az óvónőinknek legyen igényük az önművelésre, szakmai tájékozottságuk, szaktudásuk fejlesztésére.

Minden dolgozónak feladata, lehetőséget teremteni ahhoz, hogy a migráns családokból érkező kisgyermek megismerhessék egymás kultúráját, anyanyelvét.

Továbbképzés, önképzés:

- ✚ A 7 évenkénti kötelező 120 óra továbbképzést minden óvónőnek teljesítenie kell; a tapasztalatokat kamatoztatni és megosztani egymással.
- ✚ A választható témák közül elsőbbséget élveznek azok, amelyek közvetlenül kapcsolódnak a program megvalósításához (művészetekkel kapcsolatos); illetve a kiemelt nevelési feladatokhoz (pl. egészségnevelés, környezetvédelem)
- ✚ A kötelezőn túl alkalmi továbbképzések, előre nem tervezettek, ha a témájuk érdekes, programunk témájához felhasználható, illetve aktuális.
- ✚ Önképzésre ragadjanak meg óvónőink minden lehetőséget, szakmai folyóiratok, szakkönyvek tanulmányozásával; gyűjtsék és alkalmazzák a nevelőmunkájuk színvonalát emelő gyakorlatokat

5.2. TÁRGYI FELTÉTELEK

Óvodánk berendezését, helyiségeink funkcióinak kialakítását, elrendezését, eszközeink beszerzését (tárgyi feltételeinket) úgy alakítottuk és alakítjuk, hogy az megfeleljen nevelési programunk megvalósításának; a gyermekek hozzáférjenek és biztonsággal használhassák azokat; szolgálja a gyermekek biztonságát, kényelmét; biztosítsa egészségük megőrzését, fejlődését; továbbá az óvoda dolgozói számára megfelelő munkakörnyezet, a szülők fogadására pedig alkalmas hely álljon rendelkezésre.

Óvodánkban kettő csoportszoba; többfunkciós iroda helyiség (amely bizonyos alkalmakkor logopédiai foglalkoztató; élelmezésvezetői iroda; vezetői iroda, tárgyaló; a szülőkkel való négy szemközti beszélgetésre; ha szükséges, beteg kisgyermek elkülönítésére

alkalmas helyiség); gyermeköltöző; gyermekmosdó, WC található; valamint az iskolai napközi otthont is kiszolgáló, szociális étkezést is ellátó konyha és mellékhelyiségei.

A csoportszobák mérete és bútorzata a gyermeklétszámnak megfelelő. *A szabad játékhoz szükséges eszközöket, játékokat* mindkét vegyes csoportban az életkori sajátosságok figyelembe vételével választjuk, mennyisége kielégítő szinten van, folyamatosan bővítjük.

A csoportszobákban a gyermekek igényeinek megfelelően mesesarkot, babakonyhát – szobát, építőjátékra, *vizuális tevékenységre* alkalmas helyet alakítottunk ki.

Mindkét csoportban a meséskönyveket, ismeretterjesztő könyveket a gyermekek részére elérhető könyvespolcon helyeztük el. A minőségi gyermekkönyvek ellátottsága jó, nagy gondot fordítunk a folyamatos bővítésre.

A tevékenységekben megvalósuló tanuláshoz sok értékes eszközünk áll rendelkezésre, óvjuk azokat, hogy több korosztályt is kiszolgáljanak.

Sporteszközeink mennyisége és minősége megfelel az elvárásoknak és a gyermekek korosztály szerinti összetételének, illetve létszámának. Egyedül a labdák azok, amiket rendszeresen cserélnünk kell, mert elhasználódnak. Mind a nagymozgások fejlesztéséhez, mind a speciális lábtornához, egyensúlyfejlesztéshez, izomzat erősítéséhez rendelkezünk a szükséges sporteszközökkel.

A két csoportszobához egy, 2009-ben teljesen felújított közös mosdóhelyiség tartozik (4 WC csészével és 2 piszoárral a fiúk részére) , ahova felváltva mennek a csoportok, így a jelenlegi gyermeklétszámnak teljesen megfelel. A fürkét esztétikus, színes, mosható zuhanyfüggönnyel tettük intimebbé, zártabbá.

A gyermeköltöző szintén nem nagy, de jelenleg megfelelő; új, zárt, jellel ellátott polcos és akasztós szekrényekkel, padokkal; a téli kabátok részére külön fali fogasokkal.

Az épülethez tartozó játszóudvar alapterülete nagy, zárt egységet alkot. Az itt található játékok, eszközök, díszcserjék, fák, virágok tág teret biztosítanak gyermekeinknek a változatos és fejlesztő játékokra, mozgásra, tapasztalatszerzésre, ismeretek mélyítésére. Udvarunkon található játékaink fából készültek. Megóvásukról, karbantartásukról gondoskodunk. Ez évben szerelünk fel egy esztétikus és praktikus ivókutat is, amelyet pályázati pénzből és a szülői munkaközösség hozzájárulásából finanszíroztunk. Ez a gyermekek egészségének megőrzése és a higiénia szempontjából is nagy előrelépés.

Gazdasági erőforrások bővítési lehetőségei:

- Pályázati lehetőségek felkutatása és kiaknázása
- Szponzorok (magánvállalkozók)

- + Rendezvények bevételei
- + Szülői támogatás

5. 3. ÓVODÁNK KAPCSOLATAI (7. számú kompetencia terület)

Minőségirányítási Programunk fő iránya a partnerközpontú működés. Abban határoztuk meg közvetlen és közvetett partnereinket és a kapcsolattartás formáit.

Az óvoda és a család

A gyermek nevelése a család feladata; az óvodának a családi nevelést kiegészítő funkciója van. Arra kell törekednünk, hogy ezt az alapelvet a szülők is megértsék és elfogadják. A kapcsolattartás igénye kölcsönös kell, hogy legyen. Óvónőink még óvodába lépés előtt megismerik a kisgyermek szociális hátterét, a családi nevelés elveit; *figyelembe veszik a családok sajátosságait, szokásait, az együttműködés során érvényesítik az intervenciós gyakorlatot, azaz a segítségnyújtás családhoz illesztett megoldásait.* A szülőknek pedig számtalan lehetőségük nyílik az óvodai nevelés céljainak, feladatainak megismerésére.

A kapcsolattartás formái:

- + Napi kapcsolat az óvodában
- + Szülői értekezletek; fogadóórák
- + Családlátogatás
- + Nyílt nap
- + Családi rendezvények (nyári kirándulás; közös gyermeknap; farsang)
- + Munkadélutánok (pl. adventi vásár, udvarrendezés stb.)

Az óvoda és az iskola

Cél olyan tartalmi kapcsolat kialakítása, amely elősegíti a gyermekek zavartalan iskolakezdését.

A kapcsolattartás formái:

- + Látogatások: leendő első osztályos tanító néni látogatása az óvodában; nagycsoportosok látogatása az iskolában
- + Konzultáció az elsőosztályos pedagógussal a gyermekek haladásáról
- + A tanító nénit meghívjuk az évzáró ünnepélyre.
- + Egymás nevelési programjának megismerése
- + Rendezvények látogatása

Az óvoda egyéb kapcsolatai:

- Körjegyzőség; fenntartó önkormányzatok
- Oktatási Hivatal – Győri Pedagógiai Oktatási Központ (továbbképzés; konferenciák; szaktanácsadás)
- Győr – Moson – Sopron Megyei Gyógypedagógiai Szolgáltató Központ Tanulási Képességeket Vizsgáló Szakértői és Rehabilitációs Bizottság
- Nevelési Tanácsadó Rábaszentmihály
- Sokoróaljai Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgáltatási Társulás Intézm.
- Védőnő, orvos
- Vaskakas Bábszínház

A Kárpát-Medence magyar nyelvű intézményei közötti oktatási tér kialakítása érdekében:

- Az óvoda külhoni magyar óvodákkal kapcsolatépítésre törekszik, és- lehetőségei szerint- szakmai kapcsolatot tart fenn.

5.4. ÓVODAI ÉLETÜNK MEGSZERVEZÉSE

5.4.1. NAPIREND

Óvodánkban a napirendet úgy állítottuk össze, hogy az *igazodjék a különböző, párhuzamosan végezhető tevékenységekhez és a gyermekek egyéni szükségleteihez.* Folyamatosság és rugalmasság jellemzi *szem előtt tartva a játék kitüntetett szerepét.*

Időtartam	Tevékenység	
7 – 9	Gyülekező: (vidéki kisgyermeket mindig felnőtt várja az óvoda előtti autóbusz megállóban) Szabad játék Személyes percek	S Z
9 – 12	Folyamatos tízórai (kivéve, ha az aznapi nevelési feladat mást kíván) Gondozási feladatok	A

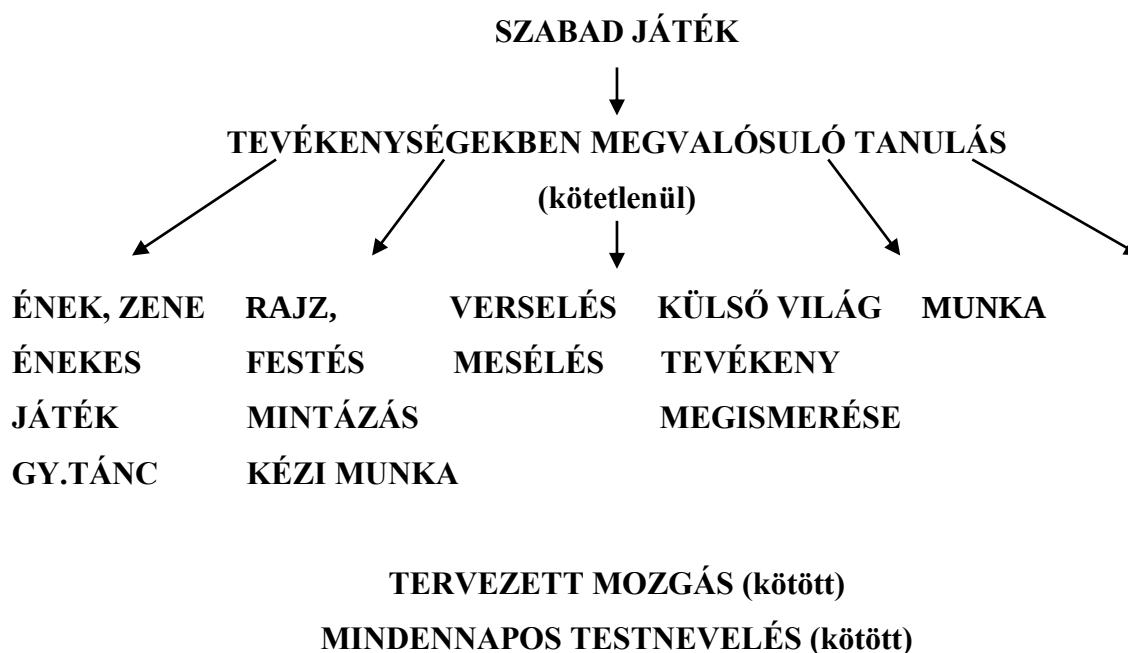
	Játékba integrált egyéni és mikrocsoportos tevékenység: (5-35 perces csoportos foglalkozás is) - rajzolás, festés, mintázás, kézimunka - ének-zenei készségek fejlesztése - külső világ tevékeny megismerése - tapasztalatok feldolgozása - részképességek fejlesztése egyéni szükségletek alapján Mozgás, mozgásos játékok; <i>mindennapos testnevelés</i> Verselés, mesélés; dramatikus játék Levegőzés: játék a szabadban; séta, edzés, kocogás, futás	B A D J
12 – 15,30	Gondozási tevékenységek Ebéd Pihenés, alvás mesével, altatóval uzsonna	Á T
15,30 – 16,30	Szabad játék a csoportszobában vagy az udvaron Indulás haza (vidéki kisgyermeket felültetjük az autóbuszra az óvoda előtti autóbusz megállóban)	É K

Nyáron a napirend úgy módosul, hogy a gyermekek időjárástól függően az egész délelőttöt a szabadban töltik; itt fogyasztják el a tízórait és az uzsonnát is. Kánikula idején pancsolásra is van mód. A tevékenységformákból nem maradnak el nyáron sem az énekes játékok, a verselés – mesélés, a mozgásos játékok, lehetőség van rajzolásra, mintázásra, kézimunkára.

A külső világ tevékeny megismertetése ekkor is feladat.

5.4.2. HETIREND

Óvodánkban csak a kötött tevékenységek (tervezett mozgás) és a külső szakemberek fejlesztő foglalkozásai konkrét napra tervezettek – ezt minden év szeptemberében egymáshoz igazodva alakítjuk ki. Egyébként nyitott hetirenddel működünk, nem ragaszkodunk mereven egy-egy naphoz; ha más, aktuális tevékenység (tervezetten, vagy váratlanul) esik arra a napra, akkor azt rugalmasan kezeljük.

5.4.3. BEFOGADÁS

- **Óvodába lépő gyermekek:**

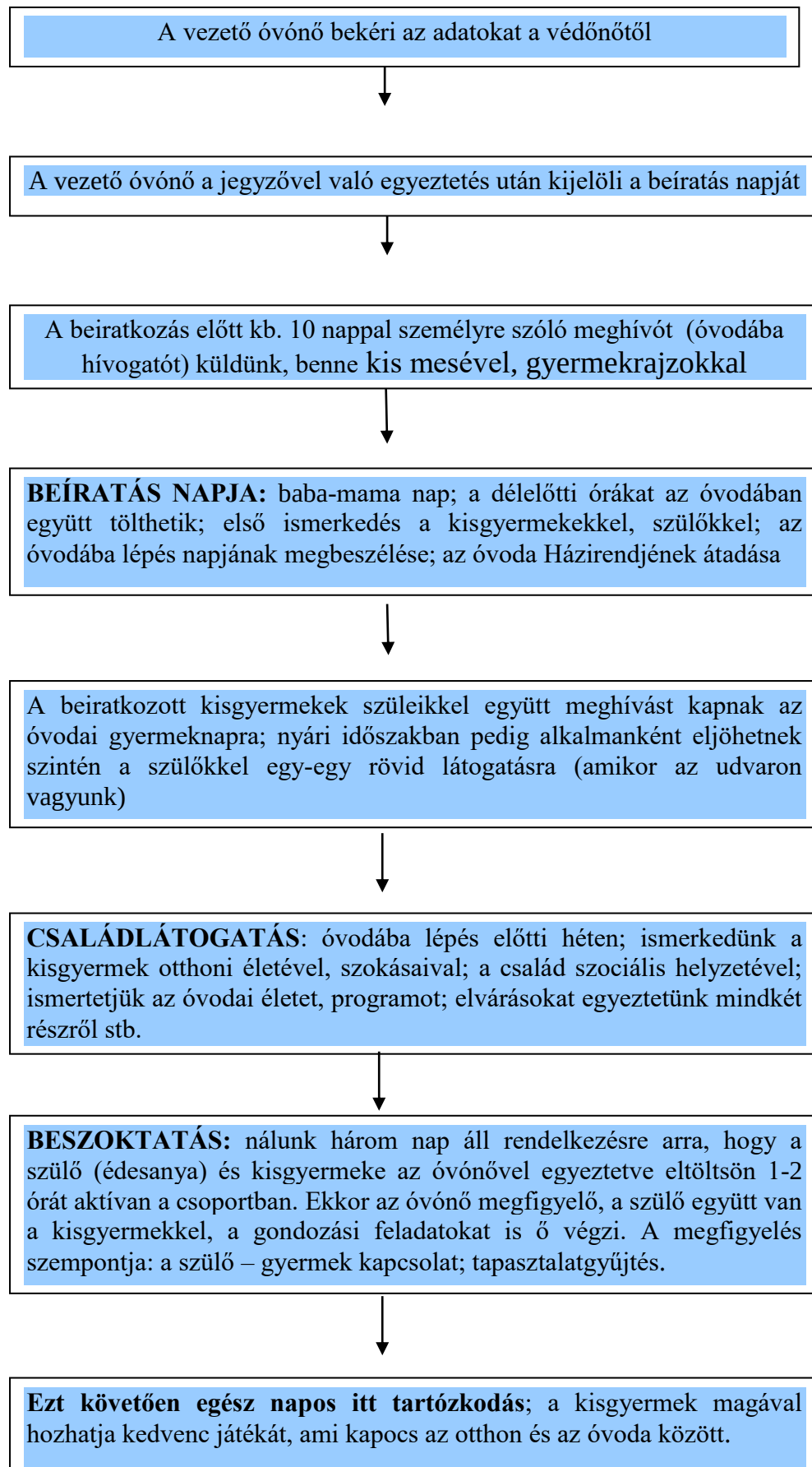
Törvényi előírás:

A 2009. évi CX. törvény értelmében 2010. szeptember 1-től lehetővé válik azoknak – az adott óvoda felvételi körzetébe tartozó – gyermekeknek óvodai felvétele, akik harmadik életévüket a felvételtől számított fél éven belül betöltik, amennyiben minden 3 éves és annál idősebb kisgyermeket fel tudunk venni.

Óvodánk is lehetőséget biztosít a szülőknek, hogy a fenti törvényrendelet alapján már akkor beadják kisgyermeküket, amikor a harmadik életévüket a felvételtől számított fél éven belül betöltik.

Ezt a gyermeklétszámunk is lehetővé teszi. Eszközeink, bútoraink és rugalmas napirendünk alkalmas arra, hogy három év alatti gyermekeket is fogadjunk szükség esetén.

Az óvodába lépés folyamata:

A befogadás elvei:

- A kisgyermek családtól való elszakadásának megkönnyítése
- Az új közösségbe való beilleszkedés minél zökkenőmentesebbé tétele
- A beszoktatás szorosan a családdal együttműködve történjék

A csoportba sorolás elvei:

- Testvérkapcsolatok figyelembe vétele minden esetben
- Lehetőség szerint: baráti, rokoni kapcsolatok figyelembe vétele
- Fiúk, lányok aránya
- Évvesztes gyermekekre való odafigyelés
- Teljesíthető szülői igények

- Sajátos nevelési igényű kisgyermekek befogadása

Óvodánk Alapító Okiratában szakágazati feladatként szerepel a sajátos nevelési igényű kisgyermekek integrált nevelése. Ennek megfelelően illesztjük be a közösségbe ezeket a kisgyermeket.

Nevelésükhöz mindenképpen szakember (fejlesztő pedagógus, konduktor stb) segítségét vesszük igénybe, amit a kiemelt normatívából finanszírozunk.

A csoportban dolgozó óvónők és dajkák a szakember útmutatásával foglalkoznak a kisgyermekkel; feladatuk első sorban a testi, lelki épségük óvása; gondozás; a közösségbe való beilleszkedésük segítése; lehetőség szerinti fejlesztés.

- Más vidékről, kultúrából érkezett családok kisgyermekének befogadása

Óvodánk nyitott arra, hogy a más kultúrából érkezett családok kisgyermekét is befogadja és segítse beilleszkedésüket.

Ugyanakkor feladatunknak tekintjük, hogy a gyerekek megismerhessék egymás szokásait, kultúráját. Ez az óvoda minden dolgozójának kötelessége; beszélgetésekkel, különféle alkalmak, rendezvények szervezésével.

Nem erőltetjük, hogy teljesen beolvadjanak az itt élők közösségébe, szorgalmazzuk, hogy megtartsák sajátosságaikat. (természetesen a szülőkkel való előzetes megbeszélést követően)

6. NÉPHAGYOMÁNY ÁPOLÁS, NÉPSZOKÁSOK, MŰVÉSZETI NEVELÉS

„A tükröt arra használjuk, hogy az arcunkat nézzük, a művészetet pedig arra, hogy a lelkünket lássuk.”

Georg Bernard Shaw

Az óvoda természetes közege a néphagyományörzésnek. Óvónőink feladata a népi kultúra ápolása, ehhez azonban pontosan ismerniük kell annak eredetét, lényegét, jellegét. Tehát felkészültnek kell lennünk, hogy továbbadhassuk környezetünk, lakóhelyünk néphagyományait.

A jeles napokat egy hosszabb előkészület vezeti be, melyhez folyamatosan biztosítjuk a változatos tevékenységeket. Figyelünk arra, hogy az ünnep – külsőségeivel együtt – sem lehet erőltetett forma, úgy szervezzük, hogy abban a gyermekek örömet leljenek, vidám hangulatú, felszabadult együttlét legyen.

Az óvodai élet hagyományos ünnepei és a néphagyományokhoz kapcsolódó jeles napok:

 Mihály nap (szeptember 29.)

*„...felfogadlak, jól lakatlak, ihatol, ehétel,
Szent Mihályig jó béresem te leszel, te leszel.”*

Népköltés

Megelőző tevékenységek: őszi tevékenységek; betakarítási munkák figyelgetése; termések gyűjtögetése; (régén: állatok beterelése a mezőről)

Mihály napi vásár; zöldség, gyümölcskóstoló

Szüret (október)

*„Szőlő, dió, mogyoró, musttal teli kis kancsó,
Sose láttam szebbet.”*

Dénes György

Megelőző tevékenységek: énekek, mondókák, versikék a szőlőről, szüretéről.
Séta a szőlőhegybe.

Vendel napi búcsú (október 20-21)

*'Hej búcsúba jössz-e kis Zsuzsi, Kati
hej táncolni jössz-e, ha fuvola hí.' ...”*

gyermekdal

A család témakörhöz kapcsoltan, megjelenítése a játékban.

Márton nap

*„Csupán egy igaz öröm van a földön:
másoknak élni.”*

Lev Tolsztoj

Márton püspök áldozatos, szerény életének, legendájának felelevenítése; játékban való megjelenítése. Jelképek használata:lúdtoll, libazsíros kenyér

Ádvent (karácsony előtti 4 hét)

*„Szívem árad át e békeességbe
És e békeesség a szívemen”*

Juhász Gyula

Folyamatos tevékenységek, ráhangolódás a karácsonyra.

Mikulás (december 6)

„Jó Mikulás bácsi; csakhogy itt vagy nálunk...”
gyermekdal

Megelőző tevékenységek: versek, énekek tanulása, cipőtisztítás

A Mikulás szeretetteljes résztvevője az ünnepnek, az ablakokba kirakott cipőkbe beleteszi az ajándékot, csak akkor jön be, ha a gyerekek kérik – így közvetlen kapcsolatba csak az kerül vele, aki akar.

Luca napja (december 13)

„Luca, Luca kity-koty...”

népi mondóka

Megelőző tevékenység: egyszerű kityoló mondóka tanulása

Lucázás az óvodán belül.

Karácsony (december 24-26)

*„Ó, ha most mindent itt hagynék, mennék a csillag után,
mint rég a három királyok betlehemi éjszakán!”*

Babits Mihály

Megelőző tevékenységek: díszek készítése, a csoportszoba feldíszítése; versek, énekek tanulása; nagycsoportosok pásztorjátékkal készülnek; beszélgetések, a szeretet fontosságának kihangsúlyozása; mézes sütemény készítése.

Az ünnepélyt a téli szünet előtti utolsó napon tartjuk, mely nyitott a szülők előtt. A nagycsoportosok pásztorjátékának megtekintése után mindenki a saját csoportjában ünnepel tovább és tölti el a napot.

Farsang (vízkeresztől hamvazószerdáig)

*„Itt a farsang, áll a bál;
keringőzik a kanál...”*

gyermekdal

Megelőző tevékenységek: álarckészítés; versek, dalok tanulása; jelmezek kiválasztása (otthon készítik el)

A jelmezbál nyitott, húshagyó kedd előtti szombaton a kultúrházban tartjuk. A gyermekek bemutatják jelmezeiket, majd megtekintjük a szülők mesejátékát. A mulatság húshagyó kedden az óvodában folytatódik, már zárt keretek között.

Húsvét (az első tavaszi napéjegyenlőség utáni holdtöltére következő utolsó vasárnap)

*„Nyíló virág, üde barka,
Meglocsollak húsvétnapra.”*

népköltés

Megelőző tevékenységek: fészkeket készítünk az udvaron; barkácsolás; tojásfestés; locsoló mondóka tanulása; a gyermekek életkori szintjén megemlékezünk nagypéntekről és a húsvéti feltámadásról.

A kis csomagokat az udvaron helyezzük el, a gyerekek izgalommal keresik.

Májális (május 1.)

„Május, május, az idő csudaszép;

Nézd csak, nézd csak, fenn az ég csupa kék.”

gyermekdal

A májusfa állításában a gyermekek is részt vesznek, szalagokkal díszítik.

Művészeti Hét (november utolsó hete)

Amikor ezt a Programot választottuk, elköteleztük magunkat a hagyományok ápolása mellett és vállaltuk, hogy kisgyermekeinkkel megláttatjuk, megtapasztaltatjuk a szépet, az igazi művészt.

Nap, mint nap találkoznak az óvodában is – illetve aktív résztvevői az éneklésnek, a táncnak, körjátékoknak, mesének, versnek; festenek, rajzolnak, alkotnak; mégis más az, amikor látják, hallják, hogy mások hogyan csinálják.

Ezért találtuk ki ezt a hetet, amelynek minden napján más-más művészeti ág képviselőivel találkozhatnak; élvezhetik előadásukat, gyönyörködhetnek alkotásaikban; és nem utolsósorban ők is tevékenyen részt vehetnek mindebben.

Nyitott szemmel és füllel járunk és ha hallunk a közelünkben egy amatőr művészeti csoportról, igyekszünk megnyerni ügyünknek.

Szeretnénk kisgyermekeink figyelmét ráirányítani arra, mennyi csodálatos dolog van körülöttük. Hisszük, hogy az alapokat lerakhatjuk óvodás korban.

7. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGI FORMÁI ÉS AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATAI (1. számú kompetencia terület)

Fontos, hogy a tevékenységi formák céljainak és feladatainak megvalósításához megtaláljuk a megfelelő módszereket, melyek összhangban vannak az egyéniségével, a gyermekcsoport összetételével és az adott tevékenységgel.

7.1. SZABAD JÁTÉK

„Többet megtudhatsz másokról egy óra játék, mint egy év beszélgetés alatt.”

Platón

Óvodánkban nagyon fontosnak tartjuk a szabad játék túlsúlyának érvényesülését. Feladatunknak tekintjük, hogy megfelelő csoportlégkört, helyet, időt, eszközöket és élményszerzési lehetőségeket biztosítsunk a kisgyermeknek a gyakorló játékokhoz, a szimbolikus – szerepjátékokhoz, konstruáló játékokhoz, a szabályjátékokhoz.

A játék folyamatában az óvodapedagógus jelenléte biztosítja az indirekt irányítás felelősségét, ezáltal a gyermeki személyiség megismerését.

Célunk:

- A gyermekek feszélyezettség nélkül tudjanak önállóan, vagy társaikkal játszani.
- Váljék a játék kiemelt jelentőségű, a pszichikumot, a kreativitást fejlesztő és erősítő, élményt adó tevékenységgé.

Feladataink:

- + Az óvodapedagógus biztosítja a *szabad játék*hoz szükséges feltételeket.
- + Tudatosan gazdagítjuk a 3 – 6 – 7 éves korban megjelenő játékfajták tartalmát és azok minőségét a gyermekek egyéni sajátosságainak figyelembe vételével. A játékot gyakran a gyerekek megszerzett tapasztalataira alapozzuk, illetve a játékon keresztül gyarapítjuk azokat.
- + A beszédkésztség fejlesztése különösen a szerepjátékban érhető el.
- + A szabad játékban is szükség van az óvónő odafigyelésére, közvetlen, vagy közvetett irányítására. Mindezt kellő tapintattal kell kezelni, úgy, hogy ne sérüljön a gyermekek játékkedve és maga a szabad játék.

A játékhoz szükséges feltételek biztosítása:

+ Megfelelő légkör

Legfontosabb feladatunk a biztonságos, nyugodt, alkotó kedvű légkör megteremtése, ahol a gyermekek szabadon dönthetik el, hogy kivel szeretnének játszani és milyen játékot választanak.

Arra törekszünk, hogy a légkört oldottá tegyük, amelyben a gyermekeknek legyen alkalmuk sokféle elképzeléseik valóra váltására. Mindez akkor érhető el, ha csak annyi szabályt vezetünk be, amannyi feltétlenül szükséges és egész játékidő alatt bátran folyamodunk humoros kifejezések, tréfás szavak használatához.

A játék kreatív légköre akkor jó, ha segíti a gyermekek ötleteinek szabad áramlását, a másik gyermek meghallgatását, az alkotó együttműködés kialakítását.

+ Megfelelő hely

Mind az udvarunkat, mind a csoportszobáinkat úgy alakítottuk ki, hogy legyenek különálló helyek, kuckók, mert a kisgyermekek ebben a korban szeretnek „elbújni a világ elől” és így a különböző játszócsoportok sem zavarják egymást. Az elrendezésnél ügyeltünk arra is, hogy ezek a helyek ne essenek ki a látószögünkéből, hiszen mindig tudnunk kell, hogy éppen hol vannak, mit csinálnak. Az elmozdítható bútorokat, pl. óvodai asztalokat, székeket kedvük szerint variálhatják; a mesének viszont megvan az állandó helye.

Az udvar területénél fogva alkalmasabb a mozgásos játékokra, ezért, ezeket, amikor csak lehet, a szabadban játsszuk.

+ Megfelelő idő

A szabad játék áthatja az óvodában tartózkodás egészét, mely a gyermekek óvodába érkezésével kezdődik. A folyamatos napirend lehetővé teszi, hogy a gyermekek

egybefüggően, a játékok elrakása nélkül játszanak több órán keresztül és akkor hagyják félbe a játékot, amikor akarják; de előfordul az is, hogy olyan játéksituációt teremtenek, amibe beleillik pl. a tízóraizás. A nagyobb gyermekek már igénylik a több napon keresztül tartó játékot, ehhez is biztosítjuk számukra a lehetőséget.

Megfelelő játékeszközök

A játéktéma és az eszközök kölcsönösen hatnak egymásra – ezt figyelembe kell vennünk. Mivel csoportjaink vegyes életkorú gyermekekből állnak, játékeszközeink összeválogatásánál fontos szempont számunkra, hogy minden korosztály megtalálja a neki megfelelőt.

NEM HALMOZUNK FEL TÚL SOK JÁTÉKOT! – hiszen az a gyerekek kreativitását rombolja.

Szerepjátékhoz gyakran készítünk a gyerekekkel közösen eszközöket, melyek az adott helyzetben értékesebbek, mint a drágán vásároltak.

Az eszköztár összeállításánál figyelünk még az esztétikumra; környezetbarát anyagokra; egyéni, vagy mikrocsoportos foglalkozásra alkalmas értelem – és képességfejlesztő eszközökre; a hátrányos helyzetben lévő kisgyermekek differenciált fejlesztésére.

A 3-6-7 éves korban megjelenő játékfajták s azok tartalmának, minőségének alakítása a gyermekek egyéni sajátosságaihoz alkalmazkodva

 Gyakorló játék: megismerik az eszközök, tárgyak különböző tulajdonságait; a cselekvés többszöri, szinte ritmikusan történő ismételtetése során fejlődnek érzékszerveik, gyakorolják a látást, hallást, tapintást; mozgásuk összerendezettebbé válik.

 Szimbolikus – szerepjáték: már a legkisebbeknél is megjelenik; fontos, hogy az óvónő is részt vegyen, szerepet vállaljon ezekben a játékokban, hogy a különböző kapcsolatok kialakítása minta legyen; a kicsik egyszerű mozzanatok megjelenítő szerepjátékokat játszanak: pl. papás-mamás, fodrászos, orvos játék; a nagyobbak bonyolultabb szerepeket is vállalnak, illetve bevonják a kicsiket a játékukba; szükség esetén az óvónő is kezdeményezhet szerepjátékot.

 Dramatizálás, bábozás: a rendszeres, többször ismétlődő meseélmény igazi táptalaja a bábozásnak; a kelléktárat állandóan bővítjük, ez elengedhetetlen tartozéka a képzeleti képek megjelenítésének, a beleélő képesség, önkifejezés formázásának; a

csoportoknak kedvenc bábjuk van, amit minden helyzetben elővehetünk; a bábkészlet a gyermekek számára mindig elérhető.

✚ Konstruáló játék: jellemezze a formagazdagság, ebben a gyermek átélheti az „én készítettem” alkotás örömét; a konstruáló játékhoz kapcsolódva jelenik meg a barkácsolás, melyhez az eszközöket a gyermekekkel közösen folyamatosan gyűjtögetjük; a barkácsolásban óvónőink segítő szándékkal vesznek részt, hagyatkoznak a gyermekek fantáziájára; a közösen barkácsolt eszközöket felhasználhatják a játékban.

✚ Szabályjáték: lényege: hogy a játék meghatározott szabályok szerint zajlik, kielégítve a mozgásigényt és fejleszti az értelmi képességeket; a szabályok megfogalmazásánál odafigyelünk arra, hogy azok könnyen érthetőek és teljesíthetőek legyenek; ugyanakkor a gyermekeknek is megadjuk a lehetőséget, hogy ők maguk is hozzanak létre szabályokat, legyenek a játék vezetői.

A gyermekek beszédképességének fejlesztése a játékban

A gyermekek számára a játék lehetőséget teremt a kommunikációra, a párbeszéd kialakítására. Az óvónő szerepvállalásai modell értékűek a gyerekek szókincsének, artikulációjának, kifejezőképességének fejlesztéséhez. A hangszínnel, hangerővel való bánni tudást a dramatikus játékok segítik elő. A különböző nyelvi játékoknak, gyakorlókértáknak közvetlen beszédfejlesztő hatásuk van. A bábjáték nagyszerű lehetőséget nyújt a hallgatólag gyermekek megszólaltatásához.

Az óvónő tapintatos játékirányításának kialakítása

A gyermekek nyugodt játéka esetén csak figyelemmel kísérjük a játékot, aktívan nem veszünk részt abban, hagyjuk a gyermekeket cselekedni. Kiscsoportosok esetén modellnyújtó játszótársak vagyunk, ezért többször van kezdeményező szerepünk. Segítjük a kevésbé kreatív, ötletszegény gyermekek játékát is. Ha a gyermekek durvák, veszélyeztetik egymás épségét, játékát, be kell avatkoznunk.

A gyermekek tapasztalatainak gazdagítása, a megszerzett tapasztalatok megjelenítése a játékban

A gyermekek a környezetükből szerzett tapasztalatokkal a játék tartalmát gazdagítják. Az óvodában, a tágabb természeti és társadalmi környezetben szerzett tapasztalatokat a játékban újra és újra átéljük.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- + A gyermekek képesek állhatatosan, több napon keresztül egyazon egyazon játékmódban együttesen részt venni.
- + Játékukban dominánsan jelentkezik a szerepjáték
- + Az ismert meséket többször dramatizálják, bábozzák
- + Bonyolult építményeket képesek létrehozni
- + Élvezik a szabályjátékokat és képesek a normák betartására
- + Társas kapcsolataikban megjelennek az óvoda által preferált viselkedési szabályok; *az egymáshoz való alkalmazkodás*
- + Interakciójuk gazdag, kulturált és érthető
- + *Önmagukhoz mérten fejlődik ki kreativitásuk, pszichikumuk*

7.2. VERSELÉS, MESÉLÉS

*„Meséltél és meséltél, igazakat, szépet;
Kívántam, hogy a meséd sose érjen véget.”*

Osvát Erzsébet

Célunk:

- + A gyermekeket a könyv szeretetére, megbecsülésére neveljük; irodalmi igényességüket kialakítsuk.
- + A csodákkal teli meseélmények átélésével pozitív személyiségjegyeiket megalapozzuk.
- + A magyar gyermekköltészet, a népi, dajkai hagyományok, gazdag és jó alkalmat, erős alapot kínálnak a mindennapos mondókázásra, verselésre.
A mese a gyermek érzelmi, értelmi, erkölcsi fejlődésének és fejlesztésének egyik legfőbb segítője.

A mese- képi és konkrét formában, esetlegesen a bábozás és dramatizálás eszközeivel- feltárja a gyermek előtt a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonyait, a lehetséges és megfelelő viselkedésformákat.

- ✚ A mindennapos mesével, mondókázással, verseléssel segítsük érzelmi, értelmi, erkölcsi fejlődésüket.
- ✚ A kiválasztott mesékkal, versekkel, mondókákkal erősítjük a néphagyomány ápolást, a környezet megszerettetését.

Feladataink:

- ✚ A népi, klasszikus és kortárs művekből a kisgyermek életkorának megfelelően, igényesen állítjuk össze az irodalmi anyagot.
- ✚ Az irodalom eszközeivel fejlesztjük a gyermekek nyelvi képességeit, bővítjük szókincsüket.
- ✚ Érdeklődésük, érzelmi – értelmi nyitottságuk megőrzésével formáljuk irodalmi ízlésüket.
- ✚ *Inspiráljuk a gyermekeket saját mese- és versalkotásra, annak mozgással és/vagy ábrázolással történő kombinálására – ezáltal fejlesztve önkifejezésüket.*

A felhasznált irodalmi anyag igényes összeállítása nagy körültekintést kíván az óvónőktől. Az óvodán kívül sajnos nagyon sok olyan mesét és filmet látnak a gyerekek, amelyek károsan hatnak a személyiségükre. Ha lehet, legalább mi igyekezzünk ezeket ellensúlyozni.

Arra alapozunk, hogy az első irodalmi élményét a kisgyermek a családból hozza – bár ez nem mindig így van. Már az óvodába lépés első napjától elkezdjük a mondókázgatást, simogatók, höcögtető mondogatását. Majd később megjelennek a népi mondókák, névcsúfolók, halandzsza szövegű kiolvasók.

Az óvodáskor versanyagát a népköltészetből, klasszikus és mai költőink ritmikus, zenei hatású, játékos gyermekverseiből állítjuk össze. Szerepelhetnek vidám, humoros versek, majd később lírai versek is, mert a gyermekek 5-6-7 éves korban már képesek megérezni a költői képek érzelmeit, kifejező erejét.

Az óvodában a 3-7 éves gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodóan a népi-népmesék, népi hagyományokat felelevenítő mondókák, rigmusok, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemei, meséi-, a klasszikus és a kortárs irodalmi műveknek egyaránt helye van.

Mesék esetében egyszerű, érthető, ritmikus ismétlődéseket tartalmazó mesékkel kell kezdeni, majd megjelennek a többfázisos szerkezetű állatmesék, népmesék. A mesehallgatás igazi ideje 5-6-7 éves korban van. Az állatmeséktől kezdve a cselekményesebb népmesékben, novellisztikus – realiztikus meséken át beépülnek az anyagba a klasszikus tündérmesék, a tréfás mesék, a műmesék. Sőt, az egyszerűbb meseregényeket is szívesen és izgalommal hallgatják folytatásokban, napokon keresztül. A meséket a magyar népmesék bőséges választékából, a magyar klasszikusok és mai írók modern meséiből válogatjuk elsősorban, de repertoárunkban helyet kaphat alkalmanként egy – egy külföldi író meséje is, ha az minden egyéb szempontból megfelelő irodalmi élményt nyújt a gyermekeknek. Egyébként a magyar írók meséire ugyanez a kitétel vonatkozik.

A mesemondáshoz mindig csendes, nyugodt együttlétet, érzelmi ráhangolódást teremtünk. A mesehallgatásnak állandó helye van (mesekuckó); rendszeresen használt kiegészítők: mesemondó báb, illetve mesegyertya. Mi magunk is találunk ki meséket, elsősorban a gyermekek környezetéből, ezzel inspirálhatjuk őket is saját történetek alkotására, miáltal fantáziájuk, mondatalkotásuk jelentősen fejlődik. A kisgyermekek nagyon élvezik, amikor a felnőtt a saját gyermekkoráról mesél. Használjuk ki ezt is! Létszükségletük a gyerekeknek a pihenés előtti mesemondás, amelynek tartalma és előadási stílusa olyan kell, hogy legyen, amely oldja az egész napi feszültséget, ellazít és megnyugtatja a gyermekeket.

Nálunk a mondókázás, verselés inkább kisebb csoportokban történő együttjátás. Óvónőinknek élniük kell a spontán adódó alkalmakkal, melynek elengedhetetlen feltétele a bőséges anyagismeret, jó szövegtudás, fogékonyság és irodalmi igényesség.

A mese, vers, dramatikus játék az anyanyelvi fejlesztés egyik leghatékonyabb eszköze. Ezeken keresztül elsajátítják a helyes kifejezést, tiszta beszédhallást és nyelvtanilag helyes beszédet. **FONTOS AZ ÓVÓNŐK ÉS A DAJKÁK PÉLDAÉRTÉKŰ, SZÉP, TISZTA BESZÉDE.**

Irodalmi anyag mennyisége:

3-4 éves korban:

10-12 mondóka

5-6 rövidebb vers

6-8 új mese

5-6-7 éves korban:

4-5 mondóka

6-10 rövidebb, hosszabb vers

10-15 új mese

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- + Igénylik a mese, vers, mondókázás élményét.
- + Szívesen ismételik a verseket, rímusokat.
- + *Saját képességeikhez mérten tudnak megjegyezni, illetve előadni rövidebb – hosszabb meséket, verseket.*
- + Örömeiket lelik a bábozásban, dramatizálásban, *saját adottságaikhoz mérten vesznek részt abban és találhatnak ki maguk is odaillő szövegeket.*
- + Gazdagodik szókincsük, fejlődik kifejezőképességük, mondatalkotásuk.
- + A dramatikus játékban, bábozásban *fejlődik önkifejezésük.*
- + Irodalmi élményeik által fejlődik erkölcsi magatartásuk, kialakul énképük.

7.3. ÉNEK, ZENE, ÉNEKES JÁTÉK, GYERMEKTÁNC

„Mélyebb zenei műveltség mindig csak ott fejlődött, ahol az ének volt az alapja...”

Kodály Zoltán

Célunk:

- + Elérjük, hogy kisgyermekünk felszabadultan és örömmel énekeljenek, zenéljenek.
- + A felnőtt minta *spontán utánzásával* az éneklés, zenélés váljék részévé kisgyermekünk mindennapos tevékenységeinek, bátran alkalmazzák az éneklést minden szituációban.
- + *Hozzuk felszínre zenei képességeiket, munkánk játsszon szerepet zenei kreativitásuk alakulásában.*

Feladataink:

- + Tiszta forrásból, igényesen válogatjuk össze a zenei anyagot úgy, hogy az feleljen meg a gyermekek életkorának, képességszintjének. (differenciált felhasználás)
- + *A gyermekek zenei képességeinek – ritmus, éneklés, hallás, mozgás – és zenei kreativitásának alakításához énekes népi játékokat és igényesen összeválogatott kortárs művészeti alkotásokat használunk.*
- + A zenei nevelésben is felszínre hozzuk, megjelenítjük tájegységünk néphagyományait – népdalokon, gyermek néptáncokon, népi játékokon keresztül.
- + *A zenehallgatási anyag megválasztásánál – ha kell – figyelembe vesszük a migráns és az etnikai kisebbségi gyermekek hovatartozását is.*
- + Óvónőink biztosítják e tevékenység szervezeti formáit.
- + A gyermekek *egyéni képességeinek megfelelően* alakítjuk zenei hallásukat, ritmusérzéküket, hagyva, hogy mindenki *a saját ütemében fejlődjön.*

A zenei nevelés, éppúgy, mint a mese, vers; elkezdődik az óvodába lépéssel. Az éneklés megnyugtatóan hat még a nehezen beilleszkedő kisgyermekre is.

Az ölbeli játékok, akár mondókák, akár énekes játékok segítenek a kisgyermek és az óvónő közötti jó kapcsolat kialakulásában. Ezek között legyen arc-, kéz-, ujj és lovagoltató játék. Ezen kívül egyszerű, 4-5 hangból álló énekes játékot ismerjenek meg, az ünnepek köszöntésére pedig egy-két komponált gyermekdalt.

Majd, ahogy változik a gyermekek életkora, úgy bővítjük a kiválasztott anyag mennyiségét és a játékok közül is választunk bonyolultabbakat is. Megismertetjük őket a csigavonallal, hullámvonallal, szerepcserés játékokkal; majd fogyó- gyarapodó, hidas és vonulós játékokkal; valamint egyszerű tánclépéseket tartalmazó népi játékokkal. A népi játékokat mondókákat elsősorban ebből a tájegységből választjuk; tehát a Rábaközéből.

A lelassított éneklés, mondókázás elősegíti a helyes artikulációt, a szavak szép és pontos kiejtését. A hangutánzó szavak énekelgetése pedig segíti a magán- és mássalhangzók pontos képzését. A sokféle énekes játékok alkalmat adnak a szókincs bővítésére.

A zenehallgatás anyagát a következő szempontok szerint állítjuk össze: népdalok; magyar szerzők gyermekeknek szóló dalai; érzelmi hatású dalok; migráns és etnikai kisebbséghez tartozó népek dalai (ha van ilyen kisgyermekünk); rokon – és más népek dalai; altatódalok; klasszikus és kortárs szerzők zenéje, illetve műveinek egy-egy óvodásoknak is élvezhető részlete. Az óvónőnek törekednie kell arra, hogy éneklése tiszta, szép, és esztétikai élményt nyújtó legyen; ezért vigyázzon a hangjára, „ápolja” azt.

AZ ÉNEKLÉS NÁLUNK A MINDENNAPOK VELEJÁRÓJA.

Az életkornak megfelelő zenei anyagok:

3-4 éves korban:

6-8 mondóka, ölbeli játék

10-15 egyszerű énekes játék: 2/4-es üteműek, negyed és
páros nyolcad ritmusokkal

1-2 alkalomhoz illő műdal

5-6-7 éves korban:

4-7 mondóka

10-16 új énekes játék: 4-8 motívumból álló; hangterjedelme:
dur hexackord

3-4 alkalomhoz illő műdal

A zenei képességek fejlesztése:

- ✚ Magasabb-mélyebb megkülönböztetése, megnevezése, megjelenítése beszéd- és énekhangon, zörejen, hangszeren
- ✚ Gyors-lassú megkülönböztetése, megnevezése, alkalmazása
- ✚ Tempó és hangerő összekapcsolása (halk – lassú; halk – gyors; hangos – lassú; hangos – gyors)
- ✚ Egy dalon belül a dinamika változtatása
- ✚ Dallamfelismerés jellegzetes kezdő, sajátos belső, ill. záró motívumról
- ✚ Dallambújtatás
- ✚ Különböző hangszínek megkülönböztetése
- ✚ Egymás hangjának felismerése
- ✚ Visszhangjáték (dallam, ritmus)
- ✚ Egyenletes lüktetés, kettes lüktetés, ritmus kiemelése, megkülönböztetése és összekapcsolása
- ✚ Zenei improvizáció
- ✚ Ritmushangszerek megismertetése, használata

A feladatok lebontásához, egymásra építéséhez nagy segítséget nyújt Pappné Farnadi Tamara: „Tücsök koma hegedül...” zenei naptár óvodásoknak című kiadványa.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- ✚ Élvezettel játsszák az énekes játékokat, mondogatják a mondókákat, játékaikban felhasználják azokat.
- ✚ Képesek – egyéni adottságaikhoz mérten – tisztán, érthető szövegkiejtéssel énekelni gátítások nélkül, felszabadultan, egyedül is.
- ✚ Érzik az egyenletes lüktetést és a ritmust; megkülönböztetik a zenei fogalompárokat; fejlődnek nyelvi képességeik, bővül szókincsük.
- ✚ Képesek az életkoruknak megfelelő játékos, táncos mozgások egyöntetű, szép megformálására; térformák kialakítására.
- ✚ Tudnak élvezettel figyelni a zenehallgatásra, igénylik az óvónő szép énekét.

7.4. RAJZOLÁS, FESTÉS, MINTÁZÁS, KÉZIMUNKA

*„Lehet, hogy nem lesz egy Munkácsy belőled, de fess,
ha örömet szerez... S majd meglátod mily
megnyugtató a lelkednek”
Zola*

Célunk:

- ✚ A rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, a kézi munka mint az ábrázolás különböző fajtái, továbbá a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés is fontos eszköze a gyermeki személyiség fejlesztésének.
A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül. Törekedni kell a gyermeki alkotások közösségi rendezvényen való bemutatására és a tehetségek bátorítására.
- ✚ *A tevékenység – s ennek öröme – folytán alakuljon ki a gyermekekben az igény az alkotásra, az önkifejezésre, a környezet esztétikai alakítására és az esztétikai élmények befogadására.*

- ✚ Képi, szabad önkifejezésben jelenjen meg a gyermekek élmény – és fantáziavilága.
- ✚ Az *ábrázolás* különböző fajtái; a műalkotásokkal, *népművészeti elemekkel*, az *esztétikus tárgyi környezettel* való ismerkedés járuljon hozzá a gyermeki személyiség fejlesztéséhez.

Feladataink:

- ✚ Megteremtjük az alkotó tevékenységhez szükséges feltételeket; megismertetjük a gyermekeket *az eszközök használatával*, a különböző anyagokkal, *a rajzolás, festés, mintázás* és kézimunka különböző technikai alapelemeivel *és eljárásaival*.
- ✚ Az alkotó, alakító tevékenységek tartalmát, minőségét differenciált módon, a gyermekek életkorának és egyéni fejlettségének megfelelően.
- ✚ A gyermeki alkotásokat a belső képek gazdagítására építjük.
- ✚ Megismertetjük gyermekeinket műalkotásokkal, *népművészeti elemekkel* is; ez utóbbiakat már nagyobb korban alkalmazzák is bizonyos műveiken.
- ✚ Értő odafigyeléssel kísérjük nyomon a spontán készített gyermekmunkákat; hiszen azokból lehet igazán következtetni a kisgyermek lelki állapotára.

Csoportszobáinknak van olyan része, ahol a gyermekek bármikor, kedvük szerint végezhetnek alkotó tevékenységet. A mindennapokban használatos eszközök (rajzeszközök, papír, festék, gyurma, ollók stb.) a gyermekek által elérhető helyen, mindig ugyanott vannak. Az eszközök kiválasztásánál, vásárlásánál fontos szempont a minőség, dominál továbbá a praktikum, a célszerűség és az esztétikum. Az eszközök karban tartása a dajkák feladata, az óvónőknek viszont oda kell figyelni, hogy a már használhatatlanok kerüljenek ki a tárolóból. Az óvodapedagógus figyeljen oda, hogy az alkotó tevékenységre elegendő időt és nyugodt légkört biztosítson.

Az óvodába kerülő gyermekek játszva ismerkednek az anyagokkal, az eszközökkel, a technikai módszerekkel és a tevékenységekkel kapcsolatos egészségügyi szokásokkal. Már egészen kicsi korban teret adunk annak, hogy a gyermekek kiélhessék alkotó kedvüket; az u.n. „firkakorszakban”. A képalakítás tevékenységei: rajzolás, festés, papírragasztás, nyomat, gyurmázás. A mindennapi játékban teret kap az építés, miáltal ismerkednek a különböző tárgyak formáival, alakzataival.

Később tevékenységük bővül a szándékos képalakítással, melyet a gyermekek élményeihez kapcsolódó témákkal és a hozzájuk megfelelően illeszkedő technikákkal segítünk. 4-5 éves korra már megjelenik a felismerhető emberábrázolás. A használható

eszköztárukat ekkorra már kibővítjük filc- és rostironokkal, krétával; az ecsetekből pedig különböző vastagságúakat kínálunk fel. Terméseket, fonalat és színes papírokat is használunk. Az építés helyét úgy jelöltük ki, hogy ott legyen módjuk variálni a teret.

A legnagyobbak: 6-7 évesek gyerekek már képesek közös kompozíció készítésére is. Technikai megoldásaikat kibővítjük lenyomatok, plakettek, viaszkarok és életkoruknak megfelelő origami készítésével. A nagycsoportosok külön vizuális foglalkozáson vesznek részt heti rendszerességgel, ahol mindenféle érdekes és új technikát próbálunk ki. Többször alkalmazunk ezeken a foglalkozásokon valamely zenei hatás alatt elképzelt kép megjelenítését ábrázolásban.

A saját élményeken alapuló cselekményes témákban jelennek meg a mesék, versek, énekes játékok. A szabad választást a gyerekekre bízunk, ugyanakkor nem fukarkodunk az ötletadás lehetőségével sem, ha szükséges. Ezek a kisgyermek már bátran bevonhatók a bábok, játékkellékek, készítésébe, de gyakran lepik meg saját készítésű ajándékokkal a felnőtteket (szüleiket, az óvó néniket, dajkákat) és társaikat is. Mi ösztönözzük is őket erre. Az udvari életből sem hagyjuk ki ezt a nevelési területet, hisz számtalan természetes anyag kínálkozik alkotásra. Pl. homok, kavics, faágak, stb.

Az alkotó – alakító tevékenységek a mindennapi játékba integrálódnak, hetente egy alkalommal azonban mikrocsoportos kötetlen tevékenységre is sor kerül. Itt minden gyermek megalkothatja az ajánlott eszközökkel képi – plasztikai elképzeléseit, megjelenítheti saját egyéniségét, fantáziavilágát, érzelmeit, vágyait.

Munkáikat a gyermeköltözőben helyezzük el, előtte azonban a csoportszobában egy kis „kiállításon” közösen megcsodáljuk azokat. (minden munkán a pozitívumokat emeljük ki – fontos, hogy minden kisgyermeknek legyen sikerélménye, akkor lesz képes felszabadultan alkotni és ezáltal folyamatosan fejlődni.

Azzal, hogy együtt tudunk gyönyörködni a saját alkotásokban, megcsodálunk egy-egy művészeti, népművészeti remekművet, elkezdődik az esztétikum iránti érzékenység és értékelő képesség kialakítása. Kiemelten kezeljük ezt a területet, hiszen programunk erre épül. Kutatjuk a lehetőségeket, ahol gyermekeink művészi élményekhez juthatnak. Nagycsoportosainknak már szervezhetünk múzeum -, képtár -, kiállítás látogatást valamelyik közeli városban. Megismerhetnek vidékünkön honos népi mesterségeket: fazekasság, fafaragás, hímzés. Ha pedig kirándulásainkon lehetőség adódik alkotóház meglátogatására, azt sem szalasztjuk el.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végén:

- Szívesen, felszabadultan, görcsök nélkül tevékenykednek; élményeik és érzelmeik kifejezésére képesek bármikor használni az ábrázolás eszközeit.
- *Kialakul igényük az alkotásra, az önkifejezésre, a környezet esztétikai alakítására és az esztétikai élmények befogadására.*
- *Megismerik a mi vidékünkön honos népi mesterségeket – az „ezzel már én is találkoztam” szintjén.*
- Biztonsággal, napi szinten használják az eszközöket.
- Tevékenységük változatos témájában, eszközeiben és módszereiben egyaránt; munkájukra jellemző a változatos színhasználat, színárnyalatok létrehozásával is próbálkoznak.
- Alkotásaikra – *egyéni adottságaikhoz mérten* – jellemző a részletező formagazdagság, képesek hangsúlyozni a legfontosabb megkülönböztető jegyeket.
- Örömmel készítenek csoportosan is kompozíciókat, egyszerű játékeszközöket, bábokat.
- Téralakításban, építésben bátrak, ötletesek, együttműködők.
- *Saját fejlettségi szintjükhöz mérten* fogalmaznak meg értékítéletet, tudnak beszélni alkotásokról.
- Kialakul bennük a szép látványra való rácsodálkozás képessége, tudnak gyönyörködni benne.

7.5. MOZGÁS, MOZGÁSOS JÁTÉKOK

„A Szépség törvényei szerint megformált mozdulat nem csak a külső hatásában harmonikus, hanem belső harmóniát is teremt. Visszahat művelőjére, testben és lélekben finomít és fejleszt.”

Berczik Sára

Célunk:

- + A mindennapos tornával, játékos mozgással erősítjük az egészséges életmód kialakulását.
- + A rendszeres és tudatos gyakorlatok összeállításával segítjük, hogy gyermekeink nagy- és kismozgása egyre harmonikusabbá, összerendezettebbé, fegyelmezettebbé váljék; járuljunk hozzá a helyes testtartás kialakulásához.
- + Fejlődjenek önmagukhoz mérten testi képességeik (állóképesség, erő, gyorsaság, ügyesség); személyiségük (alkalmazkodóképesség, térben való tájékozódás, akarat, figyelem, önfegyelem, társra figyelés)

Feladataink:

- + Az óvodai nevelés **minden napján** – az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve – **minden gyermek számára** lehetőséget biztosítunk a **spontán, vagy szervezett** mozgásra.
- + A mozgásfejlesztő gyakorlatokat és játékokat úgy állítjuk össze, hogy azok a gyermekek testi képességeinek és személyiségének fejlesztését szolgálják; továbbá figyelembe vesszük életkorukat és egyéni adottságaikat.
- + A szervezett formában történő mozgás alkalmával minden esetben beépítünk tartásjavító és lúdtalp gyakorlatokat.
- + Változatos eszközhasználattal tesszük még vonzóbbá gyermekeinknek a felszabadult mozgást.

✚ Amikor az időjárás engedi a szervezett mozgás gyakorlatait is a **szabadban** végezzük, a **csoportszobában** pedig gondoskodunk a friss levegőről.

✚ Az egyéni képességek alapján érvényesüljön a **differenciáltság**.

Irányított mozgásos játékokat heti egy alkalommal kötött formában szervezünk a csoportszobában, vagy a szabadban; ez az időjárástól és a feladattól egyaránt függ. Ezen a foglalkozáson gyermekeink két csoportban vesznek részt – két óvónő vezetésével. Külön a nagyok (nagy csoportosok és a fejlettebb középső csoportosok), és másik csoportban a kicsik (kiscsoportosok és a bátortalanabb középső csoportosok). Gyógytornát heti egy alkalommal tart óvodánkban az arra rászoruló (orvosi igazolással rendelkező) gyermekeknek képzett gyógytornász szakember.

A gyermekek szabad mozgásigényének kielégítéséhez sokféle eszköz áll rendelkezésre, melyek praktikusak, esztétikusak.

3-4 éves korban inkább a nagymozgások fejlesztésére, a nagy és lendületes mozgások koordinálására törekszünk.

5-7 éveseknél már kiemelt szerepet kap a finommotorika fejlesztése, az összeállított gyakorlatok, a különböző eszközök fogása, tartása segíti a kéz fogó izmainak erősödését.

A fejlesztés tartalma:

✚ Gimnasztika:

kar-, láb-, törzsgyakorlatok

✚ Járások:

természetes járás, speciális járás, járás irányváltoztatással

✚ Futások:

természetes futás, állórajt, gyorsítás, irányváltoztatás

✚ Ugrások:

távol- és magasugrás, ugrás helyből és nekifutásból, mélyugrás, felugrás, szökdelés, sorozatugrás

✚ Dobások:

feldobás-elkapás, hajítás, kétkezes és egykezes alsó- és felsődobás

✚ Támaszgyakorlatok:

csúszás, kúszás, mászás

✚ Talajgyakorlatok:

gurulás a test hossz tengelye körül, guruló átfordulás, kézállás előgyakorlata, lógás-függés-mászás létrán

✚ Egyensúlyozó járás:

talajon, vízszintes és rézsutos padon

✚ Labdagyakorlatok:

feldobás-elkapás, labdaütögetés, labdavezetés, egy- és kétkezes alsó- és felsődobás célba

✚ Versenyjátékok:

Egyéni versenyek, sorversenyek

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végén:

✚ A gyermekek szívesen mozognak, a mozgásos játékokban kitartóak.

✚ *Egyéni adottságaikhoz mértén képesek a különböző mozgásos feladatokat elvégezni.*

✚ Képesek betartani azokat a szabályokat, amelyeket a különböző versenyjátékok, ügyességi játékok megkívánnak.

✚ Ismerik az irányokat, tudnak térben tájékozódni.

✚ Nagy- és kismozgásaik harmonikussá, összerendezetté, fegyelmezetté válnak.

✚ *Önmagukhoz mértén válnak kifejletté a rendszeres mozgás által testi képességeik (állóképesség, erő, gyorsaság, ügyesség); személyiségük (alkalmazkodóképesség, térben való tájékozódás, akarat, figyelem, önfigyelem, társra figyelés)*

7.6. A KÜLSŐ VILÁG TEVÉKENY MEGISMERÉSE

*„Négy vándor jár körbe, körbe
Egymást mindig megelőzve.
Megérkeznek minden évben
Ki-ki az ő idejében.”*

Célunk:

- + Gyermkeink ismerjék meg a bennünket körülvevő világot, szeressék a természetet; alakuljon ki bennük egy *környezettudatos magatartás*.
- + A gyermek, miközben felfedezi környezetét, olyan tapasztalatok birtokába jut, amelyek a környezetben való, életkorának megfelelő biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükségesek.
Megismeri a szülőföld, aaz ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a közösséghez való tartozás élményét, a nemzeti, családi és a tárgyi kultúra értékeit, ezek szeretetét, védelmét.
- + Erősödjék érzelmi kötődésük közvetlen környezetükhöz.
- + Pozitív érzelmekkel viszonyuljanak a természeti, emberi, tárgyi világ értékei iránt.

Feladataink:

- + Tudatos tervezéssel tesszük lehetővé kisgyermkeink számára a környezet tevékeny megismerését.
- + A tapasztalat- és ismeretszerzésre, a környezetkultúrára és a biztonságos életvitel szokásainak alakítására elegendő alkalmat, időt, helyet és eszközt biztosítunk.
- + *Az óvodapedagógus feladata, hogy elősegítse a gyermekek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában.*
- + A tevékenységeket a négy évszak köré csoportosítva szervezzük, differenciált szervezeti formákban; *a gyermekek életkorát és egyéni*
- + *képességeit figyelembe véve.*

- ✚ A környezet tevékeny megismerése során a gyermekeket matematikai tartalmú tapasztalatokhoz juttatjuk – erre az óvónőknek mindig készen kell állniuk, spontán tevékenységek során is.

Tevékenységtartalmak évszakonként:

ŐSZ

Az évszak jellegzetességei

- Az időjárás alakulásának figyelemmel kísérése; a természet ősze hajlásának, lassú átalakulásának megfigyelése; gyönyörködünk az őszi csodálatos színeiben; lombhullató fák, bokrok – örökzöld növények közti különbség megismerése; lehullott falevelek, gesztenye és egyéb „kincsek” gyűjtögetése – válogatjuk, rendszerezzük és feldolgozzuk azokat; ízleljük és vizsgáljuk az őszi terméseit, kirándulunk a szőlőhegybe (szüreti előkészület); nap, mint nap megfigyeljük az időjárás változását és összefüggésbe hozzuk öltözködésünk változásával; beszélgetünk a költöző madarokról; betakarítási munkák (a gyermekek otthoni élményei); sütünk szalonnát, krumplit az udvaron

Család

- Fényképeket nézegetünk a családról; a családi közösségek, összetartozás, a család tagjai; érzelmi kötődések, szülő – gyermek kapcsolat, testvéri kapcsolatok; A gyermekek személyi adatai; rokon kapcsolatok (kiegészít élmény: a búcsú ideje, amikor a legtöbb családban összegyűlnek a rokonok); szülők munkahelye – ezzel kapcsolatosan néhány foglalkozási ág megismerése és megjelenítése a játékban; Családfa: óvodába kerüléstől minden év elején elkészítjük a gyermekek családfáját (lombos fa annyi almával, amennyi a családtagok száma – ráírjuk a neveket)

Testünk

- A testrészek megnevezése, azok funkciói; a testápolás fontossága, fogápolás, haj- és körömápolás; játékos gyakorlatok formájában az érzékszervek megismerése (fontosságuk, funkciójuk, épségük megóvása); az orvos gyógyító munkája, saját tapasztalatok, élmények felidézése

TÉL

Az évszak jellegzetességei

- A téli természeti jelenségek megfigyelése, a tél csodái (dér, zúzmara, jég, jégcsap, hópehely); a hó tulajdonságai; kísérletezés a hóval, jéggel; hógolyózunk, hóembert építünk, csúszkálunk, szánkózunk; megfigyeljük a téli fákat, bokrokat; beszélgetünk az itt maradt madarakról, az erdei állatok alkalmazkodásáról, a gondoskodásról

Állatok

- Megismerkedünk háziállatainkkal (építünk a gyermekek élményeire, tapasztalataira); lehetőleg minél többet figyelünk meg természetes közegben; 5-6-7 éveseknek kibővül a téma a vadon élő állatokkal; összehasonlítás, rendszerezés

Téli ünnepek

- Mikulás, Karácsony, Farsang
lásd: Néphagyományok c. fejezetben

TAVASZ

Az évszak jellegzetességei

- Megfigyeljük és érzékeljük hogyan ébred a természet, rügyeznek a fák, bokrok; hosszabb sétákat teszünk, felfedezzük környezetünk változásait; megkeressük az előbújó rovarokat; ismerkedünk a kora tavaszi virágok színével, illatával; várjuk a haza érkező madarakat; élvezzük és maximálisan kihasználjuk az időjárás nyújtotta lehetőségeket – egyre többet tartózkodunk a friss levegőn, a gyerekeket bevonjuk az udvarrendezésbe – virágokat ültetünk; megismerkedünk a tavaszi friss zöltségfélékkel – zöltségkóstolót rendezünk; meghallgatjuk a tavasz „hangjait”; kirándulásokon felhívjuk a figyelmet a veszélyekre (különösen kullancsveszély)

Közlekedés

- Az utcánk megfigyelése; a járdát, úttestet megnevezzük; sétálunk a faluban; gyakoroljuk a közlekedés szabályait; ellátogatunk a középületekbe, beszélgetünk a bennük dolgozó emberek munkájáról; rendszerezzük a szárazföldi, vízi, légi közlekedési eszközöket, a megkülönböztetett jelzésű járműveket; nagycsoportosokkal elutazunk autóbusszal Győrbe; gyakoroljuk a helyes viselkedési szabályokat; megfigyeljük a városi közlekedést, összehasonlítjuk a falusival

Tavaszi ünnepek

- Húsvét, májális

lásd: Néphagyományok c. fejezetben
Anyák napja: a Kultúrházban tartjuk nyitott rendezvény keretében;
mindkét csoport együtt; nagycsoportosaink ekkor búcsúznak az óvodától
Gyermeknap: közös együttlét a szülőkkel az óvoda udvarán; főzés, játék,
egyéb programok

NYÁR

- Figyeljük a természet, időjárás változását; locsoljuk növényeinket, cserjéinket az udvaron; bogarakat, rovarokat keresünk, megnevezzük azokat, megfigyeljük viselkedésüket; lehetőség szerint a nap nagy részét a szabad levegőn töltjük; (vigyázunk a tűző Nap veszélyeire!) a megnövekedett folyadékszükségletet rendszeresen pótoljuk; gyümölcsöket kóstolunk (folyó vízben megmossuk, lecsöpögtetjük); ha mód van rá, megfigyeljük az aratási munkákat, végigkísérjük a kenyér keletkezésének útját; minél több mozgásos játékot szervezünk az udvaron; a fedett terasz alatt pedig vizuális tevékenységekre is kerülhet sor (agyagozás, különleges technikák); ha az idő meleg, pancsolási lehetőséget is biztosítunk

TERMÉSZET ÉS KÖRNYEZETVÉDELEM

Az óvodai nevelés kiemelt feladata az egészségnevelés, a testi, lelki egészség harmóniájának biztosítása. Az egészség megőrzéséhez hozzá tartozik az egészséges környezet, amit védeni, óvni kell és ehhez az életkornak megfelelő szinten az óvodások is hozzájárulhatnak. A személyes példaadáson túl az óvodai nevelőmunkába beillesztve foglalkozunk a környezet – és természetvédelemmel. Az ide kapcsolódó jeles napokról megemlékezünk, rövid programokat szervezünk arra a napra.

A környezetvédelem jeles napjai, amelyekről óvodánkban is megemlékezünk:

Takarítási világnap

*„És mire a rádióban a nagyharang delet kongat,
nyoma sincs már gaznak-gyomnak.”*

Gyárfás Endre

Szeptemberben a gyerekekkel tesszük rendbe környezetünket, udvarunkat, csoportszobáinkat; felhívó plakátokat helyezünk el a faluban. A nap programjában kiemelt szerepet kap a környezetvédelem

Állatok világnapja (október 4.)

*„Paripám csodaszép pejő
ide lép, oda lép, hejhó!”*

Weöres Sándor

Látogatást teszünk olyan gazdaságban, ahol több állatot tartanak; beszélgetünk, képeket gyűjtünk, találós kérdésekkel szórakozunk; nyomatékosan felhívjuk a figyelmet az állatok szeretetére, gondozására. A nap programjában kiemelt szerepet kap az állatvédelem.

Víz napja (március 22.)

*„Vízi világban vízi virágok
esti szellőre lejtik a táncot.”*

Kányádi Sándor

Sétát teszünk a Marcal partján, megfigyeljük növény – és állatvilágát; kísérletezünk a vízzel; a víz szennyeződésének veszélyei – óvjuk, védjük tisztaságát (mit tehetünk ezért) a víz kincs – takarékosan bánjunk vele!

Föld napja (április 22.)

*„Lész-e bárka, mely megtelik majd
Minden égi és földi fénnel?
Visszatérnek-e a madarak
Csőrükben oxigénnel?”*

Mezei András

Játszunk a földgömbbel; keresünk rajta hegyeket, folyókat, síkságot, tengereket; embereket, állatokat, növényeket képzelünk oda; beszélünk lakóhelyünk jellegzetességeiről, értékeiről; a Föld az életterünk, vigyázzunk rá; beszélünk a különböző ártalmakról: szemét; zaj; erdők pusztulása; vizek, talaj, levegő szennyezése. TERMÉSZETVÉDELEM!

Madarak és fák napja (május 10)

*Ültess fát! Hogyha mást nem, lombot ad.
Árnyékában megpihenhetsz, gondot ő visel reád
Jó tavasszal nyit virágot, messze érzed illatát.
Kis madárka száll reája, ingyen hallgatod szavát.
Ültess fát!”*

Jókai Mór

Udvarunkon sok a fa, bokor – megismerjük fejlődésüket; meghallgatjuk a tavasz hangjait, a madarak csiripelését; a madarak és fák kapcsolata; a levegő tisztasága, oxigén; gyűjtünk madártollakat, felragasztjuk rajzlapra

ZÖLD HÉT – EGÉSZSÉGHÉT (május utolsó hete)

Egész héten át tartó tevékenységsorozat, mely a természetvédelmet, egészséges életmódot szolgálja; célja: minél többet tartózkodjunk a szabadban; túrákat, kirándulásokat, mozgásos játékokat szervezünk; virágokat ültetünk; zöltségeket, gyümölcsöket fogyasztunk

E hét egyik napján tanulmányi kirándulást teszünk, amelynek tartalma valamilyen formában kapcsolódik a ZÖLD HÉT programjához.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végén

- A gyermekek ismerik saját személyi adataikat: nevüket, lakcímüket, születési idejüket és helyüket; tudják szüleik pontos nevét és foglalkozását; képesek felsorolni közvetlen családtagjaikat, tudják testvéreik számát, azok nevét.
- Tisztában vannak az évszakok egymás utáni váltakozásával, felismerik azok jellegzetességeit.
- Ismerik a faluban lévő intézményeket, szolgáltató helyeket azok funkcióit.
- Ismerik a házi – és vadon élő állatokat, madarakat, bogarakat; a környezetükben lévő növényeket, azok gondozását, az állatvédelem fontosságát
- Ismerik a közlekedés elemi szabályait, igyekeznek is betartani azokat; ismerik a közlekedési eszközöket.
- Ismerik a viselkedés alapvető szabályait, kialakulóban vannak azok a magatartási formák, melyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek.
- Átérik a természet- és környezetvédelem fontosságát; kialakul bennük egy bizonyos *környezettudatos magatartásforma*.
- Megismerik falujuk természeti szépségeit, adottságait.
- *Egyéni fejlettségükhöz mért* alakul ki önálló véleményalkotásuk, fejlődnek döntési képességeik a kortárs kapcsolatban és a környezet alakításában.
- A matematikai tartalmú tapasztalatokat képesek a tevékenységekben is alkalmazni; felismerik a mennyiségi, alaki, nagyságbeli és téri viszonyokat; fejlődik tér -, sík – és mennyiségsszemléletük.

7.7. MUNKA JELLEGŰ TEVÉKENYSÉGEK

„Ha hajót akarsz építeni, ne hívj össze embereket, hogy tervezzenek, szervezzék meg a munkát, hozzanak szerszámokat, vágjanak fát, hanem keltsd fel bennük a vágyat a nagy, végtelen tenger iránt.”

Antoine de Saint-Exupéry

Célunk:

- ✚ A gyermeki munka, munka jellegű játékos tevékenység megszerettetésén keresztül olyan készségek, tulajdonságok kialakítása, melyek pozitívan befolyásolják a gyermekek közösségi kapcsolatát, kötelességteljesítését.

Feladataink:

- ✚ A *cselekvő tapasztalást* használjuk eszközül a munka és munka jellegű játékos tevékenységek megszerettetésében.
- ✚ A munka jellegű tevékenységeket úgy szervezzük, hogy azok személyiségfejlesztő hatása; abban a *saját és mások elismerésére nevelés* érvényesülhessen.
- ✚ A gyermeki munka megszervezése az óvodapedagógustól tudatosságot; *konkrét, reális, vagyis a gyermeknek saját magához mérten fejlesztő értékelést igényel.*
- ✚ A különböző típusú munka jellegű tevékenységek tervezésénél figyelembe vesszük a gyermekek életkori sajátosságait (vegyes csoportok); mindenkor ügyelünk a feltételrendszer biztosítására.
- ✚ Az óvodapedagógus feladata, hogy a gyermekek érdeklődését olyan szinten legyen képes felkelteni, hogy számukra a munka és munka jellegű játékos tevékenységek önként, örömmel és szívesen végzett aktív cselekvések legyenek.

A gyermekek a munka jellegű tevékenységeket a játékból kiindulva végzik. Az óvónőnek úgy kell az irányítást megszervezni, hogy örömmel, kényszer nélkül cselekedjenek.

Ők tulajdonképpen olyankor is játszanak, a mi dolgunk az, hogy mégis tudatosodjon bennük, milyen fontos mindaz, amit elvégeztek. Úgy segítsünk a gyermekeknek, hogy minél többször át tudják élni a munka örömét, a célért vállalt erőfeszítés szépségét, nehézségét. Értékelésünk legyen buzdító, megerősítő.

Mindhárom korcsoportnál nagy jelentőségű az önkiszolgálás, a testápolás, öltözködés, étkezés, környezetgondozás.

Az önkiszolgálás főként a 3-4 éves gyermekek fő munkatevékenysége, de be lehet őket vonni alkalomszerű munkába is; pl. növények locsolása, játékok elrakása, tisztítása, teremdíszítés stb.

Az 5-6-7 éves gyermekeknél a tevékenységek sora kibővül a naposi munkával. Itt tudatosodik leginkább a közösségért végzett cselekvés. Alkalomszerű, ismétlődő munka a terem átrendezése, a tevékenységekhez használt eszközök kiosztása, a mosdó rendjének megőrzése, a kisebbek segítése akár öltözködésben, akár az ágyuk rendbe rakásában a délutáni pihenő után. Meg kell teremteni a lehetőségét az egyéni megbízások teljesítésének. Ilyen az információk közvetítése, ajándék készítés, jeles napok előkészítése. Részt vehetnek a babaruhák mosásában, a babák fürdetésében, a babaszoba és babakonyha időnkénti nagytakarításában. A kinti munkában már aktívan részt vállalhatnak: növények ápolása, udvartakarítás.

Fontos a továbbiak szempontjából és jó érzéssel tölt el mindenkit, hogy ha elvégeztünk valamit, pl. takarítás, akkor megálljunk egy pillanatra és rácsodálkozunk munkánk eredményére.

A gyermekek kezdetben az óvónők és a dajkák (az ő szerepük rendkívül jelentős ebben a nevelési területben) segítségével, később teljesen önállóan végeznek munka jellegű tevékenységet. Lényeges, hogy a felnőttek mindegyik munkafajtánál mintát adjanak az eszközök használatához és a munkafázisok sorrendjének megismeréséhez.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végén:

- A gyermekek képesek önmaguk ellátására és szívesen segítenek társaiknak és a felnőtteknek.
- A cselekvő tapasztalással végzett munka által *saját magukhoz mért*en kifejlődnek olyan személyiségjegyeik, mint a felelősségérzet, kötelességtudat, *saját maguk és mások elismerésének képessége*.
- Örömmel és szívesen tevékenykednek, jó érzéssel tölti el őket munkájuk eredménye és büszkeséggel, ha kötelességüket teljesítették.

- ✚ Igényesek környezetük rendjére, észreveszik, ha valami tennivaló akad; önállóan is végeznek munka jellegű tevékenységeket.
- ✚ Szeretnek meglepetést készíteni a kicsiknek, szüleiknek, az óvoda dolgozóinak.
- ✚ Szívesen végeznek munkát és munka jellegű játékos tevékenységeket együtt társaikkal; ebben is fejlődnek, erősödnek közösségi kapcsolataik.

7.8. A TEVÉKENYSÉGEKBEN MEGVALÓSULÓ TANULÁS (3. számú kompetencia terület)

„A tanulás ne lecke legyen a
gyermeknek, hanem szívdobogtató
élmény.”

József Attila

Célunk:

- ✚ Az óvodai tanulás a nevelés szerves része; elsődleges célja az óvodás gyermek kompetenciáinak fejlesztése.
- ✚ A gyermek cselekvő aktivitásának, a *felfedezés* örömének kialakítása; a *kreativitás* erősítése a teljes személyiség fejlesztésén keresztül.

Feladataink:

- ✚ Az óvodában tanulás megszervezésénél figyelembe vesszük, hogy az folyamatos, jelentős részben mintaként szolgáló utánzásos, kommunikatív, spontán tevékenység legyen, amely a *teljes személyiség fejlődését, fejlesztését* szolgálja.
- ✚ A tanulást támogató környezet megszervezése során *elsősorban a gyermekek előzetes tapasztalataira, ismereteire építünk.*
- ✚ A tanulás irányítása során személyre szabott pozitív értékeléssel segítjük a gyermek személyiségének kibontakozását.

- A tanulás csak az óvónő részéről tudatosan irányított tevékenység, amely a megfelelő módszerek alkalmazásával önálló gondolkodásra sarkall, a gyermek részéről spontán játék kell, hogy legyen.
- A törvény által előírt időközökben elvégezzük gyermekeink mérését – értékelését; ezt dokumentáljuk (Gyermektükör – 1. sz melléklet és DIFER mérés) és ismertetjük a szülőkkel (akik aláírásukkal igazolják ezt). A valamilyen területen fejlesztésre szoruló kisgyermekek részére fejlesztési tervet készítünk és rendszeresen ellenőrizzük annak megvalósulását.
- A tanulás eredményességét szolgáló módszerek hatékonyságát, **a differenciálást, az egyéni tanulási utakat** célzó eljárásokat ellenőrzése során az óvodavezető vizsgálja

A tanulás lehetséges formái óvodánkban:

- Az utánzásos minta – és modellkövetéses magatartás – és viselkedéstanulás (szokások alakítása)
- A spontán játékos tapasztalatszerzés
- A játékos, cselekvéses tanulás
- A gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés
- Az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, *felfedezés*
- A gyakorlati problémamegoldás

A játékba integrált tanulás mottója lehet: az óvodapedagógus által kezdeményezett és irányított tevékenységek a játékból indulnak ki, játékidőben zajlanak és oda térnek vissza.

A szervezett tanulás formái

(mindhárom korcsoportnak egyaránt alkalmas)

Kötelező	Mozgás, mozgásos játékok Ének, zene, énekes játék (4-5-6-7 éveseknek)
Közvetve kötelező	Verselés, mesélés, dramatikus játék
Kötetlen	Rajz, festés, mintázás, kézi munka Ének, zene, énekes játék, gyermektánc (3-4 éveseknek) A külső világ tevékeny megismertetése

A szervezett tanulás munkaformái

Frontális	Mindennapos testnevelés Énekes játékok
Mikrocsoportos	Mozgás; verselés, mesélés-dramatikus játék Ének, zene, énekes játék, gyermektánc; rajz, festés, mintázás, kézi munka A külső világ tevékeny megismertetése Futás, kocogás
Egyéni	Részképességek fejlesztése egyéni igények szerint

A szervezett tanulás időkeretei nevelési területenként

	Vers, mese, dramatikus játék	Ének, zene, énekes játék, gyermektánc	Rajz, festés, mintázás, kézi munka	Mozgás, mozgásos játék	Mindennapos testnevelés	A külső világ tev. megismert.
	Naponta	Heti 1x	Heti 1x	Heti 1x	Naponta	Naponta
3-4 évesek	5-10 perc	10-15 perc	10-15 perc	10-15 perc	10 perc	5-10 perc
4-5 évesek	10-15 perc	15-20 perc	15-20 perc	15-20 perc	10 perc	15-20 perc
5-7 évesek	15-20 perc	30-35 perc	30-35 perc	30-35 perc	10 perc	30-35 perc

A szervezett tanulás időkeretei korcsoportonként

A 3-4 évesek napi szervezett tanulási időkerete	Maximum 35 perc
A 4-5 évesek napi szervezett tanulási időkerete	Maximum 45 perc
Az 5-6-7 évesek napi szervezett tanulási időkerete	Maximum 65 perc

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végén:

Kialakul testi, lelki, szociális érettségük, amely szükséges a sikeres iskolakezdéshez

- ✚ Mozgásukat, viselkedésüket, testi szükségleteik kielégítését képesek szándékosan irányítani.
- ✚ *Önmagukhoz mért* rendelkeznek nyitott érdeklődéssel; megjelenik a szándékos bevésés, felidézés; a szándékos figyelem; az elemi fogalmi gondolkodás képessége; rendelkeznek kitartással, munkatempóval, önfegyellemmel, önállósággal és teherbíró képességgel.
- ✚ *Életkoruknak és egyéni adottságaiknak megfelelően* képesek érthető és folyamatos kommunikációra; végig tudják hallgatni és megértik mások beszédét.
- ✚ Szociálisan is éretté válnak az iskolakezdésre; készen állnak az iskolai élet és a tanító elfogadására.
- ✚ Kialakul feladattudatuk,, ez a feladat megértésében, feladattartásban, a feladatok egyre eredményesebb elvégzésében nyilvánul meg.
- ✚ HH, HHH, SNI gyermekek önmagukhoz mértén megközelítik, vagy elérik a kívánt fejlettségi szintet.

8. A NEVELŐMUNKA TERVEZÉSE, ELLENŐRZÉSE, ÉRTÉKELÉSE (2. számú kompetencia terület)

A nevelőmunka tervezése; a nevelési célok és feladatok meghatározása a vezető óvónő irányításával a nevelőtestület feladata; figyelemmel a partneri igényekre.

Elvi, tartalmi elvárások:

- ✚ A tervezés mindig legyen összhangban az óvoda Pedagógiai programjával és az óvoda éves Munkatervével; legyen érzékelhető benne az egymásra épülés és differenciáltság
- ✚ Rugalmasságával, a váratlanul adódó helyzeteket, lehetőségeket is legyen képes befogadni
- ✚ Tükrözze a helyi sajátosságokat; az óvodapedagógus elkötelezettségét és egyéni erősségeit
- ✚ Megvalósulásának ellenőrzése negyedévente történik, az évszakokhoz és a hozzájuk kapcsolódó ünnepekhez, a környezet –
- ✚ és természetvédelem, továbbá a néphagyományok jeles napjaihoz tervezett nevelési feladatok; illetve a szokásrendszerek, az érzelmi, erkölcsi és közösségi nevelés eredményeinek áttekintésével

- + Az értékelés legyen konkrét, személyre szóló ha szükséges; a meg nem valósult tervek jelenjenek meg a következő ciklus tervezetében is
- + Az óvodavezető ellenőrzése során a fent leírt alapelvekre támaszkodik; **elvárásaiban a gyermeki kulcskompetenciák fejlesztésére helyezi a hangsúlyt**
- + Az ellenőrzés tárgyát mindig az éves Munkatervben lefektetett ellenőrzési témák adják meg; **célja mindig a gyermeki fejlődés eredményeinek javítása.** A szerzett tapasztalatokat felhasználja jövőbeli tervezőmunkája során.
- + Az értékelés építő jellegű legyen; adott esetben átfogó, vagy egy – egy területet kiragadó.
- + Az ellenőrzések szakmai elemzését meg kell osztani a nevelőtestülettel, majd a pozitív és negatív eredmények alapján közösen kell építő jellegű stratégiát kialakítani.
- + **A vezető legalább évente áttekinti a gyermekek megfigyeléséből, értékeléséből származó feljegyzéseket; az azokból adódó fejlesztési terveket.**

A nevelőmunka tervezésének dokumentumai csoportonként:

- + Csoportnapló
- + A csoport éves Munkaterve (alapja az óvoda éves Munkaterve, amelyet a vezető készít el)

**9. IRÁNYELVEK ÓVODÁNK INTEGRÁCIÓS NEVELÉSÉRE VONATKOZÓAN
(4. számú kompetencia terület)**

„Nem alakíthatjuk gyermekünket olyanra, amilyenre szeretnénk.

Úgy kell elfogadnunk és szeretnünk őket, ahogy Isten adta.”

Johann Wolfgang von Goethe

9.1. Sajátos nevelési igényű gyermekek integrált nevelése

Általános elvek:

- + A közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. törvény 2003. évi módosítása során a *fogyatékos gyermek helyébe a sajátos nevelési igényű gyermek* lépett.
- + Az irányelv kiemelt hangsúlyt helyez az együttnevelésre.

- ✚ Az óvodai nevelés sajátos nevelési igényű kisgyermek esetén is a nevelés általános célkitűzéseinek megvalósítására törekszik.
- ✚ Nem mellőzendő a sajátos nevelési igény szerinti környezet kialakítása, a szükséges tárgyi feltételek és segédeszközök biztosítása.
- ✚ A napirend során a kisgyermek mindig csak annyi segítséget kapjon, ami a további önálló cselekvéshez szükséges.

Célunk:

- ✚ Nevelési Programunkban foglaltak és a sajátos nevelési igény összhangba kerüljenek.
- ✚ Elvárásaink igazodjanak a gyermekek fejlődési üteméhez.
- ✚ A sajátos nevelési igényű gyermekek az együttnevelés során élvezzenek toleranciát a többiek részéről. (ne legyen egészségtelen sajnálkozás)
- ✚ Cél, a hátrányok csökkentése, a kognitív és szociális képességek, készségek fejlesztése.

Feladataink:

- ✚ Abból a tudatból kell kiindulni, hogy minden kisgyermek fejleszthető és fejlesztésénél a meglévő képességeire lehet alapozni.
- ✚ Egyéni és/vagy csoportos fejlesztés, a gyermek korlátozottságának típusához igazodó szakképzettséggel rendelkező gyógypedagógus, terapeuta – ő készíti el a fejlesztési tervet is. Az óvodapedagógus az ő tanácsai, útmutatásai alapján a szokásosnál nagyobb mértékű differenciálással segíti a gyermek óvodai életét, beilleszkedését a mindennapokba.
- ✚ Az óvodapedagógusnak együtt kell működnie a kisgyermek fejlesztését ellátó külső szakemberrel.
- ✚ A szakértői bizottság szakvéleménye alapján lehet összeállítani a gyermek rehabilitációs és rehabilitációs fejlesztési tervét
- ✚ Az integrált együttnevelés során egyénire szabottan kell megtervezni a csoport mindennapjait, lehetőséget nyújtani a játékon keresztül a funkcionális képességek gyakorlására.
- ✚ Napi kapcsolatot tartunk fenn az SNI-s kisgyermekek szüleivel, aggodalmaikat, problémáikat bizalmasan és együttérzéssel kezeljük.

A sajátos nevelési igény kifejezi:

- + A gyermek életkori sajátosságainak a különbözőség által okozott részleges, vagy teljes körű módosulását.
- + A képességek részleges, vagy teljes kiesését, eltérő ütemű fejleszthetőségét.

A sajátos nevelési igényű gyermek integrálásának gyakorlata óvodánkban:

- + Amennyiben a kisgyermek már óvodába kerülés előtt korai fejlesztésen, terápián vett részt, úgy annak dokumentumait bekérjük; felvesszük a kapcsolatot a vele foglalkozó szakemberrel és az ő tanácsait követve integráljuk be a csoportba.
- + Az eltérő kisgyermek szakértői vizsgálatát előkészítjük a szülőkkel való előzetes tapintatos, de őszinte beszélgetést követően. (mindenre kiterjedő óvodai vélemény írunk, amit a szülőkkel ismertetünk és aláíratunk)
- + A szülőket tájékoztatjuk jogaikról, lehetőségeikről.
- + A szakértői véleményben a kisgyermek korlátozottságának típusához igazodó szakembert – gyógypedagógust, logopédust, konduktort stb. felkeressük és a törvény által előírt időben foglalkoztatjuk a gyermek fejlesztésére.
- + Helyet és lehetőségeink szerint eszközt biztosítunk a fejlesztő foglalkozásokhoz.
- + A szakemberekkel együttműködve foglalkozunk a kisgyermekkel a csoportban és minden igyekezetünkkel azon vagyunk, hogy be tudjon illeszkedni a közösségbe.
- + Figyelemmel kísérjük kontrollvizsgálatát.

A sajátos nevelési igényű gyermek sérültségének típusai: (akiket óvodánkban integrált nevelésre fogadni tudunk)

- + Mozgáskorlátozott gyermek: A mozgásszerv rendszer veleszületett vagy szerzett károsodása és/vagy funkciózavara miatt jelentős és maradandó mozgásos akadályozottság áll fenn, amelynek következtében megváltozik a mozgásos tapasztalatszerzés és a szocializáció.

- Kiemelt feladat:

- Akadálymentes közlekedés biztosítása
- Speciális, egyénre szabott eszközök használata (csak a szakember utasítására)

- + Enyhén látássérült gyermek: Látásteljesítménye az ép látáshoz viszonyítva két szemmel és korrigáltan (szemüveggel) is gyenge, de nem teljesen vak.(abban az esetben már állandó segítőre lenne szükség)

- Kiemelt feladat:

- A közösséghez való alkalmazkodás, a közös játék segítése
- Az önkiszolgálás megtanítása
- A fizikai terhelhetőség korlátainak figyelembe vétele
- A csökkentlátás használatának megtanítása a távoli és közeli környezetben
- Az eszközök kiválasztásánál fő szempont a jól tapinthatóság
- A nagymozgások fejlesztése, mozgáskoordináció, mozgásbiztonság
- A finommozgás, kézügyesség fejlesztése
- Látás – mozgáskoordináció együttes fejlesztése

✚ Enyhébben hallássérült (nagyothalló) gyermek: Az enyhébben hallássérült – nagyothalló – gyermekek hallásvesztése a főbb beszédfrekvenciákon olyan mértékű, hogy ennek következtében a beszédnek hallás útján történő megértésére csak részben képesek

- Kiemelt feladat:

- A kommunikációs igény és tevékenység állandó erősítése
- A beszédérthetőség folyamatos javítása
- A hallássérült kisgyermek esetében arra kell törekedni, közölnivalóját, kommunikációs próbálkozásait megértjük

✚ Enyhén és középsúlyosan értelmi fogyatékos gyermek: Fejlesztésében meghatározó az ép társakkal való együttnevelés; az integráció keretében gondoskodni kell a folyamatos gyógypedagógiai megsegítésről. Gondosan megtervezett differenciált nevelést igényel – a gyógypedagógus útmutatása alapján. Óvodai nevelése a korai fejlesztésre épül.

- Kiemelt feladat:

- Önkiszolgálási szokások kialakítása
- Adekvát játékhasználat elsajátítása
- Verbális, nonverbális kommunikáció fejlesztése
- Aktív szókincs bővítése
- Alapmozgások alakítása; a közösségbe való beilleszkedés segítése

✚ Akadozózott beszédfejlődésű gyermek: Az anyanyelvi fejlettség alacsony szintjében, a beszédszervek gyengeségében, a beszédhangok tiszta ejtésének hiányában, a szegényes szókincsben, a beszédmozgásokról szerzett emlékek felhasználásának hiányában, a grammatikai fejletlenségben, az utánzóképeség gyengeségében nyilvánul meg.

- Kiemelt feladat:

- Anyanyelvi nevelés (mondókák)
- Az óvodapedagógus tiszta, példaértékű beszéde
- A mozgás, a kommunikáció, a vizuomotoros koordinációs készség fejlesztése
- Speciális terápiák alkalmazása – logopédiai foglalkozásokon
- Gyakorlás a szakember tanácsai szerint

✚ Az autista, autisztikus gyermek: A társas viselkedés, a kommunikációs és sajátos gondolkodási képességek minőségi károsodása, amely jellegzetes viselkedési tünetekben nyilvánul meg. Fejlesztésükhöz az óvodai környezet megfelelő kialakítása, a speciális módszerekben képzett szakember vagy fejlesztő asszisztens jelenléte szükséges.

- Kiemelt feladat:

- A meglévő töredékkészségek használata és fejlesztése
- Az egyéni motiváció megteremtése
- A gyermek szükségleteihez alkalmazkodó módszerek alkalmazása
- A közösségbe való beilleszkedés segítése

Az óvoda dokumentációs feladatai:

- ✚ Szakmai dokumentumok megléte: Alapító Okirat; SZMSZ; Helyi Nevelési Program; Gyermekvédelmi dokumentumok
- ✚ Szülők által hozott dokumentumok (egészségügyi ellátás dokumentumai, szakvélemények, szakértői vélemények) áttanulmányozása, iktatása
- ✚ Az SNI-s gyermekkel kapcsolatos tanügyi dokumentumok vezetése: nyilvántartási napló; egyéni fejlesztési napló; Gyermektükör külön fejezete
- ✚ A Felvételi és mulasztási naplóban fel kell tüntetni az SNI-s gyermek neve mellett a szakvélemény számát és az azt kiállító Szakértői és Rehabilitációs Bizottság adatait
- ✚ Vizsgálati kérelmek; szakvélemények; kontrollvizsgálati kérelmek (utóbbiakat a megjelölt időpont előtt három hónappal elküldjük a Bizottság részére)

9.2. Beilleszkedési, tanulási, magatartási (BTM) zavarral küzdő gyermekek integrált nevelése

A beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézségekkel (BTM) küzdő gyermekek ellátását az érvényben lévő Köznevelési törvény alapján meghatározottak szerint végzi az intézmény. Ellátandók azok a gyermekek, akik a Nevelési Tanácsadó által megállapított és szakvéleménnyel dokumentált beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézségekkel küzdenek.

Célunk: az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramjában megfogalmazott lehetőségek alapján, az egyéni fejlesztés biztosítása mellett az integrált nevelés során a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézségek enyhítése.

Feladataink:

- + felismerni a gyermek személyiségében, viselkedésében a problémára utaló jeleket
- + az ismeretanyag hatékony beépüléséhez szükséges jártasságok, készségek kialakítása illetve megerősítése
- + az ismeretelsajátítás folyamatát gátló, gyengébben fejlett, diszharmonikus működést mutató részképességek megerősítése
- + a motiváció növelése megfelelő eszközökkel

A fejlesztés alapelvei:

- + a BTM-es gyermekek egyéni fejlesztésének ellátása megfelelő képzettségű külső szakemberrel (fejlesztő pedagógus)
- + a megfelelő eredmény elérése érdekében hatékonyan működő munka kiépítése az óvodapedagógus és a szakember között
- + a család bevonása a fejlesztést biztosító tevékenységbe

A fejlesztés formái és lehetőségei:

- + differenciálás az integrált nevelés során
- + a törvényben biztosított időtartamban egyéni fejlesztés és felzárkóztatás
- + a szabad játéktevékenység lehetőségeinek, illetve a családi tér lehetőségeinek irányított kihasználása

Egyéni fejlesztés:

- + az egyéni fejlesztési terv személyre szólóan, az adott feladatellátást igénylő gyermekekre vonatkoztatva kerül kidolgozásra
- + az egyéni fejlesztési terv kidolgozásánál figyelembe kell venni:

- a Nevelési Tanácsadó szakvéleményét
- saját megfigyeléseket, tapasztalatokat
- a gyermekkel foglalkozó más szakemberek tapasztalatait
- a szülőkkel folytatott beszélgetések kapcsán kapott információkat

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- + egészséges énkép és önbizalom alakul ki
- + növekszik a kudarcűrő képesség
- + kialakul a feladattudat
- + fejlődik az önállóság
- + fejlődik az alkalmazkodó képesség
- + fejlődik a szocializációs készség
- + rendeződik a látás, hallás, mozgás koordináció
- + fejlődik az érzékelés-észlelés, a figyelem, az emlékezet
- + összehangoltabbá válik a gondolkodás és a beszéd
- + pontosabbá válik a testséma
- + stabilabbá válik a dominancia
- +

9.3. Kiemelten tehetséges gyermekek integrált nevelése

Célunk:

- + általános képességek megalapozása
- + minden gyermek egyéni képességstruktúrájából az erős oldal megtalálása
- + énkép erősítése

Feladataink:

- + a tehetségígéretes gyermekek azonosítása, komplex fejlesztése, életútjának nyomon követése
- + az u.n. „láthatatlan” tehetségek felismerése (pl. különleges empátikus képesség, kiemelkedő közösségépítő képesség), ezen képességek megerősítése, fejlesztése és kiaknázása a mindennapok során
- + élményszerző programok szervezése
- + alkalmak felkutatása, ahol ezen gyermekek megmutathatják kiemelkedő képességeiket (az óvodapedagógusok feladata)

10. ESÉLYEGYENLŐSÉG ÉS GYERMEKVÉDELEM ÉRVÉNYESÜLÉSE ÓVODÁNKBAN

Törvényi rendelkezések:

Az Egyenlő Bánásmódról és az Esélyegyenlőség Előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. Törvény 35. §-a szerinti települési esélyegyenlőségi program elemzi a településen élő hátrányos helyzetű csoportok helyzetének alakulását és meghatározza az e csoportok esélyegyenlőségét elősegítő célokat.

Az Oktatási és Kulturális Minisztérium egyebek mellett a közoktatásról szóló 1993. LXXIX. törvény 89/A. §-ának (5) bekezdése alapján elkészített intézkedési terv tartalmazza a gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedéseket.

A közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. törvény 121. § (1) bekezdés 14. pontjában foglaltak szerint intézkedik a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek nyilvántartásáról.

ENSZ Gyermeki Jogok Nyilatkozata

Célunk:

- A gyermekek mindenek felett álló érdekeinek érvényesítése
- A gyermekek speciális védelme a családban és a társadalomban; meg kell óvni minden elhanyagolástól, kizsákmányolástól, durvaságtól és erőszaktól
- Különféle ártalmak és ártalomforrások feltárása
- Zavarok kialakulásának csökkentése
- Az egyenlő esély elvének megvalósítása

Kötelezettségek és felelősség:

Az óvodavezető feladatai:

- A három éven aluli és az óvodáskorú gyermekek figyelemmel kísérése a lakossági nyilvántartás alapján.
- Tájékozódás az érintett gondviselők körében az óvodáztatási szándékról és az óvodáztatás esetleges akadályairól minden év április hónapban családlátogatás keretében.
- Intézkedések kezdeményezése az óvodáztatást akadályozó tényezők elhárítása céljából; pl. beóvodázási támogatás biztosítása; az étkezés költségeinek átvállalása, stb.

- ✚ Az óvodai beíratást elmulasztott szülők ismételt személyes megkeresése
- ✚ Különös figyelmet tanúsít az óvodai nevelésből indokolatlanul távolmaradó gyermekek iránt (jelzőtevékenység)
- ✚ A törvényi rendelkezések szerint a jegyző tájékoztatása a hátrányos helyzetű, illetve különösen a HHH-s gyermekek óvodábajárásáról.
- ✚ Felelős azért, hogy az óvoda minden dolgozója és a szülők számára is elérhető legyen az intézkedési terv.
- ✚ Köteles megtenni az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben a szükséges lépéseket, szankciókat; a panaszokat ki kell vizsgálni.
- ✚ Az óvodai felvételeknél túljelentkezés esetén az alábbi sorrendben kell dönteni:
 1. óvodaköteles gyermek
 2. halmozottan hátrányos helyzetű gyermek (HHH)
 3. hátrányos helyzetű gyermek (HH)
 4. egyedül nevelő szülő gyermeke

A nevelőtestület feladatai: (4. számú kompetencia terület)

- ✚ A nevelőtestület minden tagja felelős azért, hogy tisztában legyen az esélyegyenlőségre vonatkozó előírásokkal és biztosítsa a diszkriminációmentes nevelést.
- ✚ A HH – HHH gyermekek nyilvántartása
- ✚ Tevékenységbe épített differenciált személyiségfejlesztés
- ✚ A szülőkkel állandó – együttműködő kapcsolattartás – rendszeres tájékoztatás
- ✚ Probléma esetén azonnali intézkedések
- ✚ A gyermekeket megillető jogok érvényesülésének biztosítása az óvodán belül; szükség esetén javaslattevő védő- óvó intézkedésre
- ✚ Fokozott odafigyelés; testi vagy lelki bántalmazás gyanújának felmerülése esetén jelzés és konzultáció a gyermekvédelmi felelőssel.
- ✚ A gyermekek egészségi állapotának figyelemmel kísérése

A gyermekvédelmi felelős feladatai:

- ✚ Állandó kapcsolattartás és konzultáció a csoportokban dolgozó óvónőkkel
- ✚ Rendszeres kapcsolattartás a Gyermekjóléti Szolgálat helyi képviselőjével (értekezletek, szükség esetén napi kapcsolat, közös családlátogatás, jelzőrendszer)
- ✚ A rászoruló családok részére támogatások felkutatása, a hozzájárulás elősegítése

- ✚ A gyermeket veszélyeztető helyzetben gyors és hatékony intézkedés
- ✚ A veszélyeztetett helyzetben nevelkedő kisgyermek otthoni életformájának nyomon követése
- ✚ A gyermekek rendszeres óvodába járásának ellenőrzése
- ✚ Tapintatos – nem megalázó – közeledés és intézkedési mód
- ✚ A gyermekekre ható környezeti tényezők pontos megismerése
- ✚ Komplex helyzetfeltárás és megoldási lehetőségek keresése
- ✚ Gondozó, segítő tevékenység

Az intézkedési terv célja:

- ✚ Az intézményben a diszkriminációmentesség, a szegregációmentesség és a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek integrációjának támogatása
- ✚ Az óvodáztatás feltételeinek és körülményeinek feltárása, illetve fejlesztése a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek minél teljesebb körű és eredményes óvodáztatása érdekében; egyéni fejlesztés

Intézkedési terv

Helyzetelemzés	Konkrét cél	Konkrét intézkedés	Felelős személy	Határidő	Intézkedési terv hatása rövidtávon	Intézkedési terv hatása középtávon	Intézkedési terv hatása hosszútávon
(Jelenleg 1 fő HHH-s kisgyermekünk van az óvodában) <u>Minden nevelési év elején a HHH-s kisgyermeknek létszámának megállapítása</u>	Óvodai beíratás előtt a HHH-s gyermekek felkutatása, illetve bekerülésük az óvodai ellátásba	Szülői nyilatkozatok készítése (jegyző segítségével); óvodába járásuk figyelemmel kísérése	óvodavezető	2009. január 1-től folyamatos	Az összes halmozottan hátrányos helyzetű gyermek beazonosítása	Nő az intézménybe járó halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek száma	Minden halmozottan hátrányos helyzetű gyermek óvodába jár 3 éves korától
Óvoda-iskola közötti átmenet zökkenőmentesítése	A gyerekek pozitív élményként éljék meg az iskolakezdést	Az óvoda-iskola közötti kapcsolat szorosabbra fűzése; iskolaalkalmassági vizsgálatok elvégzése	óvodapedagógusok	folyamatos	A HHH-s óvodások 30%-a jól teljesít az iskolában	A HHH-s óvodások 50%-a jól teljesít az iskolában	A HHH-s óvodások 80%-a jól teljesít az iskolában

Az óvónők még nem kellően tapasztaltak e témában	Korszerű módszertani képzéseken való részvétel	Továbbképzési terv áttekintése, célirányos összeállítása	óvodavezető	2009. szeptemberétől folyamatosan	Az óvónők megismerik a HHH-s gy. neveléséhez szücs. módsz.	Az óvónők továbbképzésen vesznek részt e témával kapcsolatban	Az óvónők sikeresen alkalmazzák az elsajátított módszereket
A HHH-s gyermek neveléséhez szücs. eszközök száma nem kielégítő	Az eszköztár kiegészítése, kipótolása	Pályázatok nyomon követése, pénzforrások felkutatása	Óvodavezető, óvodapedagógusok	2009. január 1-től folyamatosan	Speciális fejlesztőeszközök feltérképezése	Speciális fejlesztőeszközök kiegészítése	Az óvoda rendelkezik a HHH-s gyermek. nev.-hez szücs.eszközökkel

11. PROGRAMUNK ELLENŐRZÉSE, ELEMZÉSE, ÉRTÉKELÉSE

Az ellenőrzés alapja: az Óvodai nevelés országos alapprogramjában és az intézmény Pedagógiai programjában megfogalmazott cél és feladatrendszer összhangja.

Programunk sikerkritériumát „A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végén” című rész tartalmazza. Ehhez viszonyítva ellenőrizhető, elemezhető, értékelhető a gyermekek fejlettségi szintje; *mindenkinek az egyéni adottságaihoz és önmaga fejlődési üteméhez mérten.*

Az ellenőrzés, elemzés, értékelés dokumentumai és folyamata:

A Program ellenőrzésében, elemzésében, értékelésében az óvodavezető irányításával valamennyi óvónő részt vesz.

12 . ESZKÖZJEGYZÉK – ÓVODÁNKRA VONATKOZTATVA

A nevelési-oktatási intézmények kötelező (minimális) eszközeinek és felszereléseinek jegyzékét a 20/2012.(VII. 31.) EMMI rendelet 2. sz. melléklete tartalmazza.

I. Helyiségek:

Eszközök, felszerelések	Mennyiségi mutató
Csoportszoba	2
Többcélú helyiség: logopédiai foglalkoztató; egyéni fejlesztő; óvodavezetői iroda; gazdasági iroda; egyéni fogadás	1 (a helyiségben a tevékenységek időrendben elkülönülnek)
Játszóudvar	1
Gyermeköltöző	1
Gyermekmosdó, WC (6 db mosdókagylóval; 4 db elválasztott WC csészével és 2 db piszoárral)	1
Felnőtt öltöző	2
Felnőtt zuhanyzó, mosókonyha	1
Felnőtt WC	1
Főzőkonyha; mosogató	1
Hűselőkészítő	1
Szárazáru-raktár	1
Földesáru-raktár	1
Egyéb raktár	1
Szertár	1
Udvari játéktároló	1
Kazánház	1

II. Helyiségek bútorzata és egyéb berendezési tárgyai:

1. Csoportszoba

Eszközök, felszerelések	Mennyiségi mutató
Gyermekasztal	Csoportszobánként 4 db
Eszköz-előkészítő asztal	Csoportonként 1 db
Gyermekszék	Gyermeklétszám szerint 1 db
Óvodai fektető	Gyermeklétszám szerint 1 db

Fektetőtároló	Csoportszobánként 1 db
Óvodapedagógus asztal	Csoportszobánként 1 db
Felnőtt szék	Csoportszobánként 1 db
Fényáteresztő + fényvédő függöny	Ablakonként 1 db
Játószőnyeg	Csoportszobánként 1 db
Játéktartó szekrény	Csoportszobánként 1 garn.+1 db
Beépített szekrény	Csoportszobánként 1 db
Fonott gyermekbútor	Csoportonként 1 garn.
Gyermek konyhabútor	Csoportonként 1 garn.
TINI-kondi	Csoportszobánként 1 garn.
Hőmérő	Csoportszobánként 1 db
Szeméttartó	Csoportszobánként 1 db

2. Logopédiai foglalkoztató; egyéni fejlesztő; vezetői iroda; gazdasági iroda

Eszközök, felszerelések	Mennyiségi mutató
Íróasztal	1 db
Számítógép asztal	1 db
Tárgyaló kis asztal	1 db
Szék	4 db
Íratszekrény	1 db
Telefon	2 db
Számítógép	1 db
Nyomtató	2 db
Fénymásoló	1 db
Logopédiai tükör	1 db
Szőnyeg (mozgásterápiához)	1 db

3. Felnőtt öltöző:

Eszközök, felszerelések	Mennyiségi mutató
Ruha és cipőtartó (4 rekeszes)	2 garn.
Íratszekrény	1 db
Páncélszekrény	1 db
Eszköztároló polc	1 garn.
Vasaló	1 db
Vasalóállvány	1 db

4. Gyermeköltöző; gyermekmosdó, WC:

Eszközök, felszerelések	Mennyiségi mutató
Öltözőszekrény (a gyermeklétszámnak megfelelő rekesszel)	5 db
Pad	3 db
Ruhafogas (a gyermeklétszámnak megfelelő akasztóval)	3 db
Zárt tisztítószeres szekrény	1 db
Törülközőtartó	Gyerme létszám szerint 1 db
Rekeszes fogmosótartó falipolc	Gyerme létszám szerint 1 db
Falitükör	1 db
Szappantartó (fali)	5 db
Elzáró zuhanyfüggöny a WC-khez	6 db

5. Játzóudvar:

Eszközök, felszerelések	Mennyiségi mutató
Kerti asztal 2 db paddal (fa + műanyag)	5 garn.
Ivókút	1 db
Babaház	1 db
Fedett kerti pavilon	1 db
Homokozó	1 db

Mászóka	2 db
Hinta (lengő + mérleg)	2 db
Homokozó eszközök; labdák, karikák; talicskák, autók stb.	A gy.létszám 30%-nak megfelelő m.

III. Tisztálkodási és egyéb felszerelések:

Eszközök, felszerelések	Mennyiségi mutató
Egyéni tisztálkodószerek (fésű, fogkefe, fogmosó pohár)	Felnőtt és gy.létszám szerint 1 db
Törülköző	Felnőtt és gy.létszám szerint 3 db
Abrosz	Asztalonként 4 db
Gyermek takaró	Gyermeklétszám szerint 1 db
Ágynemű huzat	Gyermeklétszám szerint 2 db

IV. A felnőttek munkavégzéséhez szükséges eszközök:

Eszközök, felszerelések	Mennyiségi mutató
Automata mosógép	1 db
Nedves porszívó	1 db
Takarítóeszközök	A munkavégzéshez szükséges mennyiség
Vasaló	1 db
Vasalóállvány	1 db
Kerti szerszámok	A munkavégzéshez szükséges mennyiség

V. A nevelőmunkát segítő játékok és egyéb eszközök:

1. Játékok, játékeszközök:

Nevelési területek	Eszközök, felszerelések	Mennyiségi mutató
Különböző játékformák: szerepjátékok; építő-konstruáló j.; szabályjátékok;	Homokozó játékok; talicskák; dőmperek	Gyermekcsoportonként a gyermekek 30%-ának megfelelő mennyiségben
	Építőkockák; várjátékok	
	Babák; babaruhák; babaedények; plüss	

dramatizálás-bábozás; barkácsolás	állatok	
	Fodrász-, orvosos felszerelések	
	Szerelő, konstruáló játékok	
	Szabályjátékok	
	Bábok	
	Autók, különféle szállító játékok	
Mozgáskultúrát, mozgásfejlődést segítő, mozgásigényt kielégítő eszközök	Udvari mászóakák; hinták	A gyermeklétszámnak megfelelő mennyiségben
	Labdák; karikák	
	TINI-kondi	
	Wesco sportkészlet	
	Egyensúlyozó eszk.: korong, ernyő, lépegető,	
	„kígyó” egyensúlypálya	
	Fizio labdák; füles labdák	
	Trambulin	
	Bordásfal	
Értelmi képességeket (érzékelés, észlelés, emlékezet, képzelet, figyelem, gondolkodás) és a kreativitást fejlesztő eszközök	Logico készletek feladatlapokkal	Gyermekcsoportonként a gyermekek 30%-ának megfelelő mennyiségben
	Minimat készlet	
	Kirakók; puzzle játékok;	
	Forma- és mozaikösszerakók; párosítók	
	Társasjátékok; dominók	
	Memóriajátékok; útkeresők; tükörkép játékok	
	Fűzést segítő készletek (gyöngy, cipő, stb.)	
	Érzékszervi játékok (hallás, látás, tapintás)	
Nevelési területek	Eszközök, felszerelések	Mennyiségi mutató
Ének-zene; énekes játékok; népi gyermekjátékok eszk.	Gyermek ritmushangszerek	A gyermeklétszámnak megfelelő mennyiségben
	Táncos szoknyák	
	A szerepes körjátékok kellékei	

Az anyanyelv fejl. és a kommunikációs képességek fejlesztésének eszk.	Képeskönyvek; meséskönyvek	Gy.csoportonként a gyermekek 30%-ának megfelelő mennyiségben
	Beszédfejlesztő gyakorlókönyvek	
	Nyelvi gyakorlótábla képekkel	
	Szókincsbővítő társasjátékok	
Ábrázoló tevékenységet fejlesztő (rajzolás, festés, mintázás, képalakítás, kézimunka) anyagok, eszközök	Grafit és színes ceruzák	Gyermekcsoportonként a gyermeklétszámnak megfelelő mennyiségben
	Filctollak	
	Zsírkréták; pasztell-kréták; aszfalt kréták	
	Tempera; vízfesték; ecsetek	
	Színes papírok; kartonpapírok; rajzpapírok	
	Ollók; ragasztók	
	A szalvátatechnika eszközei	
	Textilfesték; márványozó festék; akrilfesték	
	Színes és natúr gyurma; a gyurmázás kellékei	
Munka jellegű tevékenységek eszközei	Gyermek gereblye	Gy.csoportonként a gy.létszám 30%-ának megfelelő mennyiségben
	Gyermek lombseprű	
	Gyermek öntözőkanna	
	A naposi munka eszközei	
	Az önkiszolgálás eszközei	
A természeti-emberi-tárgyi környezet megismerését elősegítő eszközök	Puzzle játékok; kirakók	Gyermekcsoportonként a gyermeklétszámnak megfelelő mennyiségben
	Célirányos társas szabályjátékok	
	Különböző méretű és fajta állatfigurák	
	Gyermek távcsövek	
	Építőjátékok	
	Szerepjátékok eszközei	

2. A nevelőmunkát segítő egyéb eszközök:

Eszközök, felszerelések	Mennyiségi mutató
CD lejátszós magnetofon	2 db
Videó	1 db
Televízió	1 db
Diavetítő + vászon diafilmekkel	1 garn.

VI. Egészség- és munkavédelem eszközei:

Eszközök, felszerelések	Mennyiségi mutató
Ételminta-vétel készlet (üvegtartály)	Előírásnak megf. mennyiség
Mentőláda	1db
Munkaruha + cipő	A Munka törvénykönyve, valamint a KJT. 1993.évi XXXIII. trv. és végrehajtási rendeletei alapján az óvodai Kollektív szerződés szerint
Tűzoltó készülék	Az érvényes tűzvédelmi szabályok szerint

13. ÉRTELMEZŐ KÉZISZÓTÁR

adaptál: *valamit az adott körülményekhez alkalmassá tesz; átalakít*

adekvát: *valaminek teljesen megfelelő*

attitűd: *beállítódás, viselkedés*

differentiál: *megkülönböztet, különbséget tesz*

diszkrimináció: *hátrányos megkülönböztetés*

habilitáció: *megvédés*

integráció: *valamely csoportba való beépítés*

kommunikáció: *információ átadása; másokkal való érintkezés*

kompetencia: *szakmai hozzáértés, szakértelem, hivatottság*

migráns: *egy gazdasági vagy társadalmi területről a másikra elvándorló személy*

multikulturális: *több vagy sok kultúra elemeiből összeállított*

nonverbális: *nem nyelvi kommunikáció*

preferált: *előnyben, megkülönböztetett figyelemben részesít*

prevenció: *megelőzés; várható fejleményt megelőző intézkedés*

profil: *sajátosság*

rehabilitáció: *helyreállítás*

spontán: *önként, önmagától, szabad elhatározásból*

szegregáció: *elkülönítés, elválasztás, szétválasztás*

szituáció: *helyzet, állapot, körülmény*

tolerancia: *türelem eltérő viselkedés esetén*

verbális: *szóbeli, beszélt*

14. ÉRVÉNYESSÉGI RENDELKEZÉSEK, NYILVÁNOSSÁG

Jelen Pedagógiai programot az óvodás gyermekek szülei és törvényes képviselői megtekinthetik munkaidőben az intézmény gyermeköltözőjében az arra kijelölt helyen. **A Programot onnan elmozdítani, méginkább az intézményből kivinni szigorúan tilos!**

Egy másolati példánya mindkét csoportban az óvónők és dajkák rendelkezésére áll.

Programunk módosításának lehetséges indokai:

- Törvényi rendelkezés
- Az óvoda Alapító Okiratának változása
- Fenntartó kezdeményezése
- Nevelőtestület kezdeményezése
- A szülők többségének kezdeményezése

Jelen Pedagógiai Program az óvodavezető jóváhagyásával

2013. szeptember 1-én lép életbe.

Érvényességi ideje: 2013. szeptember 1-től újabb módosításig

Első módosítás, kiegészítés ideje: 2016. február 1.

A módosítással, kiegészítéssel kibővült Pedagógiai Program hatályba lépése:

2016. február 1.

Érvényességi ideje: 2016. február 1-től újabb módosításig

Második módosítás, kiegészítés ideje: 2018. szeptember 1.

A módosítással, kiegészítéssel kibővült Pedagógiai Program hatályba lépése:

2018. szeptember 1.

Érvényességi ideje: 2018. szeptember 1-től újabb módosításig

15. FELHASZNÁLT IRODALOM

A Mórachidai Napköziotthonos Óvoda Alapító Okirata

Mórachida 2010.

Az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramjáról szóló 363/2012. (XII. 17.) Kormányrendelet módosításáról szóló 137/2018. (VII. 25.) Kormányrendelet.

Az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja

Budapest /363/2012. (XII.17.)/ Kormányrendelet

Az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja (módosított változat)

Budapest 2009.

Berczik Sára: Mozgásfejlesztő és tartásjavító finommotorika

Budapest 1992.

Dr. Krizsanechné Németh Edit: Játékos gyermektorna

Budapest 1979.

Dr. Oszetzky Tamásné: Testnevelési játékok az óvodában – Útmutató óvónők sz.

OPI 1974.

Dr. Oszetzky Tamásné: Testnevelési játékok az óvodában

OPI 1983.

Eszközjegyzék

11/1994. (VI.8.) MKM rendelet

Forrai Katalin: Ének az óvodában

Editio Muzica, Budapest, 1974.

Gerencsér Zsigmond lelkész feljegyzései

Kendik Ferencné: Eszközös, mozgásos játékok gyűjteménye

Közoktatási törvény

A közoktatás kézikönyve 2010.

Mérei – V. Binet: Gyermeklélektan

Gondolat, Budapest 1978.

Nagy Jenőné: Csak tiszta forrásból

MPI Szolnok 1996.

Nagy Jenőné: Óvodai nevelés a művészetek eszközeivel

Szolnok 1997.

Pappné Farnady Tamara: „Tücsök koma hegedül”

Győr, 1996.

Porkolábné Balogh Katalin: Szempontok az óvodáskorú gyermekek

Fejlettségének megállapításához

MPI Szolnok 1983.

Timaffi László: Rábaköz és Hanság

Tolcsvai Nagy Gábor: Idegen szavak szótára

Osiris Kiadó 2008.

16. LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK

Dátum

Aláírás

Elfogadta:

(Nevelőtestület)

.....

.....

Véleményezte:

(Szülői Munkaközösség)

.....

.....

Egyetértését nyilvánította:

(Fenntartó)

.....

.....

Jóváhagyta:

(Óvodavezető)

.....

.....

17. LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK

Dátum

Aláírás

Elfogadta:

(Nevelőtestület)

.....

.....

Véleményezte:

(Szülői Munkaközösség)

.....

.....

Egyetértését nyilvánította:

(Fenntartó)

.....

.....

Jóváhagyta:

(Intézményvezető)

.....

.....

1. számú melléklet: Mérés – értékelés

A gyermekek mérésének-értékelésének alapelveit és módszereit a vezető irányításával a nevelőtestület alakítja ki különös tekintettel a fejlesztő jelleg megnyilvánulására. Az eredmények alapján korrekciókat hajt végre.

Az óvodás gyermekek mérése:

- A csoportvezető óvónő feladata a mellékelt Gyermektükör című nyomtatvány vezetésével
- Alapja: az intézményi dokumentumokban megfogalmazott célok elérése
- Célja: a gyermekek egyéni képességeinek felmérése, megismerése
- Folyamata: óvodába lépéstől az iskolába kerülésig
- Rendszeressége: félévente (a tárgyév január 31-ig és legkésőbb június 15-ig)
- Eszközei: megfigyelés; bizonyos területekre vonatkozó, az életkornak megfelelő játékos tesztlapok
- DIFER mérés a vele megbízott óvónő feladata nagycsoportos korban; szükség esetén fejlesztési terv alapján foglalkozik az érintett gyermekekkel
- Iskola alkalmassági vizsgálatok elvégzése nagycsoport második félévének kezdetekor; eredménye a szülőkkel való megbeszélést követően befolyásolja az iskolába lépést

Az óvodás gyermekek értékelése:

- A csoportvezető óvónő feladata a mérési eredmények alapján, melyet beépít pedagógiai munkájába; az elemzések nevelőtestületi értekezleten történnek, ahol az óvónők ötleteikkel segítséget nyújthatnak egymásnak
- Folyamata: az óvodába lépéstől az iskolába kerülésig
- Rendszeressége: félévente
- Eszközei: első és második félév – százalékos értékelés; második félév – szöveges értékelés
- Tartalma: az eredmények alapján az egyéni képességeket figyelembe véve az óvónő a gyermek személyiségének fejlesztése érdekében – szükség esetén – megfelelő egyénre szabott fejlesztési tervet, feladatokat, módszereket állít össze **(6. számú kompetencia terület)**

- A szülők tájékoztatása: minden nevelési év végén legkésőbb augusztus 31-ig. (a tájékoztatás tudomásul vételét a szülő aláírásával igazolja)
- Kimenet: a gyermek óvodából való kimaradásakor (iskolába lépés, másik óvodába íratás stb.) e dokumentumot a szülők kezébe adjuk (átvételt igazoló aláírással). Az értékelési és tájékoztatási részek fénymásolatát megőrizzük.
-

A gyermekek értékeléséből fakadó óvónői önellenőrzés, önértékelés:

- **Pedagógiai munkájában olyan munkaformák és módszerek alkalmazására törekszik, amelyek alkalmasak az önellenőrzésre, önértékelésre**

Az eredmények nyilvántartásának és elemzésének folyamata:

- **helyben szokásos megfigyelésen, vagy más alapon megszervezett mérések eredményei**
- **esetleges sport, más versenyeredmények: országos szint, megyei szint, települési szint**
- **6 éves kor után óvodában maradó mutatók**
- **neveltségi mutatók**

GYERMEKTÜKÖR

Gyermekeink mérési – értékelési rendszere (a mindenkori törvényi előírásnak megfelelően)

ANAMNÉZIS

Kedves Szülők!

Óvodánk a Nevelés a művészetek eszközeivel című pedagógiai programmal dolgozik. Ennek részét képezi a Gyermektükör című dokumentum, amely a gyermekek fejlődését követi nyomon óvodába kerüléstől az iskolába lépésig. Kérjük szíveskedjenek az ANAMNÉZIS-t kitölteni – ez lesz az alapja megfigyelési, mérési-értékelési rendszerünknek.

1. A gyermek közvetlen adatai

A gyermek neve: _____

Becenév: _____

Születési hely, idő: _____

Lakcíme: _____

Életkora az óvodába kerüléskor: _____ éves _____ hónapos

Járt-e már gyermekközösségbe, mennyi ideig:

Bölcsödébe: _____

Óvodába: _____

2. Megszületésének körülményei

Szülés: koraszülés – normál lefolyású – császár – vákuum – egyéb: _____

Érte-e valamilyen sérülés: _____

Van-e valamilyen születési rendellenessége, betegsége: _____

Születési adatok: az újszülött súlya: _____ az újszülött hossza: _____

3. A kisgyermek egészségügyi háttere

Szoptat-e: _____ Meddig: _____ Jó evő volt – e: _____

Milyen korban kezdett el önállóan járni: _____

Milyen korban kezdett érthető szavakat mondani: _____

Óvodába kerüléskor beszél-e mondatokban: _____

ha igen mikortól: _____

Melyik kezével nyúl leggyakrabban a tárgyakért: _____

Eddigi betegségek:

fertőző betegség: _____

műtét: _____

baleset: _____

tartós betegség: _____

érzék vagy mozgásszervi károsodás: _____

egyéb: _____

Van-e valamilyen betegségre kifejezett hajlama: igen – nem

ha igen: nátha – torokgyulladás – középfülgyulladás – hörghurut – hasmenés
székrekedés – bőrproblémák – egyéb: _____

A láz folyamata: hirtelen – lassan – magas láz – már volt lázgörcse

egyéb információ: _____

Allergia: igen – nem

étel: _____ gyógyszer: _____ pollen – poratka

egyéb: _____

Szobatisztaság: igen – nem

éjjel is szobatiszta: igen – nem

Alvása:

alvásigénye: kevés – átlagos – nagy

alvás minősége: nyugodt – nyugtalan – változó

este időben lefekszik: igen – nem

hol alszik el leggyakrabban: saját ágyában – szülővel – egyéb: _____

ebéd után alszik-e: mindig – ritkán – gyakran – soha

van-e az alváshoz valamilyen eszközre szüksége: _____

Véleménye szerint mi jellemző gyermekére?: fáradékony – nyugodt – élénk – túlságosan élénk
– lassú mozgású – gyors mozgású – mozgásigénye nagy

4. A kisgyermek étkezési szokásai

Étvágya: jó – közepes – rossz – válogat

Étkezési önállósága: egyedül eszik: igen – nem egyedül iszik: igen – nem

önállóan használja a: kanalat – villát – poharat

Használ-e cumisüveget: igen – nem

Sorolja fel azokat az ételeket, amelyeket gyermeke nem szeret: _____

5. A kisgyermek játéka

Hogy játszik legszívesebben: egyedül – gyerekekkel – felnőttekkel – hangosan – szaladgálva –
elmélyülten – csendben

Hogy reagál, ha valaki a játékát elveszi: sír – kiabál – panaszra megy – erőszakkal visszaveszi – nem érdekli – agresszív – egyéb : _____

Ragaszkodik-e nagyon valamelyik játékszeréhez: igen – nem

melyik ez a játékszer: _____

6. A kisgyermek érzelmi élete

Húzza alá azokat a kifejezéseket, amelyek jellemzik gyermekét: jó kedélyű – nyugodt – kiegyensúlyozott – türelmes – érzékeny – sértődős – makacs – közömbös – ingerlékeny – akaratos – dacos – visszahúzódó

Hogyan fejezi ki haragját: sír – kiabál – tárgyakat dobál – földhöz vágja magát – megüt másokat – elbújik – egyéb: _____

Hogy nyugtatható meg leginkább: átölelve – ölben – simogatással – jó szóval – erélyesen – figyelmen kívül hagyva – egyéb: _____

Vannak-e erős félelmei: igen vannak – nincsenek

ha igen, mitől: _____

Van-e különleges tartós szokása: igen – nem

ha igen: ujjszopás – cumizás – ruhadarab sodrogatása – körömrágás –

egyéb: _____

Történt-e valamilyen, a gyermek számára nehezen feldolgozható esemény a családban?: igen – nem

ha igen: gyász – válás – „új szülő” – egyéb: _____

7. A kisgyermek családjára vonatkozó adatok

A család szerkezete: (egy háztartásban vagy egy lakásban élők)

apa – anya – élettárs – nevelőapa – nevelőanya – nagyapa – nagymama

A testvérek száma: _____

A család anyanyelve: _____

A legmagasabb iskolai végzettség megnevezése

Apa: _____ Anya: _____

Jelenleg van-e munkanélküli a családban?

Apa: igen – nem

Anya: igen – nem

Lakásuk: saját lakás – bérelt lakás – egyéb: _____

Van-e gyermeküknek külön szobája?: igen – nem

8. A család nevelési szokásai

Van-e gyermeküknek otthoni feladata és mi az: _____

Milyen a család jutalmazási szokása:_____

Otthoni, a felnőttek által alkalmazott fegyelmezési módok: szóval meggyőzik – figyelmen kívül hagyják – haragot mutatnak – megszidják – megvonnak tőle valamit – egyéb:

Kihez ragaszkodik leginkább gyermekük?:_____

9. Kultúra, szabadidő

Van-e a családnak hobbyja, érdeklődési területe:_____

Érdeklődnek-e a művészetek iránt:_____

Mit szeretnének még közölni gyermekükkel kapcsolatban?:_____

ALAKVÁLTOZÁS	Óvodába kerüléskor	1. óvodai év 3-4 éves kor		2. óvodai év 4-5 éves kor		3. óvodai év 5-6 éves kor		4. óvodai év 6-7 éves kor	
Testmagasság									
Testsúly									
TESTTARTÁS									
Lúdtalp									
Gerinc									

1. Gondozás, egészséges életmód

	1. félév	2. félév
Óvodába kerüléskor	WC-re: kéredzkedik - nem kéredzkedik – néha kéredzkedik; ismeri és ráül – félve ül rá Étkezése: önálló – néha etetni kell – nem önálló Öltözködése: próbálkozik – egyáltalán nem próbálkozik Pihenése: elalszik – altatni kell – nem alszik	
1. óvodai évben (3-4 éves korban)	Testápolás:szappant használ -csak figyelmeztetésre kezét megtörli – segítséggel törli meg ruhája ujját felhúzza – nem húzza fel a WC-re önállóan ráül - segítséggel ül rá zsebkendőt használ- erre figyelmeztetni kell Étkezés: önállóan étkezik – segítséggel étkezik kanál és villa fogása helyes – helytelen gyakran kiborítja az ételt, italt – ritkán előfordul Öltözködés:önálló-néha segíteni kell-nem önálló Pihenése: délután alszik – néha alszik – nem alszik	Testápolás:szappant használ -csak figyelmeztetésre kezét megtörli – segítséggel törli meg ruhája ujját felhúzza – nem húzza fel a WC-re önállóan ráül - segítséggel ül rá zsebkendőt használ-erre figyelmeztetni kell Étkezés: önállóan étkezik – segítséggel étkezik kanál és villa fogása helyes – helytelen gyakran kiborítja az ételt, italt – ritkán előfordul Öltözködés:önálló-néha segíteni kell-nem önálló Pihenése: délután alszik – néha alszik – nem alszik
2. óvodai évben (4-5 éves korban)	Testápolás: WC használat után, étkezés előtt fel- szólítás nélkül kezet mos – figyelmeztetni kell kezét szárazra törli – figyelmeztetni kell Wc használat kisdolognál önálló – segíteni kell a fogápoló szereket tisztán tartja – nem tisztítja	Testápolás: WC használat után, étkezés előtt fel- szólítás nélkül kezet mos – figyelmeztetni kell kezét szárazra törli – figyelmeztetni kell Wc használat kisdolognál önálló – segíteni kell a fogápoló szereket tisztán tartja – nem tisztítja zsebkendőt használ – néha –

	zsebkendőt használ – néha – figyelmeztetésre Étkezés: evőeszközöket rendeltetésszerűen hasz- nálja – segítséggel – nem mindegyiket haszn. tisztán étkezik – nem étkezik tisztán Öltözködés: önálló- néha segíteni kell- nem önálló Pihenés: délután alszik – néha alszik – nem alszik	figyelmeztetésre Étkezés: evőeszközöket rendeltetésszerűen hasz- nálja – segítséggel – nem mindegyiket haszn. Tisztán étkezik – nem étkezik tisztán Öltözködés: önálló- néha segíteni kell- nem önálló Pihenés: délután alszik – néha alszik – nem alszik
3. óvodai évben (5-6 éves korban)	Testápolás: tisztálkodása alapos – elkapkodott WC használata teljesen önálló – csak kisdolog- nál önálló – egyáltalán nem önálló haját képes rendben tartani – nem képes orrfújása helyes, önálló – segítséget igényel Étkezés: étkezése kulturált – rendetlen az evőeszközöket biztonsággal használja – ne- hézkesen használja az ételszükségletét képes helyesen megítélni – erre nem képes képes önállóan meríteni a tálból – nem képes Öltözködés: önállóan öltözik – részben önállóan ruhája épségére, tisztaságára vigyáz – nem tö-	Testápolás: tisztálkodása alapos – elkapkodott WC használata teljesen önálló – csak kisdolog- nál önálló – egyáltalán nem önálló haját képes rendben tartani – nem képes orrfújása helyes, önálló – segítséget igényel Étkezés: étkezése kulturált – rendetlen az evőeszközöket biztonsággal használja – ne- hézkesen használja az ételszükségletét képes helyesen megítélni – erre nem képes képes önállóan meríteni a tálból – nem képes Öltözködés: önállóan öltözik – részben önállóan ruhája épségére, tisztaságára vigyáz – nem tö-

	rődik vele cipőkötőjét önállóan beköti – segítséggel köti be Pihenés: délután alszik – néha alszik – nem alszik	rődik vele cipőkötőjét önállóan beköti – segítséggel köti be Pihenés: délután alszik – néha alszik – nem alszik
4. óvodai évben (6-7 éves korban)	Testápolás: tisztálkodása alapos – elkapkodott WC használata teljesen önálló – csak kisdolog- nál önálló – egyáltalán nem önálló haját képes rendben tartani – nem képes orrfújása helyes, önálló – segítséget igényel Étkezés: étkezése kulturált – rendetlen az evőeszközöket biztonsággal használja – ne- hézkesen használja az ételszükségletét képes helyesen megítélni – erre nem képes képes önállóan meríteni a tálból – nem képes Öltözködés: önállóan öltözik – részben önállóan ruhája épségére, tisztaságára vigyáz – nem tö- rődik vele cipőkötőjét önállóan beköti – segítséggel köti be Pihenés: délután alszik – néha alszik – nem alszik	Testápolás: tisztálkodása alapos – elkapkodott WC használata teljesen önálló – csak kisdolog- nál önálló – egyáltalán nem önálló haját képes rendben tartani – nem képes orrfújása helyes, önálló – segítséget igényel Étkezés: étkezése kulturált – rendetlen az evőeszközöket biztonsággal használja – ne- hézkesen használja az ételszükségletét képes helyesen megítélni – erre nem képes képes önállóan meríteni a tálból – nem képes Öltözködés: önállóan öltözik – részben önállóan ruhája épségére, tisztaságára vigyáz – nem tö- rődik vele cipőkötőjét önállóan beköti – segítséggel köti be Pihenés: délután alszik – néha alszik – nem alszik

2. Mozgás

	1. félév		2. félév	
	Nagymozgások	Finommozgások	Nagymozgások	Finommozgások
Óvodába kerüléskor	„elülő” típus – mozgékony – túlmozgékony járása: összerendezett – „kacsázó” a tárgyakat biztosan megfogja- néha mellényúl-gyakran mellényúl fáradékony-nem fárad.	jobbkezes-balkezes-nem alakult ki dominancia a ceruzát megfogja-nem képes megfogni marokra fogja-az ujjával fogja		
1. óvodai évben (3-4 éves korban)	Mozgástempó:gyors-lassú-változó Járás: összerendezett-összerendezetlen Erőnlét: gyenge-átlagos-erős Néhány másodpercig képes nyugodtan állni-nem képes Tárgyfogás:biztos-néha mellényúl-gyakran mellényúl	Kezesség:dominancia kialakult-nem alakult ki Jobbkezes-balkezes Ceruzafogás:marokkal-ujjakkal Emberábrázolás: firka-fej-láb ember-pálcika-ember Gyöngyfüzés: képes-nem képes Ollóhasználat:képes-nem képes	Mozgástempó:gyors-lassú-változó Járás: összerendezett-összerendezetlen Erőnlét: gyenge-átlagos-erős Néhány másodpercig képes nyugodtan állni-nem képes Tárgyfogás:biztos-néha mellényúl-gyakran mellényúl	Kezesség:dominancia kialakult-nem alakult ki Jobbkezes-balkezes Ceruzafogás:marokkal-ujjakkal Emberábrázolás: firka-fej-láb ember-pálcika-ember Gyöngyfüzés: képes-nem képes Ollóhasználat: képes-nem képes
2. óvodai évben (4-5 éves korban)	Mozgásos feladat: összerendezett-összerendezetlen Mozgástempó: gyors-lassú-változó Egyensúlyérzék: jó-nem jó-változó Erőnlét:gyenge-átlagos-	Kezesség:stabil dominancia-kialakulatlan jobbkezes-balkezes Ceruzafogás:biztos-bizonytalan-változó Emberábrázolás: firka-fej-láb ember- pálcika-	Mozgásos feladat: összerendezett-összerendezetlen Mozgástempó: gyors-lassú-változó Egyensúlyérzék: jó-nem jó-változó Erőnlét:gyenge-átlagos-	Kezesség:stabil dominancia-kialakulatlan jobbkezes-balkezes Ceruzafogás:biztos-bizonytalan-változó Emberábrázolás: firka-fej-láb ember- pálcika-

	erős Hajlékonyság:merev- átlagos-hajlékony Gyorsaság:lassú- átlagos-gyors Ütemes járás:képes- nem képes Tárgyfogás:biztos-néha kiejti-gyakran kiejti	ember- teljes ember Gyöngyfüzés:nem ké- pes-átlagos-gyors-lassú Ollóhasználat:képes- nem képes Vágás: képes követni a formát – nem képes Vonaltartás:szélesen- keskenyebben	erős Hajlékonyság:merev- átlagos-hajlékony Gyorsaság:lassú- átlagos-gyors Ütemes járás:képes- nem képes Tárgyfogás:biztos-néha kiejti-gyakran kiejti	ember- teljes ember Gyöngyfüzés:nem ké- pes-átlagos-gyors-las- Ollóhasználat:képes- nem képes Vágás: képes követni formát – nem képes Vonaltartás:szélesen- keskenyebben
3. óvodai évben (5-6 éves korban)	Mozgásos feladat kivi- telezése:összerendezett- összerendezetlen-pont- os-pontatlan-változó Mozgás:túlmozgékony- fáradékony; szétszórt- harmonikus Ütemes járás:képes- nem képes-tempóváltás során is képes Futás: képes tempót és irányt is váltani-nem képes Állóképesség:gyenge- átlagos-jó állóképességű Mozgáskoordináció: jó- nem jó-változó Egyensúlyérzék: jó- nem jó- változó Hajlékonyság:merev- átlagos-hajlékony Téri tájékozódás:követi az utasított irányt-irányt	Kezesség: stabil dominancia-kialakulat- lan dominancia jobbkezes-balkezes Ceruzafogása: biztos- bizonytalan-változó Emberábrázolás:firka- pálcikaember-teljes ember- szabályos ember Gyöngyfüzés: biztos- bizonytalan Ollóhasználat: biztos- bizonytalan Vágás: pontos- pontatlan Hajtogatás:pontos-pont- atlan-sikertelen Vonaltartás:szélesen- keskenyen- legkeskenyebben	Mozgásos feladat kivi- telezése:összerendezett- összerendezetlen-pont- os-pontatlan-változó Mozgás:túlmozgékony- fáradékony; szétszórt- harmonikus Ütemes járás:képes- nem képes-tempóváltás során is képes Futás: képes tempót és irányt is váltani-nem képes Állóképesség:gyenge- átlagos-jó állóképességű Mozgáskoordináció: jó- nem jó-változó Egyensúlyérzék: jó- nem jó- változó Hajlékonyság:merev- átlagos-hajlékony Téri tájékozódás:követi	Kezesség: stabil dominancia-kialakula- lan dominancia jobbkezes-balkezes Ceruzafogása: biztos bizonytalan-változó Emberábrázolás:firka- pálcikaember-teljes ember- szabályos ember Gyöngyfüzés: biztos bizonytalan Ollóhasználat: biztos bizonytalan Vágás: pontos- pontatlan Hajtogatás:pontos-po- ntatlan-sikertelen Vonaltartás:szélesen- keskenyen- legkeskenyebben

	téveszt-képtelen tájékozódni-változó Tárgyfogása: biztos-néha kiejti-gyakran kiejti		az utasított irányt-irányt téveszt-képtelen tájékozódni-változó Tárgyfogása: biztos-néha kiejti-gyakran kiejti	
4. óvodai évben (6-7 éves korban)	Mozgásos feladat kivitelezése:összerendezett-összerendezetlen-pontos-pontatlan-változó Mozgás:túlmozgékony-fáradékony; szétszórt-harmonikus Ütemes járás:képes-nem képes-tempóváltás során is képes Futás: képes tempót és irányt is váltani-nem képes Állóképesség:gyenge-átlagos-jó állóképességű Mozgáskoordináció: jó-nem jó-változó Egyensúlyérzék: jó-nem jó- változó Hajlékonyság:merev-átlagos-hajlékony Téri tájékozódás:követi az utasított irányt-irányt téveszt-képtelen tájékozódni-változó Tárgyfogása: biztos-	Kezesség: stabil dominancia-kialakultalan dominancia jobbkezes-balkezes Ceruzafogása: biztos-bizonytalan-változó Emberábrázolás:firka-pálcikaember-teljes ember- szabályos ember Gyöngyfüzés: biztos-bizonytalan Ollóhasználat: biztos-bizonytalan Vágás: pontos-pontatlan Hajtogatás:pontos-pontatlan-sikertelen Vonaltartás:szélesen-keskenyen-legkeskenyebben	Mozgásos feladat kivitelezése:összerendezett-összerendezetlen-pontos-pontatlan-változó Mozgás:túlmozgékony-fáradékony; szétszórt-harmonikus Ütemes járás:képes-nem képes-tempóváltás során is képes Futás: képes tempót és irányt is váltani-nem képes Állóképesség:gyenge-átlagos-jó állóképességű Mozgáskoordináció: jó-nem jó-változó Egyensúlyérzék: jó-nem jó- változó Hajlékonyság:merev-átlagos-hajlékony Téri tájékozódás:követi az utasított irányt-irányt téveszt-képtelen tájékozódni-változó Tárgyfogása: biztos-	Kezesség: stabil dominancia-kialakultalan dominancia jobbkezes-balkezes Ceruzafogása: biztos-bizonytalan-változó Emberábrázolás:firka-pálcikaember-teljes ember- szabályos ember Gyöngyfüzés: biztos-bizonytalan Ollóhasználat: biztos-bizonytalan Vágás: pontos-pontatlan Hajtogatás:pontos-pontatlan-sikertelen Vonaltartás:szélesen-keskenyen-legkeskenyebben

	néha kiejti-gyakran kiejti		néha kiejti-gyakran kiejti	
--	-------------------------------	--	-------------------------------	--

3. Értelmi fejlődés

	1. félév	2. félév
Óvodá - ba kerülé s-kor	Szemkontaktust teremt a hozzá szóló felnőttekkel – néha teremt – egyáltalán nem teremt Beszéde érthető – nehezen érthető – egyáltalán nem érthető Szavakat mond – mondatokban beszél	
1. óvodai év (3- éves korban)	A hozzá beszélő felnőttre figyel-változóan figyel - egyáltalán nem figyel A kért feladatot megérti és teljesíti- megérti és segít- séggel teljesíti- megérti de nem teljesíti-- nem érti	A hozzá beszélő felnőttre figyel-változóan figyel - egyáltalán nem figyel A kért feladatot megérti és teljesít- megérti és segít- séggel teljesíti – megérti de nem teljesíti – nem érti
2. óvodai év (4-5 éves korban)	Figyelme tartós – változó – nem figyel Az utasításokat megérti és teljesíti – segítséggel teljesíti – megérti de nem teljesíti – nem érti A kérdésekre azonnal válaszol-késve válaszol-nem válaszol Emlékezete megbízható – megbízhatatlan Egyszerűbb csoportosításokra képes – néha képes – nem képes Bonyolult részeket összerak – egyszerűbb részeket összerak – egyszerűt sem képes kirakni Artikulációja tiszta, érthető – rosszul artikulál – beszédhibás Beszédmódja egyenletes – hadar – lassú – dadog Kérdésekre szavakkal válaszol – tőmondatokkal válaszol	Figyelme tartós – változó – nem figyel Az utasításokat megérti és teljesíti – segítséggel teljesíti – megérti de nem teljesíti – nem érti A kérdésekre azonnal válaszol-késve válaszol-nem válaszol Emlékezete megbízható – megbízhatatlan Egyszerűbb csoportosításokra képes – néha képes – nem képes Bonyolult részeket összerak – egyszerűbb részeket összerak – egyszerűt sem képes kirakni Artikulációja tiszta, érthető – rosszul artikulál – beszédhibás Beszédmódja egyenletes – hadar – lassú – dadog Kérdésekre szavakkal válaszol – tőmondatokkal válaszol

	Hangzókat felismeri – nem ismeri fel; felcseréli – néha felcseréli – nem cseréli fel	Hangzókat felismeri – nem ismeri fel; felcseréli – néha felcseréli – nem cseréli fel
3. óvodai év (5-6 éves korban)	Figyelme kitartó – szétszórt – könnyen elterelhető – álmodozó Az utasításokat önállóan teljesíti – tétovázó – segítséggel teljesíti – nem teljesíti Feladatmegoldása legtöbbször hibátlan – kevés hibával – sok hibával Munkatempója gyors – átlagos – lassú – változó Emlékezete megbízható – rövid távon megbízható – megbízhatatlan Gyűjtőfogalom megnevezésére képes – nem képes Pontok összekötése pontos – pontatlan Csoportosításra képes – néha képes – nem képes Bonyolult részeket összerak – egyszerűbb része- ket összerak – egyszerűt sem képes kirakni Artikulációja egyenletes – hadar – lassú – dadog Kérdésekre szavakkal válaszol – tömondatokkal – egész mondatokkal Képolvasása minden részletre kiterjedő – felszínes – csak a lényeges dolgokat mondja el A hangzókat felismeri – nem ismeri fel	Figyelme kitartó – szétszórt – könnyen elterelhető – álmodozó Az utasításokat önállóan teljesíti – tétovázó – segítséggel teljesíti – nem teljesíti Feladatmegoldása legtöbbször hibátlan – kevés hibával – sok hibával Munkatempója gyors – átlagos – lassú – változó Emlékezete megbízható – rövid távon megbízható – megbízhatatlan Gyűjtőfogalom megnevezésére képes – nem képes Pontok összekötése pontos – pontatlan Csoportosításra képes – néha képes – nem képes Bonyolult részeket összerak – egyszerűbb része- ket összerak – egyszerűt sem képes kirakni Artikulációja egyenletes – hadar – lassú – dadog Kérdésekre szavakkal válaszol – tömondatokkal – egész mondatokkal Képolvasása minden részletre kiterjedő – felszínes – csak a lényeges dolgokat mondja el A hangzókat felismeri – nem ismeri fel

	felcseréli – néha felcseréli – nem cseréli fel	felcseréli – néha felcseréli – nem cseréli fel
4. óvodai év (6-7 éves korban)	Figyelme kitartó – szétszóró – könnyen elterelhető – álmodozó Az utasításokat önállóan teljesíti – tétovázó – segítséggel teljesíti – nem teljesíti Feladatmegoldása legtöbbször hibátlan – kevés hibával – sok hibával Munkatempója gyors – átlagos – lassú – változó Emlékezete megbízható – rövid távon megbízható – megbízhatatlan Gyűjtőfogalom megnevezésére képes – nem képes Pontok összekötése pontos – pontatlan Csoportosításra képes – néha képes – nem képes Bonyolult részeket összerak – egyszerűbb részeket összerak – egyszerűt sem képes kirakni Artikulációja egyenletes – hadar – lassú – dadog Kérdésekre szavakkal válaszol – tömondatokkal – egész mondatokkal Képolvasása minden részletre kiterjedő – felszínes – csak a lényeges dolgokat mondja el A hangzókat felismeri – nem ismeri fel felcseréli – néha felcseréli – nem cseréli	Figyelme kitartó – szétszóró – könnyen elterelhető – álmodozó Az utasításokat önállóan teljesíti – tétovázó – segítséggel teljesíti – nem teljesíti Feladatmegoldása legtöbbször hibátlan – kevés hibával – sok hibával Munkatempója gyors – átlagos – lassú – változó Emlékezete megbízható – rövid távon megbízható – megbízhatatlan Gyűjtőfogalom megnevezésére képes – nem képes Pontok összekötése pontos – pontatlan Csoportosításra képes – néha képes – nem képes Bonyolult részeket összerak – egyszerűbb részeket összerak – egyszerűt sem képes kirakni Artikulációja egyenletes – hadar – lassú – dadog Kérdésekre szavakkal válaszol – tömondatokkal – egész mondatokkal Képolvasása minden részletre kiterjedő – felszínes – csak a lényeges dolgokat mondja el A hangzókat felismeri – nem ismeri fel felcseréli – néha felcseréli – nem cseréli

	fel	fel
--	-----	-----

4. Szociális fejlődés

	1. félév	2. félév
Óvodába kerüléskor	Félrehúzódó – elvegyül a gyerekek között Az óvónőket elfogadja – elutasítja Nyugodt – néha sír – gyakran sír – heves érzelmi kitörései vannak	
1. óvodai év (3-4) éves korban)	Felnőttekkel elfogadó – közömbös – elutasító Gyermekekkel elfogadó-közömbös-elutasító Érzelmileg kiegyensúlyozott-labilis-túlfűtött Magatartása nyugodt-nyughatatlan – változó-támdó-félénk-visszahúzódó-normál kapcsolatra képes Érzelmek kifejlődése: kiegyensúlyozott-heves érzelmi kitörései vannak-agresszív-dacos-visszahúzódó-félénk,síros-szorongó A sikertelenséget elviseli-agresszivitással válaszol-sírással válaszol-feladja	Felnőttekkel elfogadó – közömbös – elutasító Gyermekekkel elfogadó-közömbös-elutasító Érzelmileg kiegyensúlyozott-labilis-túlfűtött Magatartása nyugodt-nyughatatlan – változó-támdó-félénk-visszahúzódó-normál kapcsolatra képes Érzelmek kifejlődése: kiegyensúlyozott-heves érzelmi kitörései vannak-agresszív-dacos-visszahúzódó-félénk,síros-szorongó A sikertelenséget elviseli-agresszivitással válaszol-sírással válaszol-feladja
2. óvodai év (4-5 éves korban)	Felnőttekkel kezdeményező-elfogadó-közöm-bös-elutasító Gyermekekkel kezdeményező-elfogadó-közömbös-elutasító Magatartása nyugodt-nyughatatlan-változó-támadó-félénk-visszahúzódó-normál kapcsolatra képes Érzelmileg kiegyensúlyozott-labilis-túlfűtött A sikertelenséget elviseli-agresszivitással válaszol-sírással válaszol-feladja	Felnőttekkel kezdeményező-elfogadó-közöm-bös-elutasító Gyermekekkel kezdeményező-elfogadó-közömbös-elutasító Magatartása nyugodt-nyughatatlan-változó-támadó-félénk-visszahúzódó-normál kapcsolatra képes Érzelmileg kiegyensúlyozott-labilis-túlfűtött A sikertelenséget elviseli-agresszivitással válaszol-sírással válaszol-feladja
3. óvodai	Felnőttekkel kezdeményező-elfogadó-	Felnőttekkel kezdeményező-elfogadó-

év (5-6 éves korban)	pasdszív-elutasító-semleges Gyerekekkel kezdeményező-elfogadó- passzív-elutasítótámadó-félénk Helyzete: vezető-egyenrangú-alárendelt Alkalmazkodásra képes-képtelen Szabályokat önállóan betartja- ellenőrzés mel- lett tartja be-másokat is figyelmeztet rá Magatartása nyugodt-nyugtalan-változó Érzelmek kifejeződése:kiegyensúlyozott- heves érzelmi kitörései vannak-agresszív- dacos-visszahúzó-félénk-szorongó Feladattudata: kitartó-könnyen vált át más tevékenységre-változó A sikertelenséget elviseli- agresszivitással válaszol-sírással válaszol-feladja-jobb teljesítményre ösztönzi Önértékelés reális-túlzott-negatív	pasdszív-elutasító-semleges Gyerekekkel kezdeményező-elfogadó- passzív-elutasítótámadó-félénk Helyzete: vezető-egyenrangú-alárendelt Alkalmazkodásra képes-képtelen Szabályokat önállóan betartja- ellenőrzés mel- lett tartja be-másokat is figyelmeztet rá Magatartása nyugodt-nyugtalan-változó Érzelmek kifejeződése:kiegyensúlyozott- heves érzelmi kitörései vannak-agresszív- dacos-visszahúzó-félénk-szorongó Feladattudata: kitartó-könnyen vált át más tevékenységre-változó A sikertelenséget elviseli- agresszivitással válaszol-sírással válaszol-feladja-jobb teljesítményre ösztönzi Önértékelés reális-túlzott-negatív
4. óvodai év (6-7 éves korban)	Felnőttekkel kezdeményező-elfogadó- pasdszív-elutasító-semleges Gyerekekkel kezdeményező-elfogadó- passzív-elutasítótámadó-félénk Helyzete: vezető-egyenrangú-alárendelt Alkalmazkodásra képes-képtelen Szabályokat önállóan betartja- ellenőrzés mel- lett tartja be-másokat is figyelmeztet rá Magatartása nyugodt-nyugtalan-változó Érzelmek kifejeződése:kiegyensúlyozott- heves érzelmi kitörései vannak-agresszív- dacos-visszahúzó-félénk-szorongó Feladattudata: kitartó-könnyen vált át más tevékenységre-változó	Felnőttekkel kezdeményező-elfogadó- pasdszív-elutasító-semleges Gyerekekkel kezdeményező-elfogadó- passzív-elutasítótámadó-félénk Helyzete: vezető-egyenrangú-alárendelt Alkalmazkodásra képes-képtelen Szabályokat önállóan betartja- ellenőrzés mel- lett tartja be-másokat is figyelmeztet rá Magatartása nyugodt-nyugtalan-változó Érzelmek kifejeződése:kiegyensúlyozott- heves érzelmi kitörései vannak-agresszív- dacos-visszahúzó-félénk-szorongó Feladattudata: kitartó-könnyen vált át más tevékenységre-változó

	A sikertelenséget elviseli- agresszivitással válaszol-sirással válaszol-feladja-jobb teljesítményre ösztönzi Önértékelés reális-túlzott-negatív	A sikertelenséget elviseli- agresszivitással válaszol-sirással válaszol-feladja-jobb teljesítményre ösztönzi Önértékelés reális-túlzott-negatív
--	--	--

5. Játék

Óvoda kerülé skor	A játsszó gyerekeket csak figyeli – csatlakozik hozzájuk; választ magának játékot – elfogadja az óvónő felkínálását – elutasítja és csak figyeli a többieket; egyedül a többiek mellett játszik – egy társal játszik – csoportban játszik; egyféle játék leköti hosszabb ideig – pár percig köti le – kapkod, csapong	
	1. félév	2. félév
1. óvoda i év (3-4 éves)	Kezdeményezőkészség: félénk, visszahúzódo; nézegető – szemlélődő; magányosan tevékenykedő – társakhoz verődő; alkalmazkodó; bekapcsolódó; kezdeményező; irányító, vezető; Részvétele a játékban: rövid idejű, kapkodó – elmélyült, kitartó; irányítást, segítségadást váró – örömteli, felszabadult; Társak a játékban: magányosan játsszó, nincs társa; óvónői segítséggel bekapcsolódik a tevékenységbe; szívesen keres társakat a játékához Kedvenc játékfajtája: gyakorló játék; szerepjáték; bábozás; építőjáték; egyszerű szabályjáték	Kezdeményezőkészség: félénk, visszahúzódo; nézegető – szemlélődő; magányosan tevékenykedő – társakhoz verődő; alkalmazkodó; bekapcsolódó; kezdeményező; irányító, vezető; Részvétele a játékban: rövid idejű, kapkodó – elmélyült, kitartó; irányítást, segítségadást váró – örömteli, felszabadult; Társak a játékban: magányosan játsszó, nincs társa; óvónői segítséggel bekapcsolódik a tevékenységbe; szívesen keres társakat a játékához Kedvenc játékfajtája: gyakorló játék; szerepjáték; bábozás; építőjáték; egyszerű szabályjáték
2. óvoda i év (4-5 éves)	Társak a játékban: magányosan játsszó, nincs társa; óvónői segítséggel bekapcsolódik mások játékába; hamar feloldódik, talál barátot; általában ugyanazokkal játszik Előnyben részesíti: a gyakorló játékot;	Társak a játékban: magányosan játsszó, nincs társa; óvónői segítséggel bekapcsolódik mások játékába; hamar feloldódik, talál barátot; általában ugyanazokkal játszik Előnyben részesíti: a gyakorló játékot;

szerepjátékot; bábozást; dramatizálást; építő, konstruáló játékot; szabályjátékot Többnyire: pozitív élményeket játszik ki magából; negatív élményeket játszik ki magából A felnőtt ötleteit, javaslatait: figyelmen kívül hagyja; részben elfogadja; teljesen elfogadja; továbbfejleszti A társak ötleteit, javaslatait: figyelmen kívül hagyja; részben elfogadja; teljesen elfogadja; továbbfejleszti Gyakorló játékában megfigyelhető: a hang, a beszéd játékos gyakorlása; mozgásos gyakorlójáték; rakosgató gyakorló játék Szerepjátéka: elutasító – kis idő után feloldódó – lelkes, bekapcsolódó – magabiztos, irányító; kezdetleges, 1-2 szereplős – többszereplős; Dramatizálásban, bábozásban: kreativitása, képzelőereje nagy – egyszerű, kezdetleges; zavaróan kapkodó – figyelmes, jól koncentrálo – más irányítására hagyatkozó Építőjátéka: felületes – 1-2 sémát hoz létre – változatosan alkotó; a létrehozott alkotásaira nem vigyáz, egyből összerombolja – örül neki, de otthagyja – félti, hosszabb ideig megtartja Szabályjáték: bekapcsolódik – nem kapcsolódik be; a szabályokhoz alkalmazkodik – azoktól hamar eltér	szerepjátékot; bábozást; dramatizálást; építő, konstruáló játékot; szabályjátékot Többnyire: pozitív élményeket játszik ki magából; negatív élményeket játszik ki magából A felnőtt ötleteit, javaslatait: figyelmen kívül hagyja; részben elfogadja; teljesen elfogadja; továbbfejleszti A társak ötleteit, javaslatait: figyelmen kívül hagyja; részben elfogadja; teljesen elfogadja; továbbfejleszti Gyakorló játékában megfigyelhető: a hang, a beszéd játékos gyakorlása; mozgásos gyakorlójáték; rakosgató gyakorló játék Szerepjátéka: elutasító – kis idő után feloldódó – lelkes, bekapcsolódó – magabiztos, irányító; kezdetleges, 1-2 szereplős – többszereplős; Dramatizálásban, bábozásban: kreativitása, képzelőereje nagy – egyszerű, kezdetleges; zavaróan kapkodó – figyelmes, jól koncentrálo – más irányítására hagyatkozó Építőjátéka: felületes – 1-2 sémát hoz létre – változatosan alkotó; a létrehozott alkotásaira nem vigyáz, egyből összerombolja – örül neki, de otthagyja – félti, hosszabb ideig megtartja Szabályjáték: bekapcsolódik – nem kapcsolódik be; a szabályokhoz alkalmazkodik – azoktól hamar eltér
---	---

3. óvoda i év (5-6 éves)	A játékban: kezdeményező – irányító, vezető – társakhoz alkalmazkodó – erőszakos – visszahúzódó A felnőtt ötleteit: figyelmen kívül hagyja – részben elfogadja – elfogadja – továbbfejleszti Társai ötleteit: figyelmen kívül hagyja – részben elfogadja – elfogadja – továbbfejleszti Uralkodó játéktípusa: gyakorló játék – szerepjáték – bábozás – építő, konstruáló játék – szabályjáték Szerepjátékban: gátolt – irányítható, biztatást igénylő – alkalmazkodó – lelkes, érdeklődő – magabiztos, irányító – erőszakos; témagazdagsága: egysíkú – változatos Dramatizálásban, bábozásban: kreativitása, képzelőereje nagy – egyszerű, kezdetleges; zavaróan kapkodó – figyelmes, jól koncentrálo – más irányítására hagyatkozó Építőjátéka: felületes – 1-2 sémát hoz létre – változatosan alkotó; a létrehozott alkotásaira nem vigyáz – egyből összerombolja – örül neki, de otthagyja – félti, hosszabb ideig megtartja Szabályjáték: bekapcsolódik – nem kapcsolódik be; a szabályokhoz	A játékban: kezdeményező – irányító, vezető – társakhoz alkalmazkodó – erőszakos – visszahúzódó A felnőtt ötleteit: figyelmen kívül hagyja – részben elfogadja – elfogadja – továbbfejleszti Társai ötleteit: figyelmen kívül hagyja – részben elfogadja – elfogadja – továbbfejleszti Uralkodó játéktípusa: gyakorló játék – szerepjáték – bábozás – építő, konstruáló játék – szabályjáték Szerepjátékban: gátolt – irányítható, biztatást igénylő – alkalmazkodó – lelkes, érdeklődő – magabiztos, irányító – erőszakos; témagazdagsága: egysíkú – változatos Dramatizálásban, bábozásban: kreativitása, képzelőereje nagy – egyszerű, kezdetleges; zavaróan kapkodó – figyelmes, jól koncentrálo – más irányítására hagyatkozó Építőjátéka: felületes – 1-2 sémát hoz létre – változatosan alkotó; a létrehozott alkotásaira nem vigyáz – egyből összerombolja – örül neki, de otthagyja – félti, hosszabb ideig megtartja Szabályjáték: bekapcsolódik – nem kapcsolódik be; a szabályokhoz

	alkalmazkodik – azoktól hamar eltér; nem jegyzi meg az új szabályokat – maga is talál ki szabályokat; csak egy feladatra tud koncentrálni – többszörösen összetett szabályokra is képes figyelni	alkalmazkodik – azoktól hamar eltér; nem jegyzi meg az új szabályokat – maga is talál ki szabályokat; csak egy feladatra tud koncentrálni – többszörösen összetett szabályokra is képes figyelni
4. óvoda i év (6-7 éves)	A játékban: kezdeményező – irányító, vezető – társakhoz alkalmazkodó – erőszakos – visszahúzó A felnőtt ötleteit: figyelmen kívül hagyja – részben elfogadja – elfogadja – továbbfejleszti Társai ötleteit: figyelmen kívül hagyja – részben elfogadja – elfogadja – továbbfejleszti Uralkodó játéktípusa: gyakorló játék – szerepjáték – bábozás – építő, konstruáló játék – szabályjáték Szerepjátékban: gátolt – irányítható, biztatást igénylő – alkalmazkodó – lelkes, érdeklődő – magabiztos, irányító – erőszakos; témagazdagsága: egysíkú – változatos Dramatizálásban, bábozásban: kreativitása, képzelőereje nagy – egyszerű, kezdetleges; zavaróan kapkodó – figyelmes, jól koncentráló – más irányítására hagyatkozó Építőjátéka: felületes – 1-2 sémát hoz létre – változatosan alkotó; a létrehozott alkotásaira nem vigyáz – egyből összerombolja – örül neki, de otthagyja – félti, hosszabb ideig megtartja	A játékban: kezdeményező – irányító, vezető – társakhoz alkalmazkodó – erőszakos – visszahúzó A felnőtt ötleteit: figyelmen kívül hagyja – részben elfogadja – elfogadja – továbbfejleszti Társai ötleteit: figyelmen kívül hagyja – részben elfogadja – elfogadja – továbbfejleszti Uralkodó játéktípusa: gyakorló játék – szerepjáték – bábozás – építő, konstruáló játék – szabályjáték Szerepjátékban: gátolt – irányítható, biztatást igénylő – alkalmazkodó – lelkes, érdeklődő – magabiztos, irányító – erőszakos; témagazdagsága: egysíkú – változatos Dramatizálásban, bábozásban: kreativitása, képzelőereje nagy – egyszerű, kezdetleges; zavaróan kapkodó – figyelmes, jól koncentráló – más irányítására hagyatkozó Építőjátéka: felületes – 1-2 sémát hoz létre – változatosan alkotó; a létrehozott alkotásaira nem vigyáz – egyből összerombolja – örül neki, de otthagyja – félti, hosszabb ideig megtartja

	Szabályjáték: bekapcsolódik – nem kapcsolódik be; a szabályokhoz alkalmazkodik – azoktól hamar eltér; nem jegyzi meg az új szabályokat – maga is talál ki szabályokat; csak egy feladatra tud koncentrálni – többszörösen összetett szabályokra is képes figyelni	Szabályjáték: bekapcsolódik – nem kapcsolódik be; a szabályokhoz alkalmazkodik – azoktól hamar eltér; nem jegyzi meg az új szabályokat – maga is talál ki szabályokat; csak egy feladatra tud koncentrálni – többszörösen összetett szabályokra is képes figyelni
--	--	--

ÉRTÉKELŐ LAP

KEZESSÉG:	5. életkoránál magasabb szintű	Óvo- dába kerü- lésk or	1. óvodai év		2. óvodai év		3. óvodai év		4. óvodai év	
	4. életkorának megfelelő									
	3. életkorához közepes		1.	2.	1.	2.	1.	2.	1.	2.
	2. életk. kevésbé megfelelő		fél	fél	fél	fél	fél	fél	fél	fél
	1. életk. nem megfelelő		-	-	-	-	-	-	-	-
			év	év	év	év	év	év	év	év
GONDOZÁS, EGÉSZSÉGES ÉLETMÓD										
WC használat										
Testápolás										
Étkezés										
Öltözködés										
Pihenés										
Életkornak megfelelően elérhető maximális pont		20	20	20	20	20	20	20	20	20
Elért pont										
%										
MOZGÁS										
NAGYMOZGÁSOK										
Járásának összerendezettsége										
Futásának összerendezettsége										
Állóképessége										
Fáradékonysága										
Kitartása a mozdulatsor végrehajtásában										
Járásfajták(lábujj, sarok, külső él, hátra, oldalt)										
Egyensúlyozó járás vonalon										

Egyensúlyozó járás padon									
1 lábon szökdelés									
2 lábon szökdelés									
Labda gurítás									
Labda feldobás, elkapás	–	–	–						
Labdapattogtatás	–	–	–						
Labdavezetés	–	–	–						
2 keréken kerékpározás	–	–	–						
FINOMMOZGÁS									
Gyöngyfűzés									
Gombolás	–								
Cipőfűzés, kötés	–	–	–						
Szaggatott vonal átrajzolása	–								
Forma átmásolása	–	–	–						
Színezés	–								
Ollóhasználat	–								
TESTSÉMA									
Életkornak megfelelően elérhető maximális pont	52	68	68	92	92	92	92	92	92
Elért pontszám									
%									
ÉRTELMI FEJLŐDÉS									
ÉRZÉKELES, ÉSZLELÉS									
Időérzékelés									
Megfigyelés									
FIGYELEM									
Önkéntelen									
Tartós									
Koncentrált									
Megosztott									

EMLÉKEZET									
Rövid távú									
Hosszú távú									
Életkornak megfelelően elérhető maximális pont	32	32	32	32	32	32	32	32	32
Elért pontszám									
%									
GONDOLKODÁS									
Tapasztalatai, ismeretei									
Kérdései									
Ok-okozati összefüggések meglátása	–								
Gondolkodási műveletek (analízis, általánosítás, csoportosítás, időrendiség...)	–								
BESZÉD									
Szókincese									
Beszédaktivitása									
Beszéd ritmusa									
Szövegviszamondása									
Beszédértése									
Hangképzése (logopédia)									
Életkornak megfelelően elérhető maximális pont	32	40	40	40	40	40	40	40	40
Elért pontszám									
%									
SZOCIÁLIS FEJLŐDÉS									
Kapcsolata a felnőttekkel									
Kapcsolata a társaival									
Érzelmi kiegyensúlyozottsága									
Magatartása									

Feladattudata									
Életkornak megfelelően elérhető maximális pont	20	20	20	20	20	20	20	20	20
Elért pontszám									
%									
JÁTÉK									
Uralkodó játékfajtája									
Résztvétele a játékban									
Kezdeményezőkézsége a játékban									
Kapcsolata a társaival a játékban									
Életkornak megfelelően elérhető maximális pont	16	16	16	16	16	16	16	16	16
Elért pontszám									
%									

SZÖVEGES ÉRTÉKELÉS.....

EGYÉNI FEJLESZTÉSI TERV

Kiinduló állapot Fejlesztendő terület	Fejlesztő tevékenység Módszer, eszköz	Fejlesztés eredménye	Konzultáció a szülővel

--	--	--	--

2. számú melléklet

Egészségfejlesztési program (teljes körű egészségfejlesztés)

Az egészséges életmódra nevelés, az egészséges életvitel igényének alakítása, a gyermek testi fejlődésének elősegítése ebben az életkorban kiemelt jelentőségű.

Ezen belül az óvodai nevelés feladata:

- ✚ A gyermek gondozása, testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése
- ✚ A harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése
- ✚ A gyermeki testi képességek fejlődésének segítése
- ✚ A gyermek egészségének védelme, óvása, megőrzése
- ✚ Az egészséges életmód, a testápolás, az étkezés, az öltözködés, a pihenés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása
- ✚ A gyermek fejlődéséhez szükséges egészséges és biztonságos eszközök biztosítása
- ✚ A környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása, a környezettudatos magatartás megalapozása
- ✚ Megfelelő szakemberek bevonásával – szülőkkel, óvodapedagógusokkal, élelmezésvezetővel együttműködve – speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátása
- ✚ Lelki, mentális egészség fejlesztése

Pl. az egészséges táplálkozás szempontjait figyelembe véve a gyermekek étrendjében napi szinten megtalálható gyümölcs, zöldségféle (szezonálisan friss); tejtermék; megfelelő mennyiségben főzelék; illetve odafigyelünk a főzési technológiára, gyengébb fűszerezésre, a cukor- zsír- és sótartalom minimálisra csökkentésére is, aminek megvalósítása annál is könnyebb, mivel saját konyhában történik az ételek elkészítése

Évente több alkalommal (programtól függően) külön gyümölcs és zöldségtálatkat készítünk közösen a gyerekekkel, amit aztán jóízűen el is fogyasztanak

Odafigyelünk a rendszeres mozgásra; igyekszünk előteremteni a pénzt (szülői hozzájárulással) legalább egy őszi úszókurzusra

Tavasszal egy hetet egészséghétnek – zöldhétnek nyilvánítunk, amikor minden napra valamilyen ehhez kapcsolatos programot tervezünk; amelyben helyet kap a természetvédelem is.

A betegségek megelőzése szempontjából a rendszeres friss levegő biztosítása szellőztetéssel még a téli időszakban is fontos feladatunk, ahogy a napi kint tartózkodás is; ennek időtartama évszaktól. Illetve időjárástól függő.

A testi egészség mellett éppolyan fontos a lelki egészség védelme, aminek legfontosabb eleme a nyugodt, harmonikus közösségi élet kialakítása.

Az egészség megvédése társadalmi és egyéni feladat. A kisgyermek egészségéért, testi fejlődésének elősegítéséért a család mellett óvodánk is felelősséggel tartozik. Ahhoz, hogy jól átgondolt, jól megszervezett és eredményes egészségnevelő munkát tudjunk végezni, elsősorban a felnőttek – óvodapedagógusok és segítők – egészségtudományi, egészségvédelmi szemléletének fejlesztésére volt és van szükség; másodsorban pedig megfelelő motívumok fejlesztésével a korszerű megelőzés, a prevenció a feladatunk:

- ✚ Az egészséget károsító magatartások megelőzése, illetve visszaszorítása.

- ✚ Az élet alternatívái közül az egészséget választó képességek kialakítása és fejlesztése

Az ember nemcsak biológiai, hanem bioszociális lény is, akinek létszükséglete a pszichikus és szociálisszükségletek kielégítése is. A létezés mellé így csatlakozik az egészség, mint az emberi lét alapvető szükséglete, értéke:

- ✚ Az egyén kapcsolatát önmagával, környezetével, kortársaival, embertársaival

- ✚ Testi-lelki szociális jólét, melyet erőteljesen befolyásolnak az életkörülmények, valamint a környezet kultúrája

Az óvodai egészségnevelés háttere a család. A gyermekek számára a szülők, valamint a közvetlen környezet jelenti a modellt. Ezért is nagyon fontos a családokkal való együttműködés, a családok szemléletváltásának segítése az egészséges és természetes életmód szokásalakításának terén.

Az óvodapedagógus feladatai:

A teljes egészségfejlesztés során – a rendszeresen megvalósuló egészségfejlesztési tevékenységek hatására – pozitív irányba befolyásolja a gyermekek egészségi állapotát (20/2012.(VIII. 31.) EMMI rendelet 128.§-a alapján)

Az egészséges és kulturált életmódra nevelés, személyes fejlesztés céljainak feladatokba ágyazása kapcsán:

- ✚ Az egészséges életmód alakítása

- ✚ A testi-lelki egészség védelme

- ✚ Az érzelmi, erkölcsi, közösségi nevelés biztosítása

- + Az értelmi nevelés, fejlesztés megvalósítása
- + A környezettudatos magatartás megalapozása
- + Együttműködés a családokkal, különös tekintettel a sajátos nevelést igénylő gyermekek vonatkozásában
- + Segítségnyújtás az olykor felkészületlen és tanácstalan szülők számára

Fontos, hogy:

- a kialakítandó szokások megfeleljenek a gyermekek korának, testi, szellemi és lelki sajátosságainak
- a felállított szabályok érthetők és teljesíthetők legyenek, megismerésük és megtanulásuk fokozatosan történjen
- a szokások kialakításában – a rögzítésben – biztosítsuk az ismétlési lehetőséget
- fejlesszük az elsajátításhoz szükséges készségeket
- a gyermekek számára folyamatos legyen a kontroll, szükség szerint pedig a korrekció
- rögzítsük a helyes viselkedést, biztosítva a pozitív visszacsatolást
- legyen jelen a követendő, pozitív modell (gyermek, felnőtt, szülő), legyen jó kapcsolat a gyermekek és a modell között
- a szokás kialakításához társuljon pozitív érzelem s ez fokozatosan terelődjön át az eredményre
- a gyermekek a fejlesztés során jussanak sikerélményekhez

Az élelmezésvezető feladata és felelőssége:

- + ismerje az óvodás gyermekek fejlődéséhez szükséges tápanyagokat és ezeket építse be az étrendjükbe
- + napi szinten biztosítsa a szükséges gyümölcsöt, zöldségfélét (szezonálisan frisset)
- + az étrendet változtatatosan, a gyermekek életkorának megfelelően állítsa össze
- + tartsa szem előtt a reformkonyha szabályait és a lehetőségekhez mérten építse be a mindennapok étkezési szokásaiba

A gyermeknek joga van az életre és ehhez a lehető legjobb egészségi állapotra!

A gyermek egészséges, a tevékenységekben megnyilvánuló fejlődéséhez, fejlesztéséhez a **napi**rend és a **heti**rend biztosítja a feltételeket.

Hetirend: a kötelező és szabadon választható tevékenységek meghatározott ritmusával segíti az egészséges életvitel igényének kialakítását az egészséges testi fejlődés érdekében.

Napirend: rugalmasan kezelt keretén belül valósulnak meg az étkezések, a pihenés, a játék, a mozgás és egyéb tevékenységek; magában foglalja a gyermekek testi szükségleteinek kielégítését; igazodik a gyermek egyéni szükségleteihez, valamint tekintettel van a helyi szokásokra, igényekre.

Teljes körű egészségfejlesztési programunkkal hosszabb távon szeretnénk elérni, hogy ne csak közvetlen környezetünk profitáljon ezzel kapcsolatos tevékenységeinkből, hanem nyitottságunkkal segítsük a tágabb környezet egészségnevelését, környezettudatos magatartásának kialakítását is. Ezzel szeretnénk hozzájárulni az országos programhoz, mely a társadalom egészséges életmódra szoktatását; testi-lelki egészségének megóvását tűzte ki céljául.

3. számú melléklet: JEGYZŐKÖNYVEK

Jegyzőkönyv: A Móríchidai Napköziotthonos Óvoda Szülői Munkaközösségének üléséről

Helye: Móríchidai Napköziotthonos Óvoda

Ideje: 2013. május 30.

Jelen vannak: 7 fő SZM tag

Kovács Csilla vezető óvónő

Napirendi pont: Az Óvoda Pedagógiai Programjának ismertetése

Levezető elnök: Kovács Csilla vezető óvónő

A levezető elnök megnyitja az ülést és megállapítja a határozatképességet. Javaslatot tesz a jegyzőkönyv vezetőjének és hitelesítőjének személyére, melyet megszavaz a közösség.

Jegyzőkönyv vezető: Pirkáné Zsédely Anna

Jegyzőkönyv hitelesítő: Szűcs Mónika

Az óvodavezető tájékoztatja a Szülői Munkaközösség tagjait a Pedagógiai Program módosított fejezeteiről, melyek összefüggésben vannak az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramjával – azt a 363/2012.(VII.17.) Kormányrendelet tartalmazza. Mivel ezzel kapcsolatos kérdés nem merül fel, javaslatot tesz az egyetértési határozat meghozatalára.

A Szülői Munkaközösség 7 fő igen szavazattal az alábbi határozatot hozta:

Határozat

1/2013. (V. 30.)sz. határozat

A Móríchidai Napköziotthonos Óvoda Szülői Munkaközössége a módosított Pedagógiai Programhoz egyetértését nyilvánítja.

Felelős: Soósné Tóth Klaudia SZM elnök

Móríchida, 2013. május 30.

Jegyzőkönyv vezető: _____

Pirkáné Zsedely Anna

Jegyzőkönyv hitelesítő: _____

Szűcs Mónika

A Nevelőtestületi értekezlet jegyzőkönyve

Helye: Mórachidai Napköziotthonos Óvoda

Ideje: 2013 május 30.

Jelen vannak: 3 fő óvodapedagógus; 2 fő dajka

Napirendi pont: Az óvoda Pedagógiai Programjának elfogadása

Levezető elnök: Kovács Csilla vezető óvónő

A levezető elnök megnyitja az értekezletet és megállapítja a határozatképességet.

Javaslatot tesz a jegyzőkönyv vezető és hitelesítők személyére, melyet személy szerint megszavaz a nevelőtestület.

Jegyzőkönyv vezető: Németh Gáborné

Hitelesítők: Végh Tamásné

Kovács Csilla vezető óvónő ismerteti az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramjáról szóló 363/ 2012. (VII.17.) Kormányrendelet főbb tartalmi részeit (amelyeket már a nevelőtestülettel egy korábbi időpontban átnéztünk), amelyek a mi programunkban változást vonnak maguk után. Ezután még egyszer megbeszéljük azokat a kiemelt részeket, amelyekre a saját Pedagógiai programunkban különösen oda kell figyelni. Az óvodavezető arra kéri az óvónőket és a dajkákat, hogy a nyár folyamán (délutáni alvásidőben) tanulmányozzák ezt a fontos dokumentumot.

Végül a Mórachidai Napköziotthonos Óvoda helyi Pedagógiai Programját a nevelőtestületnek elfogadásra javasolja.

Határozat

4/2013.(V.30.) sz. határozat

A Móríchidai Napköziotthonos Óvoda Nevelőtestülete az intézmény Pedagógiai Programját elfogadja.

Felelős: Kovács Csilla óvodavezető

Móríchida, 2013. május 30.

Németh Gáborné

Jegyzőkönyv vezető

Végh Tamásné

Hitelesítő

A PEDAGÓGIAI PROGRAM MÓDOSÍTÁSA

A Móríchidai Napköziotthonos Óvoda nevelőtestülete által 2013. május 30-án a 4/2013(V.30.) számú határozattal elfogadott Pedagógiai Program törvényi és egyéb változások, Önértékelési rendszer bevezetése miatt módosításra és kiegészítésre került.

A módosított és kiegészített szöveg az alábbi oldalakon található meg:

- 4. oldal: Önértékeléshez: zöld színnel kiemelt kiegészítés
- 9. oldal: Önértékeléshez: zöld színnel kiemelt kiegészítés
- 15. oldal: Önértékeléshez: zöld színnel kiemelt kiegészítés
- 17. oldal: Önértékeléshez: zöld színnel kiemelt kiegészítés
- 21. oldal: Az intézmény kapcsolatai címszó alatt szereplő Győr-Moson-Sopron Megyei Pedagógiai Intézet helyébe névváltozás miatt a következő került: Oktatási Hivatal – Győri Pedagógiai Oktatási Központ
- 29. oldal: Önértékeléshez: zöld színnel kiemelt kiegészítés
- 51. oldal: Önértékeléshez: zöld színnel kiemelt kiegészítés
- 53. oldal: Önértékeléshez: zöld színnel kiemelt kiegészítés
- 57. oldal: kiegészítés: Beilleszkedési, tanulási, magatartási (BTM) zavarokkal küzdő gyermekek integrált nevelése
- 59. oldal: kiegészítés: Kiemelten tehetséges gyermekek integrált nevelése
- 70. oldal: Önértékeléshez: zöld színnel kiemelt kiegészítés
- 87. oldal: Egészségfejlesztési terv; teljes körű egészségfejlesztés

A módosítás időpontja: 2016. február 1.

A módosítást elvégezte: Kovács Csilla vezető óvónő

A módosított – kiegészítésekkel kibővült Pedagógiai Program **hatályba lépése:**

2016. február 1.

Érvényessége: 2016. február 1-től újabb módosításig

Mórichida, 2016. február 1.

Kovács Csilla vezető óvónő

Záradék

Az óvoda nevelőtestülete az intézményi Pedagógiai program módosításait és kiegészítéseit 2016. február 1. napján tartott határozatképes ülésén 100%-os igenlő szavazattal elfogadta. Az elfogadás tényét a nevelőtestület képviselői az alábbiakban hitelesítő aláírásukkal tanúsítják.

.....
Nevelőtestület képviselője

.....
Nevelőtestület képviselője

Kelt: Mórichida, 2016. február 1.

.....
óvodavezető

Az óvodai Szülői szervezet az óvodai Pedagógiai programban végrehajtott kiegészítésekhez, módosításokhoz az egyetértését 2016. február 1. napján megadta.

Kelt: Mórighida, 2016. február 1.

.....
szülői szervezet elnöke

4. számú melléklet: JEGYZŐKÖNYVEK

Jegyzőkönyv: A Mórachidai Napközi Otthonos Óvoda Szülői Munkaközösségének üléséről

Helye: Mórachidai Napköziotthonos Óvoda

Ideje: 2018. augusztus 30.

Jelen vannak: 4 fő SZM tag

Végh Tamásné intézményvezető

Napirendi pont: Az Óvoda Pedagógiai Programjának módosításai az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról szóló 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet módosításáról szóló 137/2018. (VII. 25.) Korm. rendelet alapján

Levezető elnök: Végh Tamásné intézményvezető

A levezető elnök megnyitja az ülést és megállapítja a határozatképességet. Javaslatot tesz a jegyzőkönyv vezetőjének és hitelesítőjének személyére, melyet megszavaz a közösség.

Jegyzőkönyv vezető: Györkös Linda

Jegyzőkönyv hitelesítő: Vincze-Ferenczy Andrea

Az intézményvezető tájékoztatja a Szülői Munkaközösség tagjait a Pedagógiai Program módosított fejezeteiről, melyek összefüggésben vannak az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramjával – azt a 363/2012.(VII.17.) Kormányrendelet tartalmazza, módosításaival, melyet a 137/2018. (VII. 25.) Korm. rendelet tartalmaz.

Mivel ezzel kapcsolatos kérdés nem merül fel, javaslatot tesz az egyetértési határozat meghozatalára.

A Szülői Munkaközösség 4 fő igen szavazattal az alábbi határozatot hozta:

Határozat

1/2018. (VIII. 30.)sz. határozat

A Mórachidai Napközi Otthonos Óvoda Szülői Munkaközössége a módosított Pedagógiai Programhoz egyetértését nyilvánítja.

Felelős: Györkös Linda SZM elnök

Mórachida, 2018.szeptember 1.

Jegyzőkönyv vezető: _____

Györkös Linda

Jegyzőkönyv hitelesítő: _____

Vincze-Ferenczy Andrea

A Nevelőtestületi értekezlet jegyzőkönyve

Helye: Mórachidai Napközi Otthonos Óvoda

Ideje: 2018.augusztus 29.

Jelen vannak: 2 fő óvodapedagógus; 2 fő dajka

Napirendi pont: Az óvoda Pedagógiai Programjának módosításainak elfogadása

Levezető elnök: Végh Tamásné intézményvezető

A levezető elnök megnyitja az értekezletet és megállapítja a határozatképességet.

Javaslatot tesz a jegyzőkönyv vezető és hitelesítők személyére, melyet személy szerint megszavaz a nevelőtestület.

Jegyzőkönyv vezető: Varga-Lakó Adrienn

Hitelesítők: Végh Tamásné

Végh Tamásné intézményvezető ismerteti az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramjának módosításairól szóló 137/2018. (VII. 25.) Kormányrendelet főbb tartalmi részeit, melyek a mi programunkban változást vonnak maguk után. Ezután még egyszer megbeszéljük azokat a kiemelt részeket, amelyekre a saját Pedagógiai programunkban különösen oda kell figyelni. Az intézményvezető arra kéri az óvodapedagógus kolléganőjét és a dajkákat, hogy folyamatosan tanulmányozzák ezt a fontos dokumentumot.

Végül a Mórachidai Napköziotthonos Óvoda helyi Pedagógiai Programját a nevelőtestületnek elfogadásra javasolja.

Határozat

2/2018.(VIII.29.) sz. határozat

A Mórighidai Napközi Otthonos Óvoda Nevelőtestülete az intézmény Pedagógiai Programját elfogadja.

Felelős: Végh Tamásné intézményvezető

Mórighida, 2018.augusztus 29.

Varga_Lakó Adrienn

Jegyzőkönyv vezető

Végh Tamásné

Hitelesítő

A PEDAGÓGIAI PROGRAM MÓDOSÍTÁSA

A Mórachidai Napközi Otthonos Óvoda nevelőtestülete által

2018. augusztus 29-én a 2/2018(VIII29.) számú határozattal elfogadott Pedagógiai Program a 137/2018. (VII. 25.) Kormányrendelet módosításai miatt módosításra és kiegészítésre került.

A módosított és kiegészített szöveg az alábbi oldalakon található meg, ==== vonal jelzéssel:

- 12. oldal: A változás a második pontban következett be, a módosítás után így hangzik: „az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés”.
- 14. oldal: Az egészséges életmódra nevelés bekezdésben „az egészséges életmód, a testápolás, az étkezés, az öltözködés, a pihenés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása” mondat bővült ki a következőre:

„az egészséges életmód, a testápolás, a tisztálkodás, az étkezés, különösen a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telítetlenzsír-tartalmú ételek fogyasztásának csökkentése, a zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzése, a fogmosás, az öltözködés, a pihenés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása”

- 17. oldal: „Az érzelmi, az erkölcsi és a közösségi nevelés” című bekezdés 3-as pontja, belekerült a nemzeti identitástudat, a keresztény kulturális értékek, illetve a családhoz való kötődés.

„Az óvoda a gyermek nyitottságára épít, és ahhoz segíti a gyermeket, hogy megismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a nemzeti identitástudat, a keresztény kulturális értékek, a hazaszeretet, a szülőföldhöz és családhoz való kötődés alapja, hogy rá tudjon csodálkozni a természetben, az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, mindazok megbecsülésére.”

- 26. oldal: „Az óvodai élet megszervezésének elvei” cím alatti „Az óvoda kapcsolatai” alcímben megjelent a 4. pont: „A Kárpát-medence magyar nyelvű intézményei közötti

oktatási tér kialakítása érdekében az óvoda a külföldi magyar óvodákkal kapcsolatépítésre törekszik, és – lehetőségei szerint – szakmai kapcsolatot tart fenn.”

- 39. oldal: „Az óvodai élet tevékenységi formái és az óvodapedagógus feladatai” cím alatt, a „Verselés, mesélés” alcímben két változás is történt:

A 2. pont helyébe a következő rendelkezés lép: „2. A magyar gyermekköltészet, a népi, dajkai hagyományok, gazdag és jó alkalmat, erős alapot kínálnak a mindennapos mondókázásra, verselésre. A mese a gyermek érzelmi, értelmi, erkölcsi fejlődésének és fejlesztésének egyik legfőbb segítője. A mese – képi és konkrét formában, esetlegesen a bábozás és dramatizálás eszközeivel – feltárja a gyermek előtt a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonyait, a lehetséges és megfelelő viselkedésformákat.”

- 40. oldal: A 7. pontot pedig az alábbi váltja: „7. Az óvodában a 3–7 éves gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodóan a népi – népmesék, népi hagyományokat felelevenítő mondókák, rigmusok, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemei, meséi –, a klasszikus és a kortárs irodalmi műveknek egyaránt helye van.”

- 45. oldal: A „Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka területén is van változás a jogszabályban, az 1. pont helyére kerül: „1. A rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, a kézi munka mint az ábrázolás különböző fajtái, továbbá a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés is fontos eszköze a gyermeki személyiség fejlesztésének. A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül. Törekedni kell a gyermeki alkotások közösségi rendezvényen való bemutatására és a tehetségek bátorítására.”

- 52. oldal: „A külső világ tevékeny megismerése” című részben történt: „2. A gyermek, miközben felfedezi környezetét, olyan tapasztalatok birtokába jut, amelyek a környezetben való, életkorának megfelelő biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükségesek. Megismeri a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a közösséghez való tartozás élményét, a nemzeti, családi és a tárgyi kultúra értékeit, megtanulja ezek szeretetét, védelmét.”

A módosítás időpontja: 2018. szeptember 1.

A módosítást elvégezte: Végh Tamásné intézményvezető

A módosított – kiegészítésekkel kibővült Pedagógiai Program ***hatályba lépése:***

2018. szeptember 1.

Érvényessége: 2018. szeptember 1.-től újabb módosításig

Mórichida, 2018. szeptember 1.

Végh Tamásné intézményvezető

Záradék

Az óvoda nevelőtestülete az intézményi Pedagógiai Program módosításait és kiegészítéseit 2018. szeptember 1. napján tartott határozatképes ülésén 100%-os igenlő szavazattal elfogadta. Az elfogadás tényét a nevelőtestület képviselője az alábbiakban hitelesítő aláírásával tanúsítja.

.....

Nevelőtestület képviselője

Kelt: Mórighida, 2018. szeptember 1.

.....

intézményvezető

Az óvodai Szülői szervezet az óvodai Pedagógiai programban végrehajtott kiegészítésekhez, módosításokhoz az egyetértését 2018. szeptember 1. napján megadta.

Kelt: Mórighida, 2018. szeptember 1.

.....

Szülői szervezet elnöke